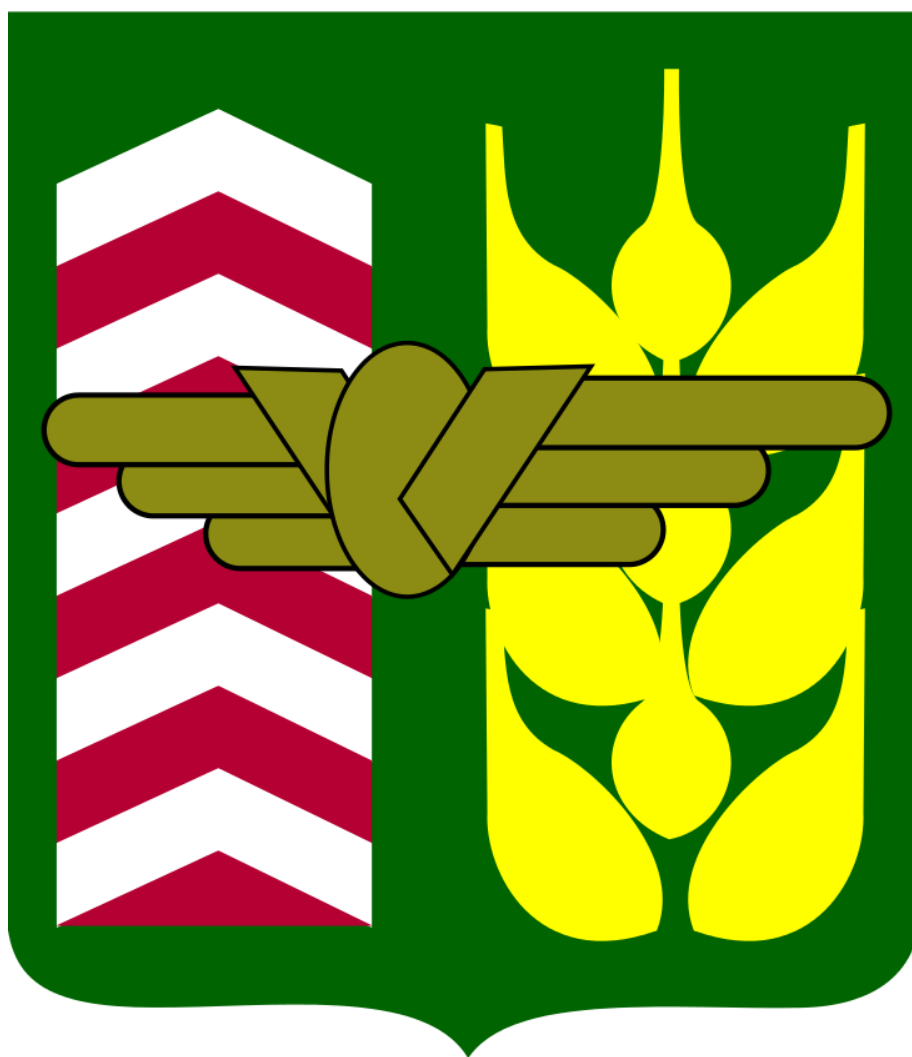

**PROGNOZA
ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
„PROGRAMU ROZWOJU LOKALNEGO
GMINY CZEREMCHA
NA LATA 2015-2025”**

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
„PROGRAMU ROZWOJU LOKALNEGO GMINY CZEREMCHA NA LATA 2015-2025”

Tytuł:	PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO „PROGRAMU ROZWOJU LOKALNEGO GMINY CZEREMCHA NA LATA 2015-2025”	
Zamawiający:	Urząd Gminy Czeremcha ul. Duboisa 14 17-240 Czeremcha	
Wykonawca:	 EkoExpert Doradztwo Ekologiczne i Gospodarcze EkoExpert Doradztwo Ekologiczne i Gospodarcze Sp. z o.o. biuro: ul. Młynowa 17/1 15-404 Białystok tel./fax. 85 744 44 60 www.ekoexpert.com.pl	
Zespół autorski:	Konrad Czemko Ewelina Radziwoniuk	
Zatwierdził:	Stanisław Paniczko	

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
„PROGRAMU ROZWOJU LOKALNEGO GMINY CZEREMCHA NA LATA 2015-2025”

Spis treści

1. Wprowadzenie.....	5
2. Informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami.....	8
2.1. Zawartość.....	8
2.2. Główne cele i zakres projektowanego dokumentu	8
2.3. Powiązania z dokumentami strategicznymi	10
2.3.1. Powiązania <i>Programu</i> z dokumentami lokalnymi	11
2.3.2. Powiązania <i>Programu</i> z dokumentami regionalnymi.....	15
2.3.3. Powiązania <i>Programu</i> z dokumentami krajowymi	20
3. Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy	29
4. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień <i>Programu</i> oraz częstotliwość jej przeprowadzania.....	32
5. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu	34
6. Określenie, analiza i ocena istniejącego stanu środowiska	35
6.1. Ogólna charakterystyka	35
6.2. Rzeźba terenu	36
6.3. Gleby	36
6.4. Klimat	37
6.5. Walory przyrodnicze i krajobrazowe	38
6.6. Lasy	45
6.7. Wody powierzchniowe i podziemne	46
6.8. Powietrze atmosferyczne	48
6.9. Klimat akustyczny	51
6.10. Pola elektromagnetyczne	53
6.11. Gospodarka odpadami	53
6.12. Zaopatrzenie w energię ciepłą, elektryczną oraz odnawialne źródła energii.....	54
6.13. Złoża surowców	55
7. Określenie, analiza i ocena istniejącego stanu środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji zadań w <i>Programie</i>	56
8. Określenie, analiza i ocena stanu środowiska na obszarach objętych znaczącym oddziaływaniem	58
9. Określenie, analiza i ocena istniejących problemów ochrony środowiska istniejących z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody	60
10. Określenie, analiza i ocena celów ochrony środowiska ustanowionych na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotnych z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowania <i>Programu</i>	73

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
„PROGRAMU ROZWOJU LOKALNEGO GMINY CZEREMCHA NA LATA 2015-2025”

11. Określenie, analiza i ocena przewidywanego znaczącego oddziaływania, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na poszczególne komponenty środowiska.	74
12. Przedstawienie rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko	81
13. Przedstawienie rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w <i>Programie</i> albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych.....	91
14. Potencjalne źródła finansowania <i>Programu</i>	93
15. Literatura	96

1. Wprowadzenie

Przedmiotem prognozy oddziaływania na środowisko jest projekt dokumentu: *Program Rozwoju Lokalnego Gminy Czeremcha na lata 2015-2025 (dalej Program)*. Program Rozwoju stanowi wieloletni plan działań o charakterze naprawczym obejmujący swym zasięgiem interdyscyplinarne zagadnienia w zakresie społeczeństwa, gospodarki, planowania przestrzennego, infrastruktury oraz kultury i sztuki.

Podstawą prawną opracowania prognozy oddziaływania na środowisko dla dokumentu *Program Rozwoju Lokalnego Gminy Czeremcha na lata 2015-2025* jest Ustawa z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013r., poz. 1235 z późn. zm.). W świetle zapisów Artykułu 46 i 47 Ustawy, przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty dokumentów strategicznych (m. in. polityk, strategii, planów, programów) „*opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji, wyznaczających ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko*”.

Przepisy Ustawy z dnia 3 października 2008 r. dokonują transpozycji do prawodawstwa polskiego postanowień następujących dyrektyw Unii Europejskiej:

- Dyrektywa Rady 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne;
- Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory;
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko;
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/4/WE z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska i uchylającej dyrektywę Rady 90/313/EWG;
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/35/WE z dnia 26 maja 2003 r. przewidującej udział społeczeństwa w odniesieniu do sporządzania niektórych planów i programów w zakresie środowiska oraz zmieniającej w odniesieniu do udziału społeczeństwa i dostępu do wymiaru sprawiedliwości dyrektywę Rady 85/337/EWG i 96/61/WE;
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/1/WE z dnia 15 stycznia 2008 r. dotyczącej zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli;
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/56/WE z dnia 17 czerwca 2008 r. ustanawiającej ramy działań Wspólnoty w dziedzinie polityki środowiska morskiego (dyrektywa ramowa w sprawie strategii morskiej).

Ocena oddziaływania *Programu* jest przeprowadzona zgodnie z określonymi wymogami prawnymi zawartymi w art. 51 ust 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2013 poz. 1235 z późn. zm.).

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
„PROGRAMU ROZWOJU LOKALNEGO GMINY CZEREMCHA NA LATA 2015-2025”

Prognoza wpływu na środowisko traktowana jest, jako narzędzie prewencji podczas procesu decyzyjnego i w trakcie przechodzenia do realizacji celów zrównoważonego rozwoju. Ocena środowiskowych skutków realizacji strategii polityk programów i planów winna być podstawowym narzędziem weryfikacji zamierzeń administracji rządowej i samorządowej pod kątem spełnienia zasad zrównoważonego rozwoju. Aby prognoza skutków ich wpływu na środowisko była efektywnym i skutecznym narzędziem zapewniającym, że podczas ich realizowania uwzględniane są zasady zrównoważonego rozwoju należy:

- jasno określić jej założenia i merytoryczny zakres oceny,
- koncentrować się na relacjach pomiędzy lokalnymi i krótkoterminowymi celami rozwoju związanymi z wykorzystaniem środowiska a celami i zadaniami długoterminowymi tak, aby chronić środowisko przed nieodwracalnymi zmianami,
- określić mierniki ekologicznych oddziaływań służących do obiektywnej oceny oddziaływań bezpośrednich i pośrednich krótko- i długoterminowych,
- zapewnić zintegrowany proces podejmowania decyzji poprzez określenie związku pomiędzy strategiczną oceną oddziaływania a innymi instrumentami polityki rozwoju.

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2013 poz. 1235 z późn. zm.), na podstawie, której sporządza się Prognozę oddziaływania na środowisko dokument ten powinien zawierać w sobie opisy dotyczące:

- a) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- d) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym

Ponadto prognoza powinna określać, analizować i oceniać:

- a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- d) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- e) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:
 - różnorodność biologiczną,
 - ludzi,
 - zwierzęta,

- rośliny,
- wodę,
- powietrze,
- powierzchnię ziemi,
- krajobraz,
- klimat,
- zasoby naturalne,
- zabytki,
- dobra materialne
- z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;

Jako dokument strategiczny Prognoza oddziaływania powinna również przedstawiać:

- a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
- b) biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Ponadto prognoza powinna również uwzględniać zakres i stopień szczegółowości określony przez właściwego Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska oraz właściwego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego. Niniejsza Prognoza odpowiada powyższym wymaganiom.

Celem opracowania Prognozy oddziaływania na środowisko *Programu* jest przede wszystkim określenie skutków zakładanego rozwoju obszaru Gminy Czeremcha na środowisko naturalne. Zakres przestrzenny *Programu* ograniczony jest do granic administracyjnych gminy Czeremcha oraz obejmuje okres czasowy do roku 2025.

2. Informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami

2.1. Zawartość

Programu Rozwoju Lokalnego Gminy Czeremcha na lata 2015-2025 stworzony jest w oparciu o cele zawarte w dokumentach strategicznych kraju i województwa oraz planów i programów powiatowych i gminnych a także prawa unijnego. Uwarunkowania wynikające z dokumentów strategicznych wyższego szczebla oraz z opracowań gminnych posłużyły do wyznaczenia celów i kierunków ochrony środowiska niniejszego *Programu*, która jest z nimi kompatybilna. Główne założenia tych dokumentów zostały opisane rozdziale 2.3.

2.2. Główne cele i zakres projektowanego dokumentu

Nadrzędną zasadą przyjętą w *Programie* jest zasada zrównoważonego rozwoju, która zapewnia zharmonizowany rozwój gospodarczy i społeczny zgodny z ochroną walorów środowiska.

Opracowana *Programu* jest dokumentem umożliwiającym i ułatwiającym uporządkowanie działań podejmowanych w celu rozwoju obszaru Gminy. Poprzez przeprowadzoną diagnozę stanu aktualnego ustalono konkretne cele rozwoju oraz metody, jakie należy zastosować w procesie ich osiągnięcia. Wszystkie cele operacyjne i strategiczne, jakie zaplanowano do realizacji w poszczególnych sferach życia i działania lokalnej społeczności są elementami częściowymi stanowiącymi podłoże do realizacji celu nadrzędnego określonego, jako misja gminy Czeremcha, czyli pożądaný stan rozwoju gminy w roku 2025.

Misja gminy Czeremcha brzmi:

„Chcemy, aby nasza gmina stała się miejscem gwarantującym atrakcyjne warunki życia, pracy oraz wypoczynku wszystkim jej mieszkańcom, inwestorom oraz gościom, poprzez współdziałanie na rzecz jak najlepszego wykorzystania położenia, zasobów lokalnego dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego, przedsiębiorczości i zaangażowania mieszkańców”.

Określone w *Programie* obszary problemowe wynikają z przyjętej misji rozwoju gminy Czeremcha do 2025 roku.

W celu realizacji przyjętej misji określono cele strategiczne, sformułowane ogólnie głównie ze względu na odległy horyzont czasowy ich realizacji oraz cele operacyjne sformułowane w sposób szczegółowy, dotyczące okresów krótszych.

Diagnoza stanu rozwoju społeczno-gospodarczego gminy Czeremcha oraz analiza strategiczna jej zasobów, a także szans i zagrożeń zewnętrznych pozwoliły na sformułowanie czterech celów strategicznych będących, konkretyzacją wizji rozwoju gminy Czeremcha.

I. OBSZAR GOSPODARCZY

- a. Cel operacyjny I.1: Rozwój przedsiębiorczości oraz wspieranie zatrudnienia
- b. Cel operacyjny I.2: Rozwój kompetencji zawodowych mieszkańców gminy
- c. Cel operacyjny I.3: Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej gminy
- d. Cel operacyjny I.4: Rozwój oferty turystycznej

II. OBSZAR SPOŁECZNY

- a. Cel operacyjny II.1: Rozwój oferty rekreacyjno-sportowej i kulturalnej
- b. Cel operacyjny II.2: Rozwój oferty edukacyjnej
- c. Cel operacyjny II.3: Poprawa bezpieczeństwa zdrowotnego i społecznego

III. INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO

- a. Cel operacyjny III.1: Skuteczny system ochrony środowiska
- b. Cel operacyjny III.2: Poprawa dostępu do infrastruktury

IV. ZARZĄDZENIE

- a. Cel operacyjny IV.1: Sprawne i efektywne zarządzanie publiczne
- b. Cel operacyjny IV.2: Wzmacnianie aktywności obywatelskiej oraz partycypacji społecznej mieszkańców

Określone cele strategiczne i operacyjne zostały podzielone ze względu na poszczególne obszary działania, które są zgodne z celami nadrzędnych dokumentów strategicznych, na podstawie, których opracowano *Program*. Były to w szczególności:

- Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu (2010-2020),
- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030 (DSRK),
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie (KSRR 2010-2020),
- Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030.
- Polityka Ekologiczna Państwa,
- Strategia Rozwoju Kraju 2020,
- Raport Polska 2030
- Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego do 2020 r.,
- Plan Gospodarki Odpadami Województwa Podlaskiego na lata 2012 – 2017,
- Pakiet klimatyczno-energetyczny (przyjęty przez Komisję Europejską w grudniu 2008 roku),
- Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030,
- Dyrektywie 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dz. U. UE L z dnia 22 grudnia 2000 r.) tzw. Ramowej Dyrektywie Wodnej,

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
„PROGRAMU ROZWOJU LOKALNEGO GMINY CZEREMCHA NA LATA 2015-2025”

- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Czeremcha oraz innych dokumentach planistycznych.

2.3. Powiązania z dokumentami strategicznymi

Prace nad *Programem* były determinowane poprzez inne dokumenty planistyczno-strategiczne. Zadania oraz działania określone w *Programie* w dużej mierze są komplementarne i spójne z dokumentami strategicznymi lub też wprost z nich wynikają.

W niniejszej części dokonano analizy zgodności celów *Programu Rozwoju Lokalnego Gminy Czeremcha* z celami innych dokumentów strategicznych na poziomie międzynarodowym, w tym unijnym, krajowym, regionalnym i lokalnym. Celem niniejszego porównania była ocena spójności celów *Programu* z celami innych dokumentów strategicznych pod kątem ochrony środowiska oraz zasady zrównoważonego rozwoju. Poniżej przedstawiono charakterystykę najważniejszych dokumentów strategicznych, z których celami spójny jest analizowany *Program*.

Tabela 1. Zestawienie dokumentów strategicznych, na których oparto cele i założenia *Programu*

Zasięg i szczebel opracowania	Tytuł dokumentu strategicznego
Dokumenty lokalne	– Program Ochrony Środowiska dla Gminy Czeremcha na lata 2009-2013/16
	– Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Czeremcha
	– Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Czeremcha na lata 2015-2030
Dokumenty regionalne	– Strategia Rozwoju Powiatu Hajnowskiego na lata 2015-2020
	– Plan Zagospodarowania Województwa Podlaskiego
	– Program Ochrony Powietrza dla strefy podlaskiej
	– Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego do 2020 r.
	– Plan Gospodarki Odpadami Województwa Podlaskiego na lata 2012-2017
Dokumenty krajowe	– Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu (2010-2020),
	– Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030 (DSRK)
	– Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie (KSRR 2010-2020)
	– Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030
	– Polityka Ekologiczna Państwa
	– Pakiet klimatyczno-energetyczny (przyjęty przez Komisję Europejską w grudniu 2008 roku)
	– Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030
	– Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (tzw. Ramowa Dyrektywa Wodna)
	– Założenia Narodowego Programu Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej
	– Strategia Rozwoju Kraju 2020
– Raport Polska 2030	

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
„PROGRAMU ROZWOJU LOKALNEGO GMINY CZEREMCHA NA LATA 2015-2025”

2.3.1. Powiązania *Programu* z dokumentami lokalnymi

Na potrzeby prognozy analizie zgodności poddano również dokumenty na poziomie lokalnym, odnoszące się do środowiska i zrównoważonego rozwoju.

Tabela 2. Analiza zgodności z dokumentami lokalnymi

		Cele strategiczne Programu Rozwoju Lokalnego Gminy Czeremcha na lata 2015-2025	OBSZAR GOSP.				OBSZAR SPOL.			INFRA. I ŚROD.		ZARZĄDZ.	
		Cele operacyjne Programu Rozwoju Lokalnego Gminy Czeremcha na lata 2015-2025	I.1: Rozwój przedsiębiorczości oraz wspieranie zatrudnienia	I.2: Rozwój kompetencji zawodowych mieszkańców gminy	I.3: Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej gminy	I.4: Rozwój oferty turystycznej	II.1: Rozwój oferty rekreacyjno-sportowej i kulturalnej	II.2: Rozwój oferty edukacyjnej	II.3: Poprawa bezpieczeństwa zdrowotnego i społecznego	III.1: Skuteczny system ochrony środowiska	III.2: Poprawa dostępu do infrastruktury	IV.1: Sprawne i efektywne zarządzanie publiczne	IV.2: Wzmacnianie aktywności obywatelskiej oraz partycypacji społecznej mieszkańców
		Cele operacyjne nadrzędnych dokumentów strategicznych											
Program Ochrony Środowiska dla Gminy Czeremcha na lata 2009-2013/16	Zachowanie rodzimego bogactwa przyrodniczego i walorów krajobrazowych	Zachowanie i wzbogacanie istniejących oraz odtwarzanie zanikłych elementów różnorodności biologicznej, w tym renaturalizacja cennych ekosystemów i siedlisk.									Z		
		Usuwanie lub ograniczanie aktualnych i potencjalnych zagrożeń w celu zachowania różnorodności biologicznej.									Z		
	Ochrona i poprawa jakości wód podziemnych, gleb i powierzchni ziemi	Eliminacja czynników zagrożenia dla jakości wód podziemnych.									Z		
		Rekultywacja terenów po składowiskach odpadów komunalnych. Rekultywacja terenów poeksploatacyjnych.									Z		

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
„PROGRAMU ROZWOJU LOKALNEGO GMINY CZEREMCHA NA LATA 2015-2025”**

Ochrona zasobów i poprawa jakości wód powierzchniowych i zapobieganie ich zanieczyszczeniom	Zapobieganie zmniejszaniu się zasobów wód powierzchniowych.									Z										
	Zwiększenie retencji wód.																			
	Stale ograniczanie zanieczyszczeń wód powierzchniowych.										Z									
	Przywracanie jakości wód do stanu wynikającego z ich funkcji ekologicznych oraz sposobów użytkowania										Z									
	Poprawa stanu czystości terenów i zapobieganie zanieczyszczeniu powierzchni ziemi i wód powierzchniowych	Zmniejszanie ilości produkowanych odpadów.																		
		Uruchomienie i zagospodarowanie strumienia [Su] mającego na celu odzysk wszystkich bez wyjątku rodzajów surowców wtórnych według pierwszego modułu wdrożeniowego ujętego w pgo 2015. poprzez rozbudowę GCOS i uruchomienie Magazynu Gruz Budowlanego;																		
		Uruchomienie i zagospodarowanie strumienia [Bi] mającego na celu zagospodarowanie odpadów biologicznych według drugiego modułu wdrożeniowego pgo 2015 poprzez kompostowanie przydomowe i centralne na uruchamianej Gminnej Pryzmy Kompostowej;																		
Uruchomienie i zagospodarowanie strumienia [Ko] mającego na celu zagospodarowanie odpadów końcowych według trzeciego modułu wdrożeniowego pgo 2015;																				
Uruchomienie i zagospodarowanie strumienia [N] mającego na celu wydzielenie odpadów niebezpiecznych z ogólnej masy komunalnych, poprzez utworzenie PZON – Gminnego Punktu Zbiórki Odpadów Niebezpiecznych,												Z								
Uruchomienie GCOS. PZON, Gminnej Pryzmy Kompostowej i Magazynu Gruz Budowlanego												Z								
Poprawa jakości powietrza atmosferycznego	Właściwe składowanie i unieszkodliwianie odpadów.																			
	Ograniczenie emisji „u źródła” w energetyce.										Z	Z								
Poprawa klimatu akustycznego i ochrona przed promieniowaniem	Ograniczenie zanieczyszczeń komunikacyjnych powietrza.										Z	Z								
	Zmniejszenie i eliminowanie hałasu i promieniowania ze źródeł przemysłowych.																			
Minimalizowanie ryzyka wystąpienia poważnych awarii oraz sprawne usuwanie ich skutków	Ograniczanie oddziaływania hałasu komunikacyjnego											Z								
	Eliminowanie źródeł i ograniczanie ryzyka wystąpienia poważnych awarii oraz zmniejszanie ich skutków.																			
Racjonalne gospodarowanie wodą, kopalinami i innymi zasobami naturalnymi	Doskonalenie istniejącego systemu ratowniczego na wypadek zaistnienia awarii i klęsk żywiołowych.																			
	Racjonalizacja poboru wód do celów komunalnych i przemysłowych.																			
	Racjonalizacja wykorzystania gleb i złóż kopalin.																			
	Zmniejszenie zużycia energii na potrzeby ludności i przemysłu.											Z								
Zwiększenie zakresu informacji o stanie	Zmniejszenie wodochłonności gospodarki.										Z									
	Doskonalenie monitoringu stanu środowiska, analiza zmian zachodzących w środowisku i ocena zagrożeń.																			

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
„PROGRAMU ROZWOJU LOKALNEGO GMINY CZEREMCHA NA LATA 2015-2025”**

	środowiska naturalnego, jego zagrożeniach oraz sposobach przeciwdziałania zagrożeniom																						
	Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców gminy oraz poprawa komunikacji społecznej w zakresie ochrony i racjonalnego wykorzystania zasobów naturalnych gminy	Wspieranie działań uzupełniających system edukacji formalnej, podnoszących ekologiczną świadomość społeczności i władz lokalnych.											Z										
		Zwiększenie efektywności edukacji ekologicznej przez promowanie najskuteczniejszych jej form i najważniejszych treści.											Z										
Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Czeremcha	Ekologiczne cele rozwoju	ochrona funkcjonowania i zachowania ciągłości przestrzennej systemu środowiska przyrodniczego,																					
		racjonalne wykorzystanie oraz wzbogacanie walorów tego systemu dla rekreacji i rolnictwa,							Z														
		zapewnienie normatywnych warunków sanitarnych zamieszkania ludności w zakresie: jakości powietrza atmosferycznego, poziom hałasu i wibracji, elektromagnetycznego promieniowania nie jonizującego oraz wyposażenia w urządzenia infrastruktury technicznej,																					
		zachowanie ekosystemu doliny rzeki Nurzec oraz powiązań z ekosystem Puszczy Białowieskiej.																					
	Cele społeczne w zagospodarowaniu przestrzennym	rozwój miejscowości Czeremcha, jako wielofunkcyjnego ośrodka obsługi o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym w podnoszeniu ogólnych standardów użytkowych,												Z									
		tworzenie podstaw do rozwoju działalności gospodarczej stwarzającej warunki wzrostu ilości miejsc pracy na terenie miejscowości i gminy Czeremcha,	Z			Z																	
		tworzenie warunków dla rozwoju kultury, sportu, ochrony zdrowia i opieki społecznej, ochrona obiektów i obszarów środowiska kulturowego.					Z	Z						Z									
	Cele rozwoju gospodarczego	efektywne wykorzystanie istniejącego majątku produkcyjnego	Z	Z	Z																		
		aktywne wykorzystanie surowców lokalnych, zasobów pracy, wytwórczych i nie zagospodarowanego majątku produkcyjnego	Z	Z	Z																		
		poprawa struktury obszarowej gospodarstw rolnych i kierunków produkcji opartych o "zasady zdrowej żywności",	Z																				
		podnoszenie opłacalności produkcji rolnej (zorganizowany skup, drobne przetwórstwo, chałupnictwo, rzemiosło ludowe itp.).	Z																				
	Cele rozwoju komunikacji	dążenie do tworzenia właściwych warunków do zaspokojenia potrzeb społecznych w zakresie przemieszczania się ludzi i towarów na terenie gminy oraz przemieszczeń zewnętrznych łącznie z transportem międzynarodowym drogowym i kolejowym,																Z	Z				

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
„PROGRAMU ROZWOJU LOKALNEGO GMINY CZEREMCHA NA LATA 2015-2025”**

		zapewnienie funkcjonowania w odpowiednim standardzie prędkości i swobody ruchu na drogach krajowych i wojewódzkich,									Z	Z				
		tworzenie warunków do minimalizacji kolizji między ruchem, a zabudową i środowiskiem przyrodniczym oraz między poszczególnymi rodzajami transportu,										Z	Z			
		dążenie do wprowadzenia ciągów rowerowych i pieszych, co umożliwi większą ochronę środowiska i przybliży turystom lepsze poznawanie przyrody,											Z			
		podnoszenie standardu wyposażenia dróg w urządzenia obsługi komunikacji i infrastruktury drogowej zwłaszcza dotyczy to dróg krajowych i wojewódzkich,														
		dążenie do zwiększenia sieci dróg o nawierzchni twardej oraz dostosowania podstawowych parametrów do zakładanych klas dróg,												Z		
		podnoszenie stanu technicznego linii kolejowych i stacji przeładunkowych w Czeremchu, tak aby zostały stworzone możliwości większego ich wykorzystania z ewentualnym doprowadzeniem linii szerokotorowej od stacji Czeremcha do granicy państwa,														
		tworzenie warunków do zapewnienia dostępności do przystanków autobusowych poniżej 2km.												Z		
	Cele rozwoju infrastruktury technicznej	dążenie do rozwoju systemów wodociągowych, kanalizacyjnych oraz usuwania odpadów komunalnych, zapewniających właściwe standardy w zaspokajaniu potrzeb mieszkańców i podmiotów gospodarczych obsługi,											Z			
		zabezpieczenie niezawodności funkcjonowania elektroenergetyki,											Z	Z		
		rozwój telefonizacji gminy,														
		rozwój gazyfikacji gminy,														
	zapewnienie sprawnego i niezawodnego funkcjonowania wszystkich systemów infrastruktury technicznej w sposób ciągły i efektywny ekonomicznie, dążąc do minimalizacji uciążliwości i kolizji tych systemów z siecią osadniczą i elementami systemu przyrodniczego gminy.											Z	Z			
Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Czeremcha na lata 2015-2030	Redukcja emisji gazów cieplarnianych											Z	Z			
	Zwiększenie udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych											Z				
	Redukcja zużycia energii finalnej											Z	Z			

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE

Stopień powiązania:

Z- Cele Programu Gminy zbieżne z celami innych dokumentów strategicznych

W wyniku powyższej analizy stwierdzono wysoką zgodność celów dokumentów strategicznych na szczeblu lokalnym z celami *Programu Rozwoju Lokalnego Gminy Czeremcha* w zakresie ochrony środowiska oraz zrównoważonego rozwoju.

2.3.2. Powiązania *Programu* z dokumentami regionalnymi

Na potrzeby prognozy analizie zgodności poddano również dokumenty na poziomie regionalnym, odnoszące się do środowiska i zrównoważonego rozwoju.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
„PROGRAMU ROZWOJU LOKALNEGO GMINY CZEREMCHA NA LATA 2015-2025”

Tabela 3. Analiza zgodności z dokumentami regionalnymi

		Cele strategiczne Programu Rozwoju Lokalnego Gminy Czeremcha na lata 2015-2025	OBSZAR GOSP.				OBSZAR SPOŁ.			INFRASTR. I ŚROD.		ZARZĄDZ.			
			I.1: Rozwój przedsiębiorczości oraz wspieranie zatrudnienia	I.2: Rozwój kompetencji zawodowych mieszkańców gminy	I.3: Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej gminy	I.4: Rozwój oferty turystycznej	II.1: Rozwój oferty rekreacyjno-sportowej i kulturalnej	II.2: Rozwój oferty edukacyjnej	II.3: Poprawa bezpieczeństwa zdrowotnego i społecznego	III.1: Skuteczny system ochrony środowiska	III.2: Poprawa dostępu do infrastruktury	IV.1: Sprawne i efektywne zarządzanie publiczne	IV.2: Wzmacnianie aktywności obywatelskiej oraz partycypacji społecznej mieszkańców		
		Cele operacyjne Programu Rozwoju Lokalnego Gminy Czeremcha na lata 2015-2025													
		Cele operacyjne nadrzędnych dokumentów strategicznych													
Strategia Rozwoju Powiatu Hajnowskiego na lata 2015-2020	Obszar przyrodniczy	1.1. Zachowanie wysokiej, jakości zasobów przyrodniczych powiatu									Z				
		1.2. Wykorzystanie potencjału naukowo-przyrodniczego na rzecz zrównoważonego rozwoju	Z	Z											
	Obszar społeczny	2.1. Rozwój kapitału ludzkiego													
		2.2. Rozwój kapitału społecznego													
		2.3. Rozwój infrastruktury społecznej na rzecz poprawy, jakości życia						Z	Z	Z					
	Obszar gospodarczy	3.1. Poprawa klimatu dla biznesu	Z		Z										
		3.2. Wzmocnienie i efektywne wykorzystanie potencjału marki regionu Puszczy Białowiejskiej	Z												
		3.3. Zwiększenie atrakcyjności turystycznej z uwzględnieniem dywersyfikacji ruchu turystycznego				Z	Z	Z	Z						
	Obszar instytucjonalny	4.1. Realizacja zasad dobrego rządzenia dla kreowania zrównoważonego rozwoju													
		4.2. Rozwój wzmocnienie organizacji pozarządowych na terenie powiatu hajnowskiego													

Przeprowadzona analiza spójności w kontekście ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju wykazała wysoką zgodność z dokumentami regionalnymi. Zdecydowana większość celów tych dokumentów została ujęta w bardziej lub mniej szczegółowy sposób w ramach poszczególnych celów *Programu*.

2.3.3. Powiązania *Programu* z dokumentami krajowymi

Przeanalizowano również pod kątem aspektów środowiskowych oraz zrównoważonego rozwoju zgodność celów *Programu* z założeniami dokumentów na szczeblu krajowym. Tabela poniżej przedstawia wyniki oceny.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
„PROGRAMU ROZWOJU LOKALNEGO GMINY CZEREMCHA NA LATA 2015-2025”

Tabela 4. Analiza zgodności z dokumentami krajowymi

		Cele strategiczne Programu Rozwoju Lokalnego Gminy Czeremcha na lata 2015-2025				OBSZAR GOSPODARCZY		OBSZAR SPOŁ.		INFRA ST. I ŚROD.		ZARZĄD ZANIE		
		Cele operacyjne Programu Rozwoju Lokalnego Gminy Czeremcha na lata 2015-2025				I.1: Rozwój przedsiębiorczości oraz wspieranie zatrudnienia	I.2: Rozwój kompetencji zawodowych mieszkańców gminy	I.3: Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej gminy	I.4: Rozwój oferty turystycznej	II.1: Rozwój oferty rekreacyjno-sportowej i kulturalnej	II.2: Rozwój oferty edukacyjnej	II.3: Poprawa bezpieczeństwa zdrowotnego i społecznego	III.1: Skuteczny system ochrony środowiska	III.2: Poprawa dostępu do infrastruktury
		Cele operacyjne nadrzędnych dokumentów strategicznych												
Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu (2010-2020),	1. Inteligentny rozwój													
	2. Zrównoważony rozwój			Z						Z	Z			
	3. Rozwój sprzyjający wyłączeniu społecznemu	Z	Z					Z						
Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030 (DSRK)	Innowacyjność gospodarki i kreatywność indywidualna	Wspieranie prorozwojowej alokacji zasobów w gospodarce, stworzenie warunków dla wzrostu oszczędności oraz podaży pracy i innowacji	Z	Z										
		Zmniejszenie długu publicznego i kontrola deficytu w cyklu koniunkturalnym												
		Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki	Z	Z					Z					

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
„PROGRAMU ROZWOJU LOKALNEGO GMINY CZEREMCHA NA LATA 2015-2025”**

		Wzrost wydajności i konkurencyjności gospodarki	Z																
	Polska Cyfrowa	Stworzenie Polski cyfrowej											Z	Z					
	Kapitał Ludzki	Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenia "workfare state"	Z	Z				Z	Z	Z									
	Bezpieczeństwo energetyczne i środowiskowe	Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska										Z	Z						
	Równoważenie potencjałów rozwojowych regionów	Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania o pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych	Z	Z					Z			Z	Z						
		Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego											Z						
	Efektywność i sprawność Państwa	Stworzenie sprawnego państwa, jako modelu działania administracji publicznej																	
	Kapitał społeczny	Wzrost społecznego kapitału rozwoju		Z					Z									Z	
Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie (KSRR 2010-2020)	Cel 1. Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów	1.1. Wzmocnienie funkcji metropolitalnych ośrodków wojewódzkich i integracja ich obszarów funkcjonalnych																	
		1.2. Tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania procesów rozwojowych i zwiększenia ich absorpcji poza miastami woj.	Z	Z	Z	Z	Z					Z	Z	Z					
		1.3. Budowa podstaw konkurencyjności województw -działania tematyczne		Z	Z	Z	Z	Z					Z	Z					
	Cel 2. Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych	2.1. Wzmocnienie spójności w układzie krajowym	Z	Z					Z										
		2.2. Wspieranie obszarów wiejskich o niższym poziomie dostępu mieszkańców do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe				Z	Z	Z	Z				Z	Z	Z				
		2.3. Restrukturyzacja i rewitalizacja miast i innych obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze		Z										Z	Z				
		2.4. Przewyciężenie niedogodności i związanych z położeniem obszarów przygranicznych, szczególnie wzdłuż zewnętrznych granic UE																	
		2.5. Zwiększenie dostępności transportowej do ośrodków wojewódzkich na obszarze o najniższej dostępności																	
	Cel 3. Tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie	3.1. Wzmocnienie strategicznego wymiaru polityki regionalnej																	
		3.2. Poprawa, jakości zarządzania politykami publicznymi, w tym ich właściwe ukierunkowanie terytorialne																	
		3.3. Przebudowa i wzmocnienie koordynacji w systemie wieloszczeblowego zarządzania																	
		3.4. Wspomaganie budowy kapitału społecznego dla rozwoju regionalnego w oparciu o sieci współpracy między różnymi aktorami polityki regionalnej																	Z
Koncepcja	Cel 1. Podwyższenie	1.1. Wspieranie rozwoju funkcji metropolitalnych największych						Z											

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
„PROGRAMU ROZWOJU LOKALNEGO GMINY CZEREMCHA NA LATA 2015-2025”**

		emisyjność gospodarki.																		
		Promocja wzorców zrównoważonej konsumpcji w gospodarstwach domowych										Z								
		Promocja transformacji niskoemisyjnej w sektorze publicznym										Z								
Strategia Rozwoju Kraju 2020	I. Sprawne i efektywne państwo	Cel I.1. Przejście od administrowania do zarządzania rozwojem																Z		
		Cel I.2. Zapewnienie środków na działania rozwojowe																Z	Z	
		Cel I.3. Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela	Z			Z	Z			Z			Z							
	II. Konkurencyjna gospodarka	Cel II.1. Wzmocnienie stabilności makroekonomicznej																		
		Cel II.2. Wzrost wydajności gospodarki	Z	Z	Z	Z														
		Cel II.3. Zwiększenie innowacyjności gospodarki	Z																	
		Cel II.4. Rozwój kapitału ludzkiego	Z	Z						Z										
		Cel II.5. Zwiększenie wykorzystania technologii cyfrowych				Z													Z	Z
		Cel II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko												Z					Z	
		Cel II.7. Zwiększenie efektywności transportu																	Z	
	III. Spójność społeczna i terytorialna	Cel III.1. Integracja społeczna		Z															Z	
		Cel III.2. Zapewnienie dostępu i określenie standardów usług publicznych																	Z	Z
		Cel III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego zrównoważenia rozwoju	Z			Z													Z	Z
Raport Polska 2030	Wyzwania rozwojowe	Wzrost i konkurencyjność	Z	Z	Z							Z								
		Sytuacja demograficzna		Z									Z							
		Wysoka aktywność zawodowa oraz adaptacyjność zasobów pracy		Z									Z							
		Odpowiedni potencjał infrastruktury				Z							Z						Z	
		Bezpieczeństwo energetyczne i klimatyczne									Z			Z	Z					
		Gospodarka oparta na wiedzy o rozwoju kapitału intelektualnego	Z										Z							
		Solidarność i konwergencja regionalna											Z						Z	
		Poprawa spójności społecznej	Z	Z																
		Sprawne Państwo																		
Wzrost kapitału społecznego											Z									

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE

Stopień powiązania:

Z-Cele Programu Rozwoju Lokalnego gminy Czeremcha zbieżne z celami innych dokumentów strategicznych w obszarze środowiska

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
„PROGRAMU ROZWOJU LOKALNEGO GMINY CZEREMCHA NA LATA 2015-2025”

W wyniku powyższej analizy stwierdzono dużą zgodność celów dokumentów strategicznych na szczeblu krajowym z celami *Programu Rozwoju Lokalnego Gminy na lata 2015-2025* w zakresie ochrony środowiska oraz zrównoważonego rozwoju.

3. Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy

Metodyka wykonania Prognozy została opracowana w oparciu o wytyczne Ministerstwa Rozwoju Regionalnego, zapisy ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013r., poz. 1235 z późn. zm.) wraz z aktami wykonawczymi do tej ustawy; uzgodnienia z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Białymstoku i Podlaskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym.

Przy opracowywaniu Prognozy oddziaływania na środowisko dla dokumentu „*Programu Rozwoju Lokalnego Gminy Czeremcha na lata 2015-2025*” posłużono się następującymi metodami:

- oceniono komplementarność *Programu* z dokumentami strategicznymi wyższego szczebla (krajowymi, regionalnymi i lokalnymi), aby stwierdzić czy poddawany prognozie dokument zawiera elementy zapewniające ochronę środowiska z poszanowaniem zasad zrównoważonego rozwoju,
- w bezpośrednim badaniu prognozy *Programu* oceniono wpływ proponowanych w opracowaniu działań na poszczególne komponenty środowiska naturalnego.

Informacje zawarte w Prognozie opracowane zostały stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości analizowanego dokumentu.

Podczas sporządzania niniejszej Prognozy zastosowano metody opisowe i porównawcze. Materiałem bazowy w stosunku, do którego opracowano Prognozę stanowił *Program Rozwoju Gminy Czeremcha na lata 2015-2025*. W niniejszej Prognozie dokonano analizy oddziaływań na środowisko poszczególnych działań przewidzianych do realizacji w ramach ww. *Programu*. Wykorzystano dane literaturowe oraz ustalenia własne, które zestawiono z analizą lokalnych uwarunkowań środowiskowych.

Ocena istniejącego stanu środowiska na terenie gminy dokonana została w oparciu o informacje zawarte w projekcie dokumentu *Programu Rozwoju Lokalnego na lata 2015-2025* oraz innych dokumentach, takich jak:

1. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Czeremcha na lata 2009-2013/16.
2. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Czeremcha.
3. Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Czeremcha na lata 2015-2030.
4. Projektowana sieć ekologiczna na obszarze gminy Czeremcha z uwzględnieniem korytarzy migracyjnych żubra.
5. Rozporządzenie Wojewody Podlaskiego z dnia 25 lutego 2005 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Puszcza Białowieska”.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
„PROGRAMU ROZWOJU LOKALNEGO GMINY CZEREMCHA NA LATA 2015-2025”

6. Informacja podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Białymstoku „Ocena stanu czystości rzek województwa podlaskiego 2007 r.
7. Informacja Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Białymstoku o stanie środowiska na terenie powiatu hajnowskiego, WIOŚ Białystok 2013
8. Informacja Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Białymstoku „Ocena poziomów substancji w powietrzu i klasyfikacji stref województwa podlaskiego w 2013 roku”

Na podstawie analizy powyższych danych i szeregu informacji scharakteryzowano stan aktualny środowiska przyrodniczego w gminie Czeremcha w jej granicach administracyjnych. Przy opracowaniu niniejszej Prognozy ustalono i scharakteryzowano wpływ realizacji ustaleń dokumentu na stan poszczególnych komponentów środowiska, a także na stan i zachowanie zidentyfikowanych siedlisk i gatunków podlegających ochronie prawnej oraz korytarzy migracyjnych.

Przy ocenie poszczególnych działań wzięto również pod uwagę wzajemne zależności poszczególnych elementów środowiska oraz ich oddziaływanie między sobą.

Podstawę opracowania Prognozy stanowiła szczegółowa analiza innych dokumentów strategicznych i planistycznych w porównaniu do zapisów *Programu Rozwoju Gminy Czeremcha na lata 2015-2025*. Następnie na podstawie analizy aktualnego stanu środowiska na terenie gminy zidentyfikowane zostały największe problemy środowiskowe. Kolejnym etapem było określenie powiązania pomiędzy założeniami projektowanego dokumentu, a istniejącymi problemami środowiskowymi.

Późniejszy etap sporządzania Prognozy obejmował określenie wpływu na środowisko realizacji celów wyznaczonych w *Programie*. Zastosowana w tym miejscu ocena skutków porealizacyjnych jest spójna z wytycznymi określonymi w ustawie o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2013 poz. 1235 z późn. zm.).

Następnie przeprowadzono analizę powiązania między założeniami analizowanego dokumentu, a istniejącymi problemami środowiskowymi. Wykazanie powiązania oraz określenia wpływu na środowisko realizacji celów wyznaczonych w *Programie* przeprowadzono za pomocą metody macierzy interakcji. Przyjęta macierz jest wykresem siatki, w której w wierszach wpisano uruchamiane przez realizację *Programu* zamierzenia (realizacja celów), natomiast w kolumnach wpisano wskaźniki charakteryzujące i opisujące poszczególne komponenty środowiska. Występowanie wzajemnego oddziaływania pomiędzy składnikami przeciwstawnych osi zaznaczono odpowiednimi symbolami:

(+) - realizacja celu spowoduje pozytywne oddziaływanie i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia

(-) - realizacja celu spowoduje negatywne oddziaływanie i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
„PROGRAMU ROZWOJU LOKALNEGO GMINY CZEREMCHA NA LATA 2015-2025”

(0) - realizacja celu nie wpływa w sposób zauważalny na analizowane zagadnienie

(et) - etap budowy

W Prognozie określono, przeanalizowano i oceniono przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie (B), pośrednie (P), wtórne (W), skumulowane (S), krótkoterminowe (KT), średnioterminowe (ŚT) i długoterminowe (DT), stałe (ST) i chwilowe (C) oraz pozytywne i negatywne na poszczególne elementy środowiska zgodnie z art. 51 ust. 2. Następnie dokonano omówienia wszystkich ważniejszych oddziaływań i podsumowano wpływ poszczególnych celów na elementy środowiska.

4. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień *Programu* oraz częstotliwość jej przeprowadzania

Podstawą skutecznego wdrażania działań służących osiągnięciu celów *Programu Rozwoju Lokalnego Gminy Czeremcha na lata 2015 - 2025* jest dysponowanie wiedzą na temat postępów osiągniętych w zakresie wdrażanych kierunków interwencji oraz zdolność do reagowania na pojawiające się różnice pomiędzy przyjętymi założeniami a uzyskiwanymi efektami realizacji kluczowych zadań.

System monitorowania realizacji *Programu Rozwoju Lokalnego Gminy Czeremcha* jest procesem, mającym na celu ukazanie, przeanalizowanie stanu zaawansowania wdrażanych projektów i ich zgodności z postawionymi założeniami. Polega on na systematycznym zbieraniu, raportowaniu i interpretowaniu danych opisujących osiągnięte efekty w odniesieniu do wydatkowanych funduszy. System monitorowania *Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Czeremcha* odbywać się będzie w oparciu o roczne sprawozdania z realizacji zadań inwestycyjnych, stanowiące uzupełniający element dokumentu. Istotą procesu monitorowania *Programu* jest wyciąganie wniosków służących późniejszej ocenie jego wdrażania, w oparciu o informacje wypływające z realizacji poszczególnych zadań, a także modyfikowanie dalszych działań, celem uzyskania maksymalnych wskaźników efektywności.

Institutionalną strukturę systemu monitorowania i ewaluacji *Programu Rozwoju Lokalnego Gminy Czeremcha na lata 2015 - 2025* tworzą:

- Rada Gminy Czeremcha,
- Referaty Urzędu Gminy, mający w kompetencjach nadzór nad *Programem* – pełniący rolę centrum koordynacyjnego ds. monitorowania i realizacji *Programu Rozwoju Lokalnego Gminy*,
- Inne referaty Urzędu Gminy i jednostki gminne – pełniące rolę:
 - jednostek realizujących konkretne kierunki interwencji *Programu*, będące w bezpośrednich kompetencjach samorządu gminnego, i zarazem jednostek monitorujących te kierunki interwencji ze strony gminy Czeremcha (sprawozdania składane do referatu Urzędu Gminy, mającego w kompetencjach nadzór nad *Programem*);
 - jednostek monitorujących ze strony gminy Czeremcha te kierunki interwencji, które są w kompetencjach innych JST (samorządów powiatowego i regionalnego, administracji rządowej, itp.) bądź innych podmiotów, np. organizacji pozarządowych – uzyskiwanie danych i informacji oraz przekazywanie ich do referatu Urzędu Gminy, mającego w kompetencjach nadzór nad *Programem*.

Sprawozdawczość z monitoringu oraz aktualizacja *Programu Rozwoju Lokalnego Gminy Czeremcha na lata 2015 - 2025* dokonywane będą w okresach rocznych. Władze

samorządowe gminy dokonują okresowej oceny stopnia realizacji *Programu* w oparciu o dwa elementy podsystemu monitorowania i ewaluacji:

- analizę wskaźnikową, bazującą na miernikach wyznaczonych dla każdego celu operacyjnego;
- raport z realizacji kierunków interwencji.

Analiza wskaźnikowa, bazującą na miernikach wyznaczonych dla każdego celu operacyjnego *Programu*, będzie przygotowywana przez Urząd Gminy, mający w kompetencjach nadzór nad *Programem*, w oparciu o pozyskane dane statystyczne i informacje, w skład których wchodzi następujące źródła informacji:

- statystyka publiczna;
- statystyka prowadzona przez samorząd gminny;
- zestawienia własne;
- statystyka prowadzona przez podmioty prywatne, pozarządowe, samorząd regionalny i administrację rządową, dotycząca działań zbieżnych merytorycznie z badanym celem operacyjnym – przekazywanie informacji i danych przez te podmioty i jednostki zewnętrzne do Urzędu Gminy.

Podstawowym źródłem danych do monitorowania poziomu realizowania *Programu* stała się statystyka publiczna, a w niektórych przypadkach konieczne jest zawiązanie porozumień z innymi podmiotami i jednostkami zewnętrznymi. W ramach analizy wskaźnikowej, realizowanej przez wydział Urzędu Gminy, mający w kompetencjach nadzór nad *Programem*, mierniki pochodzące ze statystyki publicznej (GUS) mogą zostać przedstawione w układach porównawczych (banchmarking), np. w porównaniach względem średniej dla innych gmin, średniej dla powiatu hajnowskiego, województwa podlaskiego czy kraju. Zakres czasowy analizy powinien obejmować zmiany w stosunku do roku bazowego (2015 r.) i roku ostatniego badania (dynamika).

5. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu

W wyniku realizacji omawianego *Programu* nie będą występować transgraniczne oddziaływania na środowisko. Wobec tego, dokument ten nie musi być poddany procedurze transgranicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Zgodnie z art. 104 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013, poz. 1235 z późn. zm.) w razie stwierdzenia możliwości znaczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko, pochodzącego z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na skutek realizacji projektów polityk, strategii, planów lub programów, przeprowadza się postępowanie dotyczące transgranicznego oddziaływania na środowisko.

Ze względu na zasięg przestrzenny analizowanego obszaru (obszar jednej gminy), objętego *Programem Rozwoju Lokalnego Gminy Czeremcha* skutki realizacji przyjętych celów i działań nie będą miały oddziaływania transgranicznego. Ustalenia *Programu* obejmują zadania, które realizowane będą na obszarze gminy Czeremcha, zaś zasięg ich oddziaływania na środowisko będzie miał przede wszystkim charakter lokalny.

Wobec powyższego dokument *Program Rozwoju Lokalnego Gminy Czeremcha* nie musi być poddany procedurze transgranicznej oceny oddziaływania na środowisko.

6. Określenie, analiza i ocena istniejącego stanu środowiska

6.1. Ogólna charakterystyka

Program Rozwoju Lokalnego Gminy Czeremcha obejmuje granice administracyjne gminy, dlatego też analiza stanu środowiska ograniczać się będzie jedynie do tego terenu.

Gmina Czeremcha położona jest na terenie powiatu hajnowskiego w południowo-wschodniej części województwa podlaskiego na Wysoczyźnie Podlasko-Białoruskiej w Makroregionie Niziny Północno-Podlaskiej oraz Mezoregionie Równiny Bielskiej.

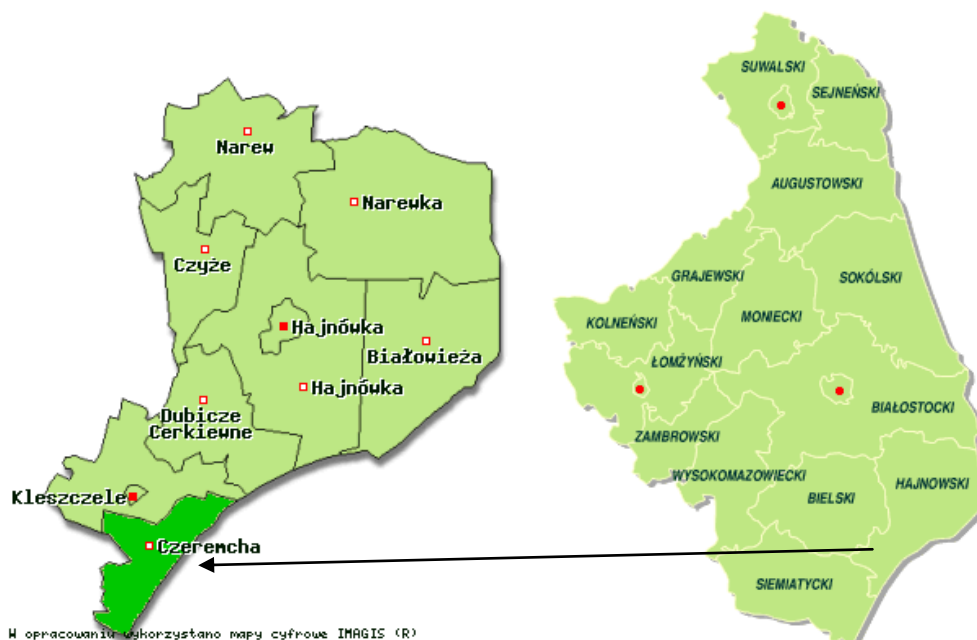
Gmina graniczy od północy z gminą Kleszczele, od strony zachodniej z gminą Milejczyce, od południowego wschodu z gminą Nurzec Stacja, zaś od wschodu gmina graniczy z Republiką Białorusi.

Powierzchnia gminy wynosi 9 682 ha, co stanowi około 5,96 % powierzchni powiatu i 0,48% województwa podlaskiego. Zgodnie z danymi Gmina w 2014 liczyła 12 sołectw w skład, których wchodzi 12 miejscowości.

Tabela 5. Wykaz sołectw

Lp.	Nazwa sołectwa
1.	Berezyszczce
2.	Bobrówka
3.	Czeremcha
4.	Czeremcha-Wieś
5.	Jancewicze
6.	Kuzawa
7.	Opaka Duża
8.	Pohulanka
9.	Półowce
10.	Stawiszczce
11.	Wólka Terechowska
12.	Zubacze

ŹRÓDŁO: URZĄD GMINY CZEREMCHA

Rysunek 1. Położenie gminy na tle województwa podlaskiego i powiatu hajnowskiego

ŹRÓDŁO: WWW.ZPP.PL

6.2. Rzeźba terenu

Gmina Czeremcha położona jest w zachodniej części platformy wschodnioeuropejskiej, w strefie tzw. obniżenia podlaskiego (Nizina Podlaska) Krajobraz powierzchni gminy jest typowo płaski, równinny, słabo zróżnicowany morfologicznie. Różnice w wysokości terenu gminy kształtują się między 177 a 180 m n.p.m.

Obszar gminy został ukształtowany poprzez wpływ zlodowacenia środkowopolskiego (zlodowacenie Odry/Warty). Głównymi formami geologicznymi występującymi na obszarze gminy są ozy i kemy. Najwyższy pagórek ozowy sięga wysokości 185 m n.p.m. Rzeźba o charakterze płasko równinnym zajmuje ok. 75% powierzchni gminy, zaś nisko pagórkowata ok. 25% powierzchni.

6.3. Gleby

Skałami glebotwórczymi na terenie gminy Czeremcha są utwory czwartorzędowe pochodzenia lodowcowego i wodnolodowcowego wykształcone w postaci glin odgórnie płytko spiaszczonych, piasków gliniastych na glinie, piasków całkowitych o różnym składzie granulometrycznym i utworów organicznych.

Gmina Czeremcha jest gminą o charakterze rolniczym, o czym świadczy struktura użytkowania terenu. Na terenie gminy występują głównie gleby brunatne wylugowane ok. 40,2% powierzchni gminy w okolicach miejscowości Jancewicze, Zubacze, Stawiszce i Połowce. W rozproszeniu występują czarnoziemy, gleby murszowo-mineralne oraz gleby torfowe, położonych w dolinach cieków wodnych i obniżeniach terenowych. Dominują gleby

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
„PROGRAMU ROZWOJU LOKALNEGO GMINY CZEREMCHA NA LATA 2015-2025”

IV i V klasy bonitacyjnej. Na obszarze gminy występują w znacznej mniejszości również gleby bielcowe i brunatne należące do słabszych kompleksów bonitacyjnych. Wśród gleb o gorszych warunkach dla rolnictwa wyróżnia się gleby V klasy bonitacyjnej, należące do kompleksów zbożowo-pastewne i żytnio – ziemniaczanych.

Główne zagrożenia gleb, wynikają z coraz większego degradującego wpływu człowieka na gleby, m.in. w wyniku:

- degradacji chemicznej (niewłaściwe stosowanie nawozów mineralnych i pestycydów) oraz zakwaszania gleb,
- degradacji fizycznej (związanej z działalnością górniczą, mechanizacją rolnictwa oraz erozją),
- degradacji przez niewłaściwe melioracje,
- intensyfikacji użytkowania rolniczego i zagospodarowania turystycznego,
- odkrywkowej eksploatacji kopalin pospolitych.

Na degradację powierzchni ziemi i gleby wpływa także lokalna emisja zanieczyszczeń powietrza, opad zanieczyszczeń oraz procesy chemicznego degradowania gleb przez niewłaściwie prowadzoną gospodarkę ściekową i odpadową.

Źródłem zagrożeń środowiska w związku z gospodarką rolną są: obiekty inwentarskie, wzrost nawożenia, stosowanie nawozów mineralnych i organicznych, stosowanie środków ochrony roślin. Do czynników wpływających na zmniejszenie bioróżnorodności jest zanik lokalnych odmian roślin uprawnych i ras zwierząt hodowlanych. Jednym z istotnych zagrożeń jest wzrost terenów pod zabudowę mieszkaniową i rekreacyjną kosztem terenów rolniczych. Szansą na rozwój gospodarki rolnej przyjaznej środowisku jest rolnictwo ekologiczne i coraz bardziej popularne programy rolno – środowiskowe. Wzrost znaczenia rolnictwa ekologicznego stanowi korzystny dla środowiska kierunek rozwoju gospodarczego gminy.

W kwestiach związanych z zagrożeniami gleb, znaczenie odgrywa również systematyczna zabudowa terenów o naturalnej rzeźbie (budowa nowych osiedli mieszkaniowych, infrastruktury technicznej oraz tras komunikacyjnych), co jest powszechnie obserwowanym zjawiskiem związanym ze stale zwiększającą się antropopresją. Jednym z celów *Programu* jest planowanie przestrzenne oparte na zasadzie zrównoważonego rozwoju oraz uwzględnienie aspektów ekologicznych w planowaniu. Takie podejście umożliwia wybór najlepszych środowiskowo i ekonomicznie wariantów inwestycji oraz minimalizację negatywnego oddziaływania na środowisko.

6.4. Klimat

Gmina Czeremcha, jak cały region Podlasia jest pod wpływem zachodniej cyrkulacji mas powietrza. Okres wegetacyjny jest o ok. 2 tygodnie krótszy od innych rejonów południowej i zachodniej Polski i trwa zazwyczaj 195-205 dni. W ciągu roku występuje około 40 dni mroźnych i 120 dni z przymrozkami. Średnia roczna suma opadów osiąga 535 mm, z

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO „PROGRAMU ROZWOJU LOKALNEGO GMINY CZEREMCHA NA LATA 2015-2025”

przewagą w miesiącach letnich. Największe zachmurzenie występuje od listopada do lutego, z kolei największe nasłonecznienie od maja do września. Średnia wilgotność względna wynosi około 81% i najniższa jest w maju oraz w czerwcu, najwyższa w listopadzie. Pokrywa śnieżna zalega średnio przez 70-80 dni. Średnia roczna temperatura wynosi 6,8 °C.

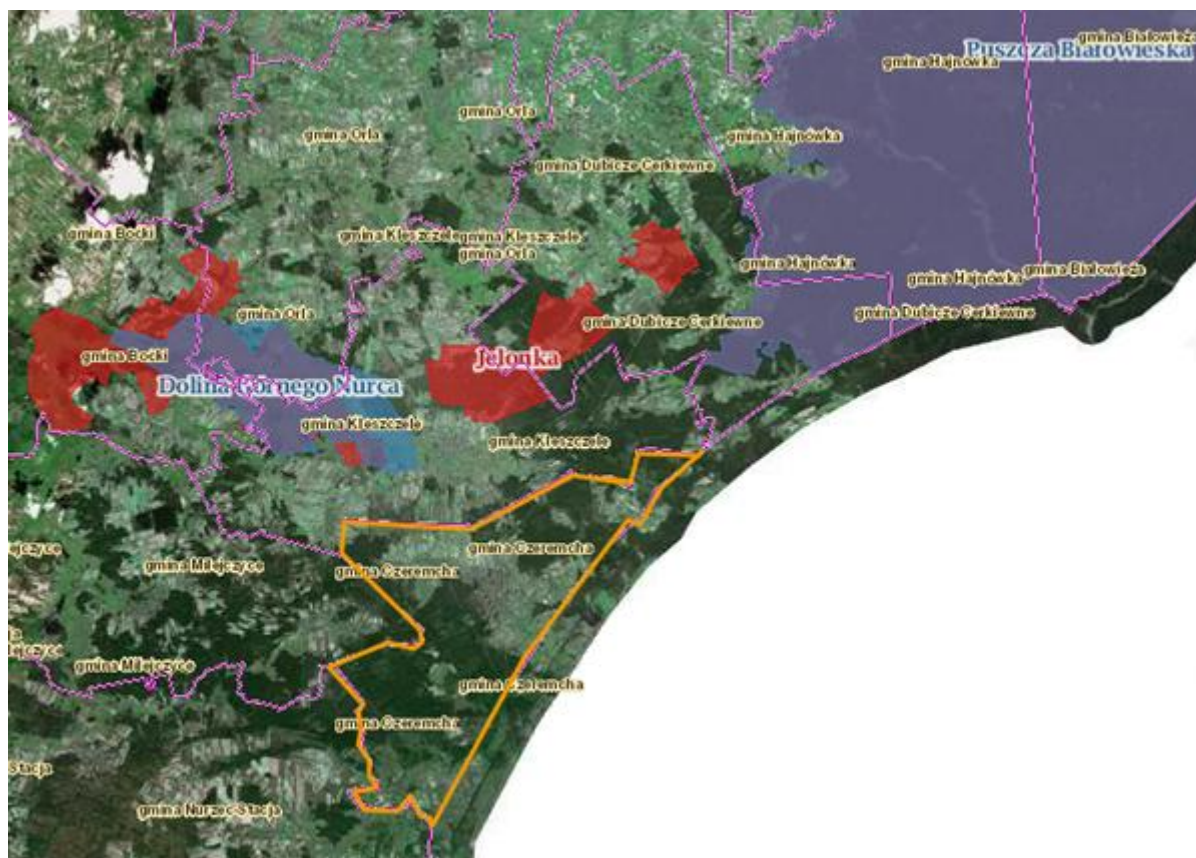
Zmiany klimatu wynikają z czynników zewnętrznych takich jak ilość dochodzącego promieniowania słonecznego lub czynników wewnętrznych, takich jak działalność człowieka (zmiany antropogeniczne), a także wpływ czynników naturalnych. W ostatnich latach termin „zmiana klimatu” używany jest w kontekście globalnego ocieplenia i wzrostu temperatury na powierzchni Ziemi, ale rozważane są scenariusze powodujące oziębienie powierzchni Ziemi (np. wywołane odbiciem energii słonecznej od zwiększonej pokrywy chmur lub aerozoli atmosferycznych).

Polityka ekologiczna Unii Europejskiej wskazuje na konieczność ograniczania emisji gazów cieplarnianych (o 20%), zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych (o 20%) oraz poprawę efektywności energetycznej (o 20%) do 2020 roku. Gmina Czeremcha posiada opracowany Plan Gospodarki Niskoemisyjnej, w którym zostały przewidziane obszary interwencji w tym zakresie.

Głównym wyzwaniem w zakresie zagrożeń naturalnych powinno być przygotowanie do przewidzianych zmian klimatu, które zminimalizuje w przyszłości jego skutki. Podejmowane działania powinny być skierowane na zabezpieczenia przeciwpowodziowe, działania ograniczające skutki susz, przygotowanie służb ratunkowych na występowanie zwiększonych prędkości wiatrów poprzez zaopatrzenie w odpowiedni sprzęt. Wśród głównych problemów można wymienić zwiększoną możliwość występowania powodzi i wzrostów stanów wód, potęgowaną źle zaplanowaną zabudową oraz zmiennymi warunkami meteorologiczno – hydrologicznym.

6.5. Walory przyrodnicze i krajobrazowe

Gmina Czeremcha znajduje się w bliskim oddziaływaniu obszarów chronionych w tym głównie Puszczy Białowieskiej. Na terenie Gminy w północno-wschodniej części granic administracyjnych gminy znajduje się niewielki fragment Obszaru Chronionego Krajobrazu Puszczy Białowieskiej. W najbliższym oddaleniu od granic gminy ok 11,92 km znajduje się obszar chroniony Dolina Górnego Nurca oraz obszar Ostoi w Dolinie Górnego Nurca (Gmina Kleszczele). W kierunku północnym w odległości ok 6,56 km znajduje się Rezerwat Przyrody Jelonka (Gmina Kleszczele).

Rysunek 2. Obszary Natura 2000 w sąsiedztwie gminy Czeremcha

ŹRÓDŁO: WWW.GEOSERWIS.GDOS.GOV.P

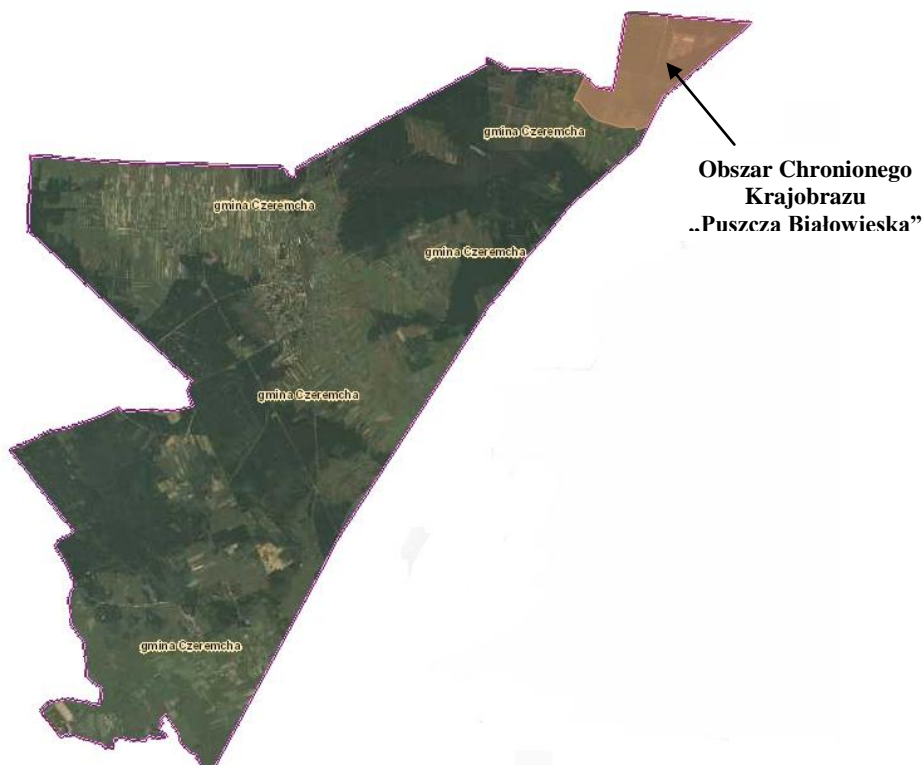
Tabela 6. Odległość obszarów chronionych Natura 2000 od obszarów gminy Czeremcha

Wyszczególnienie	Odległość [km]
Puszcza Białowieska PLC200004	3,7
Jelonka PLH200019	6,56
Dolina Górnego Nurca PLB200004	11,92
Ostoja w Dolinie Górnego Nurca PLH200021	13,33

ŹRÓDŁO: WWW.GEOSERWIS.GDOS.GOV.P

Obszar Chronionego Krajobrazu „Puszcza Białowieska”

Obszar ten został powołany Rozporządzeniem Nr 7/05 Wojewody Podlaskiego z dnia 25 lutego 2005 r. (Dz. Urz. Woj. Podl. Nr 54, poz. 720) zajmujący północno - wschodnią część gminy Czeremcha o pow. około 550 ha. Na terenie gminy obejmuje głównie powierzchnie upraw i młodników sosnowych porastających gleby porolne.

Rysunek 3. Obszar Chronionego Krajobrazu „Puszcza Białowieża” na terenie gminy Czeremcha

ŹRÓDŁO: WWW.GEOSERWIS.GDOS.GOV.P

Oprócz wymienionych walorów przyrodniczych na terenie gminy znajdują się wiele obiektów zabytkowych, do których należą:

- Dróżniczówka – budynek murowany z początków XX wieku w Czeremsze
- Domy drewniane z końca XIX wieku i początku XX w Czeremsze
- Cerkiew p.w. św. Kosmy i Damiana w Czeremcha-Wieś – zbudowana w 1816 r., rozbudowano ją w drugiej połowie XIX wieku. Jest to najstarszy obiekt sakralny w gminie Czeremcha. Pierwsze wzmianki o cerkwi pochodzą z 1798 r. Początkowo była to świątynia greckokatolicka, a w 1850 r. przemianowana na prawosławną.
- Grodzisko wczesnośredniowieczne - położone w pobliżu Bobrówki (Jancewicz) datowane na XII w. zwane Zamczyskiem. Zachowane jest w postaci wału ziemnego o średnicy około 50 m.
- Zabytkowy cmentarz prawosławny w Kuzawie - z XIX i XX wieku.
- Cmentarz żołnierzy w Kuzawie
- Prawosławna kaplica cmentarna w miejscowości Opaka Duża - wybudowana na niewielkim wzniesieniu pod koniec XIX w. na planie krzyża greckiego. Wnętrze świątyni zdobią staro- i nowotestamentowe ikony pisane przez XIX-wiecznych artystów. Szczególną wartość przedstawiają rzadko spotykane w skali kraju ikony nowotestamentowe, na których przedstawiony jest Bóg-Ojciec.
- Cerkiew p.w. Opieki Matki Boskiej– architekturą nawiązuje do budownictwa ludowego z XIX i XX wieku. Cerkiew w Zubaczach została zbudowana na planie krzyża łacińskiego w 1897r. na fundamentach wcześniejszej świątyni z XVII w.,

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
„PROGRAMU ROZWOJU LOKALNEGO GMINY CZEREMCHA NA LATA 2015-2025”**

która uległa spaleniu. Obok cerkwi stoi dzwonnica z tego samego okresu. Obiekt ten zlokalizowany jest na trójkątnym placu w centrum wsi, który stanowi pozostałość dawnego założenia miejskiego, najstarszego (XV-XVII w.) i jedyne go byłego miasteczka na terenie gminy Czeremcha.

- Cmentarz z XIX wieku – znajduje się na skraju wsi Zubacze. Można tam zobaczyć XIX-wieczne nagrobki, m.in. właścicieli pobliskiego majątku w Jancewiczach.¹

W odniesieniu do potencjalnego zagrożenia form ochrony przyrody (na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody) występujących na terenie gminy, identyfikację wpływu zagrożeń przedstawia tabela poniżej.

Tabela 7. Potencjalne zagrożenia form ochrony przyrody występujących na obszarze gminy Czeremcha

Nazwa	Zagrożenia
Obszar Chronionego Krajobrazu	
Puszcza Białowieska	Nasilająca się presja turystyki i zanieczyszczenia środowiska związane z jej rozwojem, nieskanalizowany ruch turystyczny, zanieczyszczenia spowodowane występowaniem dzikich wysypisk, zanieczyszczenia wód, likwidowanie zadrzewień przydrożnych i śródpolnych, wykonywanie prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE

W gminie na podstawie uproszczonej inwentaryzacji przyrodniczej wykonanej na zlecenie Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody w Białymstoku w 1996 r. wyróżniono 14 okazów drzew o wymiarach drzew pomnikowych - 6 wiązów, 2 lipy, 2 wierzby, 2 grusze, 1 klon, 1 jabłoń oraz 6 grup starych drzew oraz tzw. ługi: Kahanka i Dziadówka z propozycją uznania ich, jako użytki ekologiczne.

Na obszarze gminy Czeremcha występują następujące elementy projektowanej krajowej i regionalnej sieci ekologicznej:

- część Obszaru Węzłowego Puszcza Mielnicka (GKPnC-2);
- część Korytarza Głównego Puszcza Białowieska – Puszcza Mielnicka (GKPnC-2B).

Krajową i regionalną sieć ekologiczną uzupełniają projektowane korytarze ponadlokalne oraz projektowane korytarze lokalne. Część obszaru węzłowego i korytarza głównego znajdującego się na obszarze gminy są elementami wspólnej sieci ekologicznej².

¹ www.zielonewrota.pl

² Projektowana sieć ekologiczna na obszarze gminy Czeremcha z uwzględnieniem korytarzy migracyjnych żubra

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
„PROGRAMU ROZWOJU LOKALNEGO GMINY CZEREMCHA NA LATA 2015-2025”

W poniższej tabeli przedstawione zostały elementy projektowanej sieci ekologicznej na obszarze gminy Czeremcha, z wyszczególnieniem powierzchni obszarów objętych różnymi formami ochrony przyrody w obrębie sieci.

Tabela 8. Formy ochrony przyrody w obrębie projektowanej sieci ekologicznej na obszarze gminy Czeremcha

Elementy sieci ekologicznej	Kod elementu sieci ekologicznej	Powierzchni obszaru gminy [%]	Powierzchnia elementu sieci ekologicznej	Obszary w obrębie korytarzy objęte ochroną na podstawie ustawy o ochronie przyrody [ha]				
				Rezerwaty przyrody	Parki krajobrazowe	OCK	NATURA 2000	
							OSO	SOO
Obszary węzłowe								
Puszcza Mielnicka	GKPnC-2	31	2988	-	-	-	-	-
Korytarze główne								
Puszcza Białowieska-Puszcza Mielnicka	GKPnC-2B	31,3	3024	-	-	400	-	-
Korytarze ponadlokalne i lokalne								
Korytarze ponadlokalne		7,4	720	-	-	-	-	-
Korytarze lokalne		2,7	258	-	-	-	-	-
Ogółem wszystkie elementy sieci		72,1	6990	-		400	-	-

ŹRÓDŁO: PROJEKTOWANA SIĘĆ EKOLOGICZNA NA OBSZARZE GMINY CZEREMCHA Z UWZGLĘDNIENIEM KORYTARZY MIGRACYJNYCH ŻUBRA

Jak wynika z danych w tabeli sieć ekologiczna na obszarze gminy stanowi 72,4% ogólnej powierzchni gminy, w tym sieć krajowa i regionalna - 60,3%, sieci lokalne i ponadlokalne - 10,1%. W obrębie projektowanej sieci obszary objęte ochroną przyrody na podstawie ustawy o ochronie przyrody zajmują 5,7% ich powierzchni.

Ochrona korytarzy ekologicznych sprowadza się przede wszystkim do zapewnienia ich funkcjonowania poprzez utrzymanie odpowiednich warunków siedliskowych w ich obrębie oraz drożności na całym ich przebiegu. Utrzymanie korytarzy ekologicznych nie wymaga stosowania ścisłego reżimu ochronnego. W ich obrębie można prowadzić gospodarkę rolną, hodowlaną, prace leśne, pozyskiwać owoce runa leśnego, czy grzyby. Tereny te mogą być wykorzystywane również dla rekreacji i turystyki, pod warunkiem, że związana z tym infrastruktura nie będzie utrudniać funkcjonowania korytarzy. W miejscach newralgicznych korytarza, stanowiących jego wąskie gardło, na przykład w rejonie przejść dla zwierząt przez drogi, należy ograniczyć lub wyeliminować działania, które mogłyby zniechęcać zwierzęta do jego wykorzystania.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
„PROGRAMU ROZWOJU LOKALNEGO GMINY CZEREMCHA NA LATA 2015-2025”

Wzdłuż korytarzy może odbywać się ekspansja wielu gatunków zwierząt, zwłaszcza związanych z różnymi typami środowisk zarówno leśnych, jak i odkrytych. Korytarz ekologiczny z racji swego przeznaczenia powinien charakteryzować się dobrym stanem środowiska. W dolinie jednym z najważniejszych czynników jest czystość wody w rzece, zależąca od gospodarczej aktywności w granicach całego dorzecza. Korytarze ekologiczne spełniają swoją funkcję jedynie wówczas, gdy są drożne na całej swojej długości. Oznacza to, że na obszarze korytarza ekologicznego musi być zachowany, korzystny z punktu widzenia możliwości przemieszczania określonych gatunków, układ siedlisk, a istniejące bariery migracyjne nie powinny znacząco wpływać na możliwości ich migracji. W praktyce szereg czynników, zarówno o charakterze naturalnym, jak i przede wszystkim antropogenicznym, powoduje zakłócenie, a nawet przerwanie ich ciągłości i wynikającą z niej fragmentację i izolację siedlisk. W konsekwencji utrudnia to lub uniemożliwia migrację i wymianę osobników pomiędzy populacjami. Czynniki powodujące przerwanie łączności ekologicznej określane są mianem barier ekologicznych. Do potencjalnych barier można zaliczyć:

- infrastrukturę komunikacyjną – przede wszystkim drogi o dużym natężeniu ruchu, ogrodzone drogi ekspresowe i autostrady oraz linie szybkich kolei,
- tereny zabudowane – przede wszystkim rozwój zabudowy wzdłuż dróg, terenów przemysłowych oraz składowisk i innych rozległych obszarów zurbanizowanych,
- infrastrukturę związaną z energetyką, w tym farmy wiatrowe (zagrożenie dla ptaków podczas ich migracji) oraz elektrownie wodne (bariery dla ssaków związanych ze środowiskiem wodnym i innych zwierząt wodnych).

Realizacja zadań zaplanowanych w *Programie* nie spowoduje zakłóceń funkcjonowania korytarzy ekologicznych, gdyż inwestycja nie jest zlokalizowana na obszarach korytarzy ekologicznych. Zadania wskazane w *Programie* skupione są głównie na remontach i przebudowach już istniejących dróg gminnych (ulice: Duboisa, Ogrodowa, Wiśniowa, Łąkowa, Przydworcowa, Długa, Miodowa, Wiejska, Nowa na terenie Czeremchy, oraz części wsi Stawiszczce), co w żaden sposób nie spowoduje fragmentaryzacji istniejących siedlisk przyrodniczych, a więc nie wpłynie na wystąpienie zakłóceń w ich funkcjonowaniu. Obszar inwestycji znajduje się również poza obszarami prawnie chronionymi.

Ważne jest również, aby w ramach obowiązujących ocen oddziaływania na środowisko dla nowych inwestycji, uwzględniano także ich wpływ na funkcjonowanie korytarzy ekologicznych. Dotyczy to w szczególności przedsięwzięć, które trwale dzieliłyby przestrzeń na sektory oraz były uciążliwe dla środowiska. Bardzo istotnym jest prawidłowo (w stopniu wyczerpującym problematykę) wykonywane raporty oddziaływania na środowisko dla wszelkich projektowanych inwestycji drogowych i budowlanych w dolinach rzecznych³.

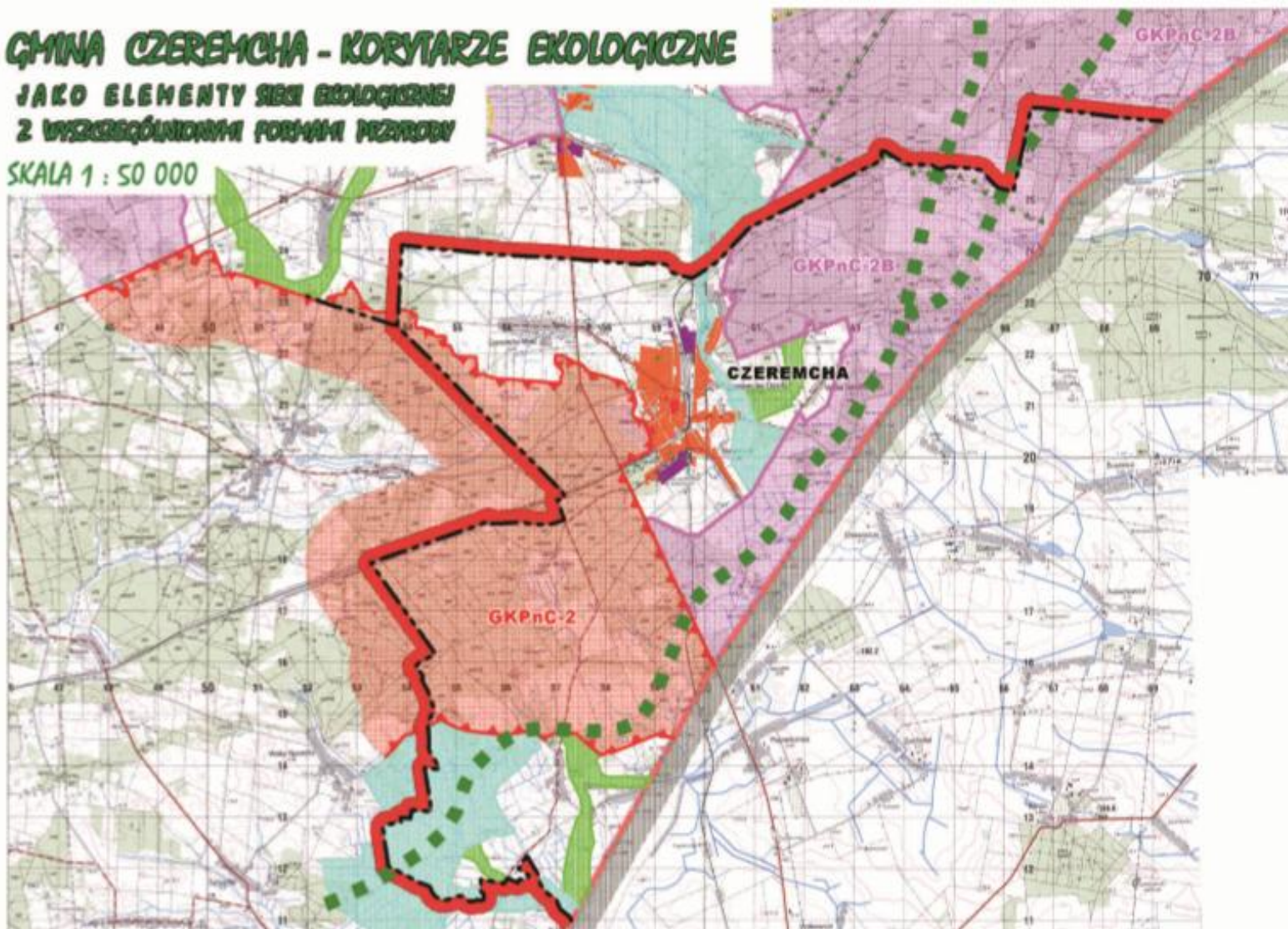
³ Projektowana sieć ekologiczna na obszarze gminy Czeremcha z uwzględnieniem korytarzy migracyjnych żubra

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
„PROGRAMU ROZWOJU LOKALNEGO GMINY CZEREMCHA NA LATA 2015-2025”

GMINA CZEREMCHA - KORYTARZE EKOLOGICZNE

JAKO ELEMENTY SIECI EKOLOGICZNEJ
Z WYSZCZEGÓLNIAMI FORMAMI PRZYRODY

SKALA 1 : 50 000

LEGENDA

ELEMENTY SIECI EKOLOGICZNEJ

- Obszary węzłowe**
 - Obszary węzłowe paszcz melioracji
- Korytarze główne**
 - Korytarze główne paszcz melioracji, paszcz melioracji
- Korytarze powadłochalne**
- Korytarze lokalne**
- Korytarze migracyjne żubra**

ISTNIEJĄCE FORMY OCHRONY PRZYRODY

- Granica obszarów chronionego krajobrazu i parku krajobrazowego

GRANICE ADMINISTRACYJNE

- Granica parafii
- Granica gminy Czeremcha

Rysunek 4. Korytarze ekologiczne na terenie gminy Czeremcha

ŹRÓDŁO: PROJEKTOWANA SIEĆ EKOLOGICZNA NA OBSZARZE GMINY CZEREMCHA Z UWZGLĘDNIENIEM KORYTARZY MIGRACYJNYCH ŻUBRA

6.6. Lasy

Lasy gminy Czeremcha według podziału Polski na krainy przyrodniczo-leśne znajdują się w obrębie IV Krainy Mazowiecko-Podlaskiej, V dzielnicy Niziny Podlaskiej i Wysoczyzny Siedleckiej. W podziale administracyjnym lasy należą do Nadleśnictwa Bielsk.

Według danych GUS w 2014 roku lasy i grunty leśne w gminie Czeremcha zajmują powierzchnię 5319,73 ha. Wskaźnik lesistości wzrósł i wynosi 54,3%. Jest wyższy w porównaniu do wskaźnika dla województwa podlaskiego, który wynosi 30,7% i dla powiatu hajnowskiego 53,3%.

Tabela 9. Grunty leśne w gminie Czeremcha

Wyszczególnienie	Powierzchnia [ha]
Ogółem	5 319,73
Grunty leśne publiczne ogółem	3 920,30
Grunty leśne publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	3 859,41
Grunty leśne prywatne	1 399,43

ŹRÓDŁO: BANK DANYCH LOKALNYCH

Według danych GUS powierzchnia lasów prywatnych na koniec 2014 r. wynosiła 1399,43 ha, co stanowi 26,3% powierzchni lasów ogółem w gminie. Grunty leśne w zarządzie Lasów Państwowych stanowią 72,5% lasów w gminie. Przeważającymi typami siedliskowymi są bory świeże i bory mieszane świeże. Są to siedliska optymalne dla drzewostanu sosnowego, które to najliczniej występują na terenie gminy. W strukturze drzewostanu dominują lasy klasy II w wieku 21 – 40 lat oraz I w wieku 1-20 lat. Duży procent lasów stanowi kompleks stanowiący genetyczną całość z Puszczą Białowieską⁴.

Lasy prywatne mają charakter gospodarczy, w których pozyskuje się drewno do różnych celów, głównie na potrzeby własne właścicieli. Pełnią one również funkcję wodno i glebochronną, krajobrazową oraz ostoję dla ptaków i zwierząt. Na terenie gminy nie ma lasów o charakterze ochronnym. W 2014 r. pozyskanie drewna z lasów wyniosło 1541 m³ grubizny.

Rolą lasów jest m.in. likwidacja zanieczyszczeń środowiska naturalnego. W lasach absorpcja pyłów wynosi 30-50% (1 ha buczyn pochłania średnio 70 ton pyłów, a także następuje absorpcja substancji gazowych (np. w olszynach do 85% azotanów, fluoru i dwutlenku siarki). Lasy są ważnym elementem tłumienia fal akustycznych. W łęgach na odległość 100 m od źródła dźwięku tłumienie fal wynosi od 70-90%. Oprócz wymienionych grup zbiorowisk ważną rolę w krajobrazie i ekosystemie Gminy pełnią mniejsze powierzchniowo, ale liczne zakrzaczenia i zadrzewienia występujące na terenach zabudowanych. Na terenach zabudowanych podnoszą walory krajobrazowe i klimatyczne.

⁴ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowanie przestrzennego Gminy Czeremcha

6.7. Wody podziemne i powierzchniowe

Wody powierzchniowe

Obszar gminy pod względem hydrograficznym całkowicie położony jest w dorzeczu Wisły i wchodzi w skład zlewni Bugu. Do zasobów wodnych gminy należą płynące rzeczki: Nurzec, Nurczyk, Sipurka, Brodziec i Pulwa. Główne cieki wodne w gminie to rzeka Nurzec z Nurczykiem. Rzeka Nurzec jest prawostronnym dopływem Bugu IV - rzędu. Rzeka należy do rzek typowo nizinnych przepływających przez tereny bagienne i podmokłe. Wypływa w podmokłej dolinie na południowy wschód od miejscowości Czeremcha na wysokości ok. 180 m n.p.m. Całkowita długość rzeki wynosząca 100,2 km i powierzchnia zlewni rzędu 2082,6 km² stawiają rzekę w pierwszej grupie największych rzek Makroregionu Północno-Wschodniego i jednocześnie kwalifikują do jednej z większych zlewni dopływów Bugu. Rzeka i jej dopływy odprowadzają wody z obszaru Wysoczyzny Bielskiej, Drohickej i Wysokomazowieckiej będących mezoregionami Niziny Północno-Podlaskiej. Odcinek ujściowy rzeki leży w obszarze Dolina Dolnego Bugu (PLB140001) objęty ochroną Natura 2000. Jednym z większych dopływów w górnej części zlewni rzeki jest rzeka Nurczyk o powierzchni zlewni 238 km². Pozostałe dopływy to: Kukawka, Pełchówka, Płonka i Siennica.

Rzeki przepływające przez obszar gminy zostały silnie zmeliorowane wskutek, czego znacznie obniżył się poziom wód gruntowych. Na obszarze gminy nie występują naturalne zbiorniki wód powierzchniowych, istnieją jedynie małe sadzawki wodne często okresowo wysychające.

Tabela 10. Wykaz punktów pomiarowo-kontrolnych i klasyfikacji wód Nurca w 2007 r.

Lp	Nazwa punktu	km biegu rzeki	Rodzaj sieci	Klasyfikacja ogólna wody 1)	Wskaźniki kwalifikujące	Wartości wskaźnika kwalifikującego			Przydatność do bytowania ryb2)	Uwagi
						min.	maks.	śred.4)		
1.	w m. Nurzec	73,0	D	V	Barwa	27	128	110	Nieprzydatna ze względu na: azotyny i fosfor og.	
					ChZT-Cr	22,3	92,7	83,68		
					OWO	8,9	22,5	20,45		
2.	w m. Kostry – przy ujściu Siennicy	24,0	D	IV	ChZT-Mn	7,1	13,8	13,8	Nieprzydatna ze względu na: azotyny i fosfor	V klasa: barwa III klasa: MIR – 33,1
					ChZT-Cr	14,8	57	49,7		
					Lb. b. coli fek.	70	2300	2300		
					Barwa	36	120	88		
3	m. Tworkowice	8,0	D	IV	ChZT-Mn	6,2	15,8	14,7	Nieprzydatna ze względu na: azotyny i fosfor og. chlor całk. pozostały	V klasa: barwa
					ChZT-Cr	13,6	42	38,2		
					Selen	0,03	0,03	0,03		
					Fenole lotne	0,001	0,011	0,011		
					Lb. b. coli fek.	230	9300	9300		
					Og. lb. b. coli	430	9300	9300		
Barwa	36	100	78							

ŹRÓDŁO: WOJEWÓDZKI INSPEKTOR OCHRONY ŚRODOWISKA W BIAŁYMSTOKU „OCENA STANU CZYSTOŚCI RZEK WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO 2007 R.”

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
„PROGRAMU ROZWOJU LOKALNEGO GMINY CZEREMCHA NA LATA 2015-2025”**

Punkt w miejscowości Nurzec wykazały ogólną V klasę czystości (wody złej jakości) ze względu na podwyższoną wartość barwy ChZT_{-Cr} oraz ogólnego węgla organicznego. Stężenie wskaźników: BZT₅, utlenialności, azotu Kjeldahla, chlorofilu „a” oraz stan sanitarny odpowiadał IV klasie czystości (wody o niezadowalającej jakości).

Ocena wody ze względu na przydatności do bytowania ryb wykazała, że rzeka w badanym przekroju pomiarowo-kontrolnym nie spełnia kryteriów, jakim powinny odpowiadać wody do bytowania ryb w warunkach naturalnych.

Ocena podatności wody na eutrofizację wykazała niewielkie przekroczenie wartości granicznej chlorofilu „a”, powyżej którego występuje eutrofizacja⁵.

Wody podziemne

Wody podziemne ujmowane do eksploatacji w gminie Czeremcha występują głównie w piaszczysto-żwirowych utworach czwartorzędowych i trzeciorzędowych. Największe zasoby ma poziom czwartorzędowy. Wody czwartorzędowe są podstawowym źródłem zaopatrzenia w wodę zarówno odbiorców indywidualnych, jak i zbiorowych.

W tabeli poniżej przedstawiono istniejące ujęcia wód podziemnych.

Tabela 11. Ujęcia wód podziemnych na terenie gminy Czeremcha

Lp.	Miejscowość	Głębokość studni [m]	Głębokość warstwy wodonośnej [m]	Wydajność [m ³ /h]	Depresja	Uwagi
1.	Kuzawa otw. Nr 1	70	55-67	45	8,8	-
2.	Kuzawa otw. Nr 2	70	55-66	53	7,8	-
3.	Kuzawa otw. Nr 3	68	51-61	39	7,5	-
4.	Wólka Terechowska	16,5	4-16,5	6	2,6	Nieużytkowana
5.	Zubacze	64	20,4-62,0	90	13,5	Nieużytkowana
6.	Zubacze	28	16-26	3,6	9	Nieużytkowana

ŹRÓDŁO: STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY CZEREMCHA

W ramach krajowej sieci monitoringu wód podziemnych, w 2009 i w 2011 roku badania prowadzone były w Jednolitych Częściach Wód Podziemnych (JCWPd) zagrożonych nieosiągnięciem dobrego stanu wód do 2015 roku. Na terenie województwa podlaskiego, nie wydzielono JCWPd zagrożonych nie osiągnięciem dobrego stanu ilościowego wód podziemnych do 2015 roku.

W roku 2014 w ramach projektu pn. „Budowa infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie Gminy Czeremcha” dzięki dofinansowaniu ze środków Programu Rozwoju

⁵ Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku „Ocena stanu czystości rzek województwa podlaskiego 2007 r.”

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
„PROGRAMU ROZWOJU LOKALNEGO GMINY CZEREMCHA NA LATA 2015-2025”

Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 została rozbudowana sieć wodociągowa i kanalizacyjna. Zakres prac obejmował budowę sieci kanalizacyjnej przy ulicach: Stawiska, Lipowa, Fabryczna, Boczna, Wiśniowa, Długa, Topolowa, Nowa, Wiejska w Czeremsze oraz część wsi Stawiszczce oraz budowę sieci wodociągowej na odcinku Wólka Terechowska – Pohulanka – Opaka Duża.

Według danych GUS długość sieci wodociągowej i liczba przyłączonych gospodarstw systematycznie rośnie z roku na rok. W 2014 roku długość sieci wodociągowej wynosiła 73,5 km, z 1283 przyłączami prowadzącymi do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania.

Na terenie gminy scentralizowany system kanalizacji sanitarnej, w układzie grawitacyjno-pompowym posiada miejscowość gminna Czeremcha oraz sołectwa: Kuzawa, Stawiszczce i Połowce. Na terenie gminy Czeremcha działają dwie oczyszczalnie ścieków komunalnych przy ul. Duboisa oraz przy ul. Fabrycznej.

W 2015 roku zakończono realizację inwestycji, która polegała na budowie gminnej oczyszczalni ścieków przy ul. Fabrycznej w Czeremsze. W ramach prowadzonej inwestycji został wybudowany obiekt oczyszczalni ścieków typu biologiczno-mechaniczna, o średniodobowej wydajności 300 m³/dobę. W skład obiektu wchodzi 3 budynki (budynek technologiczno-socjalny, mechanicznego oczyszczania, punktu zlewnego FEK-PAK wraz ze stacją najazdową), wiata na agregat i dwa reaktory typu SBR.

Produktem oczyszczania ścieków komunalnych są osady ściekowe. Osady ściekowe są składowane na kompostowniku na składowisku odpadów należącym do Przedsiębiorstwa Usług Komunalnych Sp. z o. o. w Hajnówce, z późniejszym przeznaczeniem rolniczym, zatem nie ulegają one przetworzeniu na terenie gminy.

Zadania zaplanowane do realizacji w ramach *Programu* oscylują głównie w zamierzeniach dotyczących infrastruktury wodno-ściekowej. Praca w tym zakresie przyczyni się do wypełnienia założeń Ramowej Dyrektywy Wodnej.

6.8. Powietrze atmosferyczne

O wystąpieniu zanieczyszczeń powietrza decyduje ich emisja do atmosfery, natomiast o poziomie zanieczyszczeń w znacznym stopniu występujące warunki meteorologiczne. Przy stałej emisji – zmiany stężeń zanieczyszczeń są głównie efektem przemieszczania, transformacji i usuwania zanieczyszczeń z atmosfery. Stężenie zanieczyszczeń zależy również od pory roku:

- sezon zimowy, charakteryzuje się zwiększonym zanieczyszczeniem atmosfery, głównie przez niskie źródła emisji,
- sezon letni, charakteryzuje się zwiększonym zanieczyszczeniem atmosfery przez skażenia wtórne powstałe w reakcjach fotochemicznych.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
„PROGRAMU ROZWOJU LOKALNEGO GMINY CZEREMCHA NA LATA 2015-2025”

Substancjami zanieczyszczającymi, mającymi największy udział w emisji zanieczyszczeń, pochodzącymi głównie z procesów spalania energetycznego są: tlenki azotu (NO-NO₂), dwutlenek siarki (SO₂), tlenek węgla (CO) i pyły. Od środków transportu największy udział w emisji zanieczyszczeń mają: tlenek węgla (CO), tlenki azotu (NO-NO₂) i benzen (C₆H₆).

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2014 r. emisja zanieczyszczeń gazowych ogółem z terenu powiatu hajnowskiego wynosiła 65 451 ton i w porównaniu do roku poprzedniego była ona niższa, a na przestrzeni lat obserwuje się trend malejący.

Gmina Czeremcha położona jest na terenie strefy podlaskiej, dla której w 2013 r. opracowano Program Ochrony Powietrza. „Strefa Podlaska” obejmuje wszystkie, za wyjątkiem Aglomeracji Białostockiej, powiaty województwa podlaskiego.

Głównymi źródłami zanieczyszczeń atmosfery na terenie powiatu hajnowskiego są rozproszone źródła emisji z sektora komunalno – bytowego, a także zanieczyszczenia komunikacyjne związane z ruchem pojazdów, głównie na trasie samochodowej Białystok–Hajnówka, Białystok-Bielsk Podlaski-Kleszczele-przejsie graniczne Połowce, Hajnówka-Białowieża oraz Hajnówka - Bielsk Podlaski. Największa emisja zanieczyszczeń powietrza pochodzi z miast, gdzie głównymi źródłami zanieczyszczeń są ciepłownie miejskie i osiedlowe oraz zakłady przemysłowe.

Na terenie gminy Czeremcha głównym źródłem zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego jest Nasycalnia Podkładów sp. z o. o. w Czeremsze. Źródłem emisji zanieczyszczeń do powietrza są: 2 kotły o łącznej nominalnej mocy cieplnej 3,61 MW oraz procesy technologiczne.

Zgodnie z prowadzonymi pomiarami z 2013 r. w publikacji WIOŚ „Ocena poziomów substancji w powietrzu i klasyfikacji stref województwa podlaskiego w 2013 roku” w strefie podlaskiej **stwierdzono przekroczenia normy pyłu zawieszonego PM 2,5 ze względu na kryterium – ochrona zdrowia** (obszarem stwierdzonych pomiarów przekroczeń jest miasto Łomża). W klasyfikacji ze względu na ochronę roślin nie wystąpiły na terenie województwa strefy z przekroczeniami poziomów dopuszczalnych.

Na podstawie w/w publikacji WIOŚ stwierdza się, iż teren gminy Czeremcha, nie należy do obszarów, gdzie wystąpiło przekroczenie stężeń zanieczyszczeń w powietrzu, stąd też planowane do realizacji działania w Programie nie wynikają bezpośrednio z działań naprawczych wskazanych w Programie Ochrony Powietrza dla Strefy Podlaskiej.

Do oceny jakości powietrza na terenie całego województwa służą również pomiary prowadzone na stacji tła wiejskiego, która znajduje się w nadleśnictwie Borsukowizna (gm. Krynki). Wykonywany jest tam pomiar automatyczny dwutlenku siarki, tlenków azotu i ozonu. W 2011 r. stwierdzono przekroczenia poziomów celów długoterminowych dla ozonu zarówno dla kryteriów: ochrony zdrowia i ochrona roślin, co potwierdzają wyniki badań prowadzone w latach poprzednich (od 2004 r.).

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
„PROGRAMU ROZWOJU LOKALNEGO GMINY CZEREMCHA NA LATA 2015-2025”**

Parametry jakościowe powietrza kształtowane są w szczególności poprzez działania podejmowane w sferze transportu. Należy jednak przyjąć, iż niezależnie od realizacji dokumentu poddanego niniejszej ocenie, regulacje prawne w zakresie standardów jakości środowiska oraz prowadzony monitoring środowiska przyczyniać się będą do sukcesywnej poprawy jakości powietrza. Niemniej jednak zakłada się, iż podjęte w ramach *Programu* działania oraz nakłady w sektorze infrastruktury drogowej powinny odnieść wymierne pozytywne skutki w postaci zmniejszenia presji antropogenicznej na środowisko w zakresie zarówno źródeł, jak i ładunku substancji odprowadzanych do powietrza. Brak wdrożenia dokumentu spowoduje te procesy.

W kwestiach związanych z ochroną powietrza istotną rolę odgrywają termomodernizacje oraz działania związane z poprawą stanu instalacji grzewczych. Lokalnie mogą występować sytuacje o zwiększonym narażeniu ludzi na podwyższone stężenia zanieczyszczeń w powietrzu spowodowane zwiększoną emisją z energetycznego spalania paliw stałych w paleniskach domowych i wyeksploatowanych kotłowniach (niepełne spalanie), współspalania odpadów.

Tabela poniżej przedstawia wielkość emisji z powiatu hajnowskiego w latach 2013-2014 na tle województwa podlaskiego.

Tabela 12. Emisja zanieczyszczeń powietrza w powiecie hajnowskim na tle województwa podlaskiego

EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIE UCIAŹLIWYCH			
	J.m.	2013	2014
Emisja zanieczyszczeń pyłowych			
woj. podlaskie ogółem	Mg/rok	974	934
Powiat hajnowski			
ogółem	Mg/rok	103	112
ze spalania paliw	Mg/rok	101	110
Emisja zanieczyszczeń gazowych			
woj. podlaskie ogółem	Mg/rok	1 974 984	2 014 565
Powiat hajnowski			
ogółem	Mg/rok	66 093	65 451
ogółem (bez CO ₂)	Mg/rok	430	355
dwutlenek siarki	Mg/rok	94	90
tlenki azotu	Mg/rok	79	78
tlenek węgla	Mg/rok	234	164
dwutlenek węgla	Mg/rok	65 663	65 096

ŹRÓDŁO: BANK DANYCH LOKALNYCH

W celu zmniejszenia emisji powierzchniowej, preferowanym działaniem ze względu na największą efektywność ekologiczną i ekonomiczną, jest podłączanie gospodarstw domowych do sieci ciepłowniczych i gazowych. Na obszarach, gdzie nie ma sieci i nie jest

możliwe jej rozszerzenie, należy stare, niskosprawne urządzenia grzewcze zastępować nowymi kotłami zasilanymi paliwami niskoemisyjnymi oraz zwiększać wykorzystanie odnawialnych źródeł energii. Dodatkowo należy prowadzić działania redukujące emisję związaną z transportem poprzez remonty, budowę oraz czyszczenie dróg w celu redukcji emisji wtórnej substancji do powietrza.

6.9. Klimat akustyczny

Hałas jest jednym z najbardziej odczuwalnych zagrożeń środowiska. Z akustycznego punktu widzenia, hałasem określa się każdy niepożądany dźwięk, który w pewien sposób wpływa na tło akustyczne. Do głównych źródeł hałasu wpływających na zwiększenie uciążliwości akustycznej dla środowiska zewnętrznego należą: ruch drogowy, ruch kolejowy, transport lotniczy oraz zakłady przemysłowe. Na terenie województwa podlaskiego najistotniejsze źródła hałasu to transport drogowy (hałas komunikacyjny) oraz w niedużym stopniu zakłady przemysłowe (hałas przemysłowy).

Największy wpływ na kształtowanie poziomu hałasu przy drogach mają parametry źródła, tzn. parametry ruchu drogowego, do których należą: natężenie ruchu, udział pojazdów ciężkich i motocykli oraz prędkość pojazdów. Bardzo duży wpływ odgrywa stan techniczny pojazdów. Poza wymienionymi czynnikami dodatkowy wpływ na poziom emitowanego hałasu w warunkach miejskich ma też płynność ruchu, a także styl jazdy. O wielkości natężenia hałasu decydują również: pochylenie odcinka, wysokość odbiorcy nad jezdnią, odległość odbiorcy od jezdni, kształt i sposób pokrycia terenu (asfalt, beton, trawa itp.), ukształtowanie terenu i sposób jego zagospodarowania oraz ewentualne przeszkody.

Wpływ na klimat akustyczny ma dynamiczny rozwój motoryzacji, także na terenie powiatu hajnowskiego. Według danych GUS w roku 2014 w powiecie hajnowskim było zarejestrowanych 31394 pojazdów samochodowych i ciągników, w stosunku do roku poprzedniego liczba pojazdów wzrosła o 703.

Na infrastrukturę drogową gminy Czeremcha składają się drogi: krajowe, powiatowe oraz gminne. Przez obszar gminy Czeremcha przebiega droga krajowa nr 66 o statusie drogi międzynarodowej, prowadząca do przejścia granicznego w Połowcach. Dotychczas przejście graniczne obsługiwało ruch samochodowy (samochody osobowe). Od 1 kwietnia 2015 roku po przeprowadzonej rozbudowie i modernizacji przejście obsługuje również autokary z podróżnymi i samochody ciężarowe o masie do 7,5 tony.

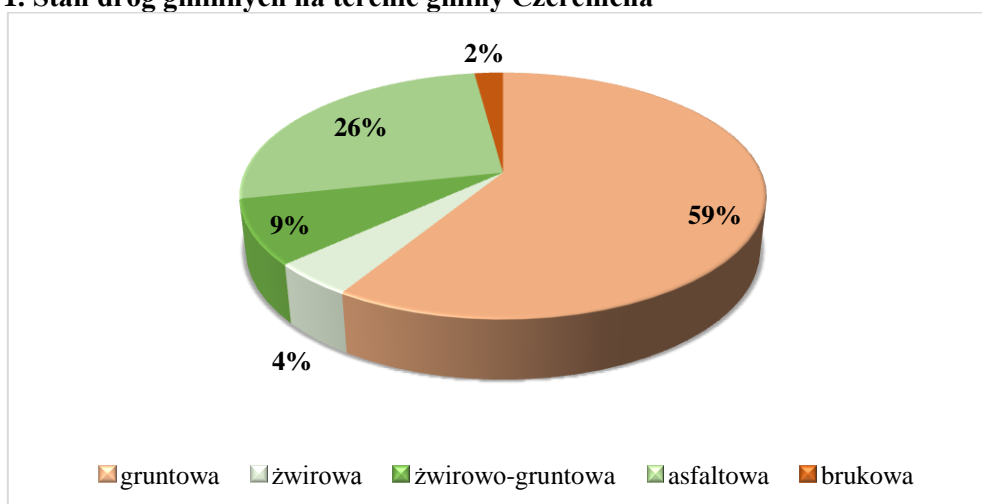
Zgodnie z aktualnie obowiązującą klasyfikacją droga krajowa nr 66 jest drogą główną ruchu przyspieszonego GP. Droga ta obsługuje ciężki ruch tranzytowy od granicy kraju do centrum, ruch gospodarczy w tym rejonie oraz znaczny ruch turystyczny w czasie trwania sezonu letniego. Długość drogi krajowej przebiegającej przez obszar gminy Czeremcha wynosi 8,50 km.

Tabela 13. Długość dróg na terenie gminy Czeremcha

Rodzaj drogi	Długość [km]
Drogi krajowe	8,50
Drogi powiatowe	31,80
Drogi gminne	59,89
Suma:	100,19

ŹRÓDŁO: URZĄD GMINY CZEREMCHA

Wykres 1. Stan dróg gminnych na terenie gminy Czeremcha

ŹRÓDŁO: URZĄD GMINY CZEREMCHA

W gminie Czeremcha dominują drogi gruntowe, które stanowią 59% powierzchni wszystkich dróg, 26% zajmują drogi asfaltowe, 9% żwirowo-gruntowa. Zaledwie 4% stanowią drogi żwirowe i 2% - brukowe.

Główną przyczyną pogarszania się stanu technicznego nawierzchni, jest wzrastający z roku na rok ruch pojazdów poruszających się po drogach w gminie Czeremcha.

Wśród tych pojazdów znajdują się również takie, w których obciążenia na oś przekraczają dopuszczalne parametry drogi. Wstrzymanie modernizacji dróg na terenie Gminy może przyczynić się do stopniowego pogarszania klimatu akustycznego, co może niekorzystnie rzutować na stan zdrowia i samopoczucie mieszkańców.

Infrastrukturę komunikacyjną uzupełniają linie kolejowe przechodzące przez teren gminy:

- Linia Nr 31 Siedlce - Hajnówka o znaczeniu państwowym, od granicy województwa podlaskiego do Czeremchy dwutorowa, dalej do Hajnówki jednotorowa o nawierzchni typu ciężkiego i dopuszczalnym nacisku 201kN/oś, V max. - 80 km/h.

Linie uzupełniające:

- Nr 32 Czeremcha – Białystok jednotorowa, o nawierzchni typu ciężkiego i dopuszczalnym nacisku 186 kN/oś, Vmax. - 60km/h,

- Nr 43 Czeremcha-granica państwa – Brześć, jednotorowa, o nawierzchni typu ciężkiego i dopuszczalnym nacisku 191kN/oś, stan techniczny dostateczny, zawieszony ruch towarowy.

Na terenie gminy znajduje się kolejowe przejście graniczne Czeremcha – Wysoko Litowsk. Na terenie kolejowego przejścia granicznego znajduje się główny budynek administracyjny, usytuowany w bezpośredniej styczności z linią kolejową. Istniejąca infrastruktura oraz wykorzystywane urządzenia techniczne, wymagają modernizacji.

6.10. Pola elektromagnetyczne

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2013 r., poz. 1232 z późn. zmianami), pola elektromagnetyczne definiuje się jako pola elektryczne, magnetyczne oraz elektromagnetyczne o częstotliwościach od 0 Hz do 300 GHz. Oceny poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Wojewódzki inspektor ochrony środowiska prowadzi okresowe badania poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.

W roku 2014 Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku zrealizował kolejny program badań pól elektromagnetycznych. Program ten zakładał skoncentrowanie pomiarów na obszarach dostępnych dla ludności tj. w centralnych dzielnicach lub osiedlach miast o liczbie mieszkańców przekraczającej 50 tys. oraz w pozostałych miastach i na terenach wiejskich.

Na terenie powiatu hajnowskiego przeprowadzono pomiary w 2 miejscowościach w Hajnówce i Białowieży. Punkty w centrum Hajnówki charakteryzował się wynikiem stanowiącym 4,4% wartość dopuszczalnej, zaś w Białowieży wynik wynosił 2,9%. Na podstawie przeprowadzonych badań nie stwierdzono w żadnym punkcie przekroczeń dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych. Niemniej jednak stała kontrola w tym zakresie jest wskazana, a nawet zalecana.

6.11. Gospodarka odpadami

Na terenie gminy w pobliżu miejscowości Czeremcha, tuż przy drodze krajowej nr 66 od 1978 roku funkcjonowało składowisko odpadów komunalnych. Składowisko decyzją Starostwa Powiatowego w Hajnówce zostało zamknięte z dniem 01.09.2012 roku.

Na terenie Gminy Czeremcha na chwilę obecną nie ma możliwości przetwarzania odpadów komunalnych. Wszystkie odpady przekazywane są do Zakładu Zagospodarowania Odpadów w Hajnówce. Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych zlokalizowany jest w Czeremsze.

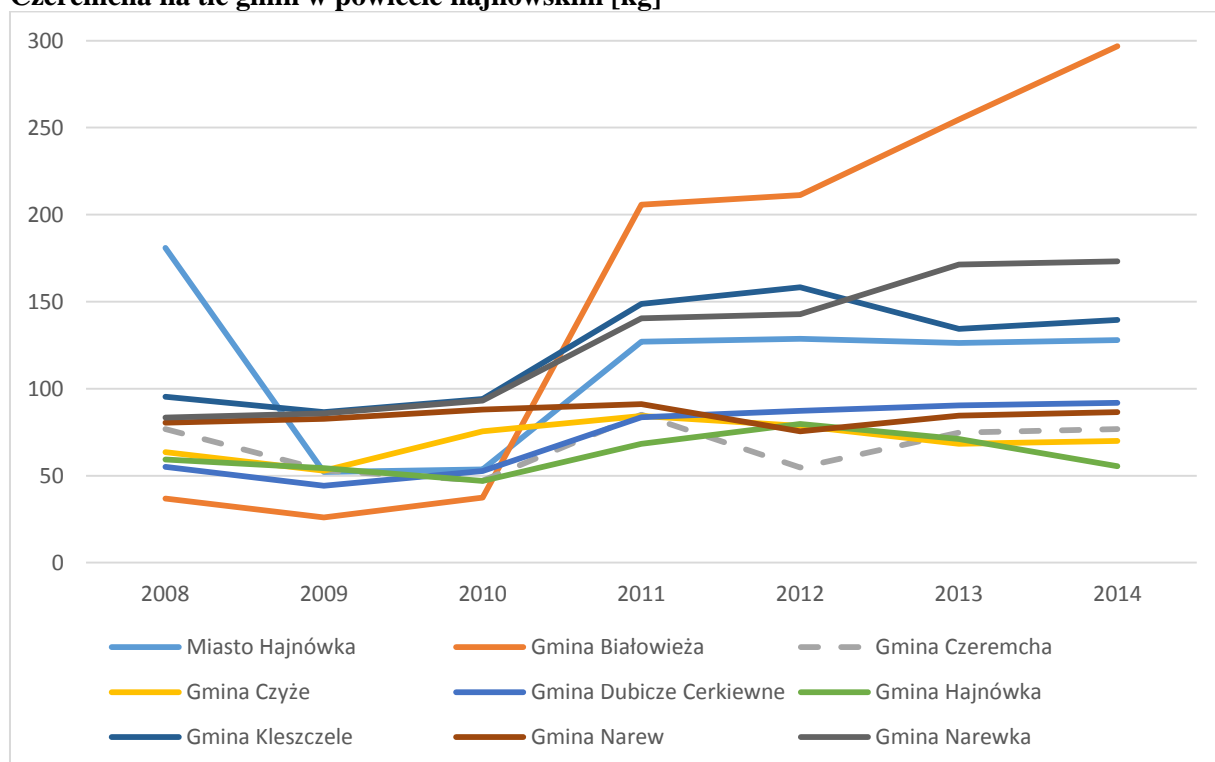
Głównymi źródłami wytwarzania odpadów komunalnych w powiecie hajnowskim są gospodarstwa domowe oraz obiekty handlowo- usługowe, szkoły, przedszkola, obiekty

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
„PROGRAMU ROZWOJU LOKALNEGO GMINY CZEREMCHA NA LATA 2015-2025”

turystyczne i targowiska. W 2014r. zebrano 6580,50 ton zmieszanych odpadów komunalnych, co w przeliczeniu na jednego mieszkańca wyniosło 145,7 kg/rok.

W 2014 roku odpady wyłącznie z gospodarstw domowych wynosiły 5569,96 ton, co w przeliczeniu na 1 mieszkańca w powiecie wynosi 123,3 kg. W gminie Czeremcha wskaźnik ten jest niższy i wynosi 76,8 kg na 1 mieszkańca. Nie jest to jednak bardzo duża ilość, ponieważ wartość ta jest niższa niż średnia przypadająca na 1 mieszkańca zarówno w powiecie hajnowskim, jak i w województwie podlaskim.

Tabela 14. Odpady z gospodarstw domowych przypadające na 1 mieszkańca w gminie Czeremcha na tle gmin w powiecie hajnowskim [kg]

ŹRÓDŁO: BANK DANYCH LOKALNYCH

Uporządkowanie gospodarki odpadowej poprzez doskonalenie systemu gospodarki odpadami, w tym odpadami niebezpiecznymi i likwidacja dzikich wysypisk śmieci pozwoli wyeliminować przyczyny niekontrolowanego usuwania odpadów do środowiska.

6.12. Zaopatrzenie w energię ciepłą, elektryczną oraz odnawialne źródła energii

Obszar gminy Czeremcha zasilany jest za pomocą dwóch linii energetycznych, z Bielska Podlaskiego oraz Siemiatycz.

Sieć elektroenergetyczna na terenie gminy Czeremcha obejmuje swym zakresem stacje niskiego napięcia (Sn/nn) słupowe w ilości 35 sztuk oraz wewnętrzne w ilości 1 sztuki. Przez obszar gminy przebiegają linie średniego napięcia (Sn): kablowe 5,563 km oraz napowietrzne 54,356 km oraz linie niskiego napięcia (nn): kablowe 5,153 km oraz napowietrzne 59,768 km.

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
„PROGRAMU ROZWOJU LOKALNEGO GMINY CZEREMCHA NA LATA 2015-2025”**

Użytkowana na terenie gminy sieć elektroenergetyczna posiada 30 sztuk przyłączy kablowych oraz 1669 przyłączy napowietrznych.

Jako zakres planowanych w latach 2014-2019 zadań modernizacyjnych określono modernizację stacji SN/nn 2 sztuki, modernizację linii nn o długości 1,78 km oraz 100 przyłączy.

Do zadań rozwojowych w latach 2014 – 2019 określono rozwój stacji SN/nn 1 sztuka, rozwój linii SN o długości 0,2 km, linii nn o długości 1,75 km oraz 51 sztuk nowych przyłączy.

Infrastruktura elektroenergetyczna znajdująca się obecnie na terenie gminy Czeremcha w pełni zaspokaja potrzeby dostaw energii odbiorcom z tego terenu.

6.13. Złóża surowców

Na terenie gminy występują następujące surowce mineralne:

- piaski - na południu gminy w rejonie Zubacz.
- piaski ze żwirem - w północno-wschodniej części gminy w rejonie Pohulanki;
- żwiry - w północnej części gminy w rejonie Czeremchy.

Oprócz wymienionych powyżej miejsc występowania surowców mineralnych wyznaczono 3 rejonu perspektywiczne występowania złóż surowców mineralnych:

Tabela 15. Rejonu perspektywicznie występowania złóż surowców mineralnych

Lp.	Rejon	Rodzaj surowca mineralnego
1.	Czeremcha	Żwir lub piasek ze żwirem
2.	Gajki	Piasek ze żwirem
3.	Zubacze	Piasek

ŹRÓDŁO: STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY CZEREMCHA

Prawidłowy nadzór nad eksploatacją złóż przyczynia się do racjonalnego korzystania z zasobów środowiska. Należy również pamiętać o rekultywacji terenu wyrobisk po zakończeniu eksploatacji złoża

7. Określenie, analiza i ocena istniejącego stanu środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji zadań w *Programie*

Program Rozwoju Lokalnego Gminy Czeremcha jest dokumentem, którego głównym celem jest określenie sposobów i dróg rozwoju obszaru lokalnego. Określone w *Programie* cele są zgodne z ustalonymi na wyższym szczeblach celami, tj. na szczeblu powiatowym, wojewódzkim, krajowym i międzynarodowym.

Odstąpienie od wdrażania zapisów przedmiotowego dokumentu oznaczać będzie odstąpienie od obowiązku realizacji strategicznych celów ochrony środowiska w kontekście szerszej perspektywy postrzegania tej problematyki.

Określenie wariantu „0”, czyli brak realizacji celów założonych w projekcie *Program Rozwoju Lokalnego Gminy Czeremcha na lata 2015-2025* stanowi punkt odniesienia dla oceny stanu środowiska lub identyfikacji i waloryzacji oddziałujących na nie czynników w wariantcie zakładającym realizację wszystkich celów *Programu*.

W przypadku braku realizacji założeń *Programu*, przeprowadzona analiza i ocena stanu istniejącego pozwala wykazać, że może nastąpić pogorszenie stanu środowiska. Brak realizacji *Programu* przyczyniać się będzie do występowania negatywnych tendencji w zakresie korzystania ze środowiska. Wśród najistotniejszych negatywnych zmian wywołanych brakiem realizacji można wymienić:

- wzrost niekorzystnych oddziaływań, takich jak emisja zanieczyszczeń do powietrza, nasilenie hałasu i wibracji wynikających z intensywnego ruchu komunikacyjnego, złego stanu nawierzchni dróg, spadek dynamiki i zakresu prac procesów związanych z modernizacją istniejącej infrastruktury drogowej,
- wzrost presji na środowisko oraz pogorszenie jego stanu w wyniku braku wprowadzania nowoczesnych rozwiązań, o zdecydowanie mniejszym negatywnym oddziaływaniu na środowisko niż obecnie, w zakresie infrastruktury technicznej, w tym między innymi: budowa lub modernizacja infrastruktury wodno – ściekowej,
- zwiększenie zagrożeń nadzwyczajnych powierzchni ziemi i środowiska gruntowo wodnego spowodowane skutkami katastrof drogowych (będących wynikiem braku poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego lub pogarszania się istniejącego stanu, w wyniku wzrostu natężenia ruchu, przy jednoczesnym złym stanie technicznym dróg),
- dewastacja terenów zieleni oraz ich zaśmiecanie wynikające ze wzrostu antyekologicznych postaw społeczeństwa,
- pogłębianie różnic rozwojowych obszarów niezagospodarowanych poprzez zahamowanie rozwoju i brak odpowiedniej infrastruktury technicznej oraz zaplecza organizacyjnego,
- brak inwestycji oraz ucieczka kapitału inwestycyjnego z obszaru gminy Czeremcha.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
„PROGRAMU ROZWOJU LOKALNEGO GMINY CZEREMCHA NA LATA 2015-2025”

Potencjalne zmiany aktualnego stanu środowiska są funkcją czasu, środków finansowych pozostających w dyspozycji budżetu państwa, samorządów i podmiotów gospodarczych oraz aktywności w pozyskiwaniu środków pozabudżetowych, w tym dotacji z UE, przeznaczanych na cele rozwojowe infrastruktury i ochronę środowiska, a także ewolucję ekosystemów i gatunków, w tym sukcesję.

Uwarunkowania prawne wymuszają konieczność wdrażania prawidłowych rozwiązań w zakresie komunalnej gospodarki wodno – ściekowej, w tym budowy przydomowych oczyszczalni ścieków, realizacji systemów kanalizacji sanitarnej oraz deszczowej. Jednak wskutek rozwoju gminy istniejące systemy techniczne mogą stać się niewystarczające. Wobec powyższego bardzo istotne znaczenie ma zabezpieczenie środowiska przyrodniczego poprzez dostosowanie istniejących elementów sieci infrastruktury technicznej. Brak realizacji *Programu* przyczyni się do sytuacji, w której w mniejszym stopniu oraz wolniej przebiegać będą procesy związane z modernizacją istniejącej oraz budową nowej infrastruktury technicznej, co w przypadku przestarzałych technologii lub awaryjności urządzeń w wyniku ich technicznego zużycia może stwarzać zagrożenia dla środowiska.

Rozpatrując negatywne i pozytywne skutki, jakie może wywołać wybór wariantu „0” stwierdza się, iż korzystniejszym rozwiązaniem dla środowiska przyrodniczego jest realizacja założeń analizowanego Programu *Rozwoju Lokalnego Gminy Czeremcha*. Niemniej jednak należy zaznaczyć, iż wszystkie prace, w szczególności związane z robotami budowlanymi powinny być prowadzone z poszanowaniem środowiska, przez co na etapie budowy negatywne oddziaływanie będzie miało jedynie charakter chwilowy.

8. Określenie, analiza i ocena stanu środowiska na obszarach objętych znaczącym oddziaływaniem

Zadaniem władz samorządowych jest wdrażanie ustalonych w *Programie* celów oraz zadań realizowanych w ramach celów operacyjnych. Realizacja celów i określonych zadań może przyczynić się do poprawy stanu konkretnych elementów środowiska, i tym samym do poprawy jakości życia mieszkańców. Największy odsetek planowanych inwestycji na najbliższe lata na terenie gminy Czeremcha to działania z zakresu gospodarki wodno – ściekowej, rozbudowy i modernizacji infrastruktury drogowej oraz działania w zakresie ograniczenia emisji ze źródeł powierzchniowych, liniowych i punktowych. Planowane działania skumulowane będą przede wszystkim na terenach zamieszkałych, na obszarach zabudowanych. Wszystkie planowane przedsięwzięcia charakteryzują się ograniczonym terytorialnie oddziaływaniem na środowisko. Zasięg oddziaływania inwestycji to oddziaływanie krótkoterminowe związane z budową lub modernizacją danej infrastruktury. Finalne oddziaływanie będzie skutkowało długotrwałą poprawą stanu środowiska na danym terenie.

Dokonując analizy istniejącego stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem, zwrócono szczególną uwagę na obszary podlegające ochronie prawnej na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2013 poz. 627). Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem będzie możliwy do określenia, na etapie przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko konkretnych projektów inwestycyjnych, na podstawie, której wydawane zostaną decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach.

W przypadku prac związanych z termomodernizacją szczególną uwagę należy zwrócić przy zidentyfikowaniu problemów, które mogłyby utrudnić lub uniemożliwić realizację zapisów *Programu*. Niewłaściwie prowadzone prace modernizacyjne i termomodernizacyjne mogą powodować niszczenie miejsc gniazdowania chronionych gatunków ptaków oraz mogą uniemożliwiać im późniejsze wykorzystywanie tych obiektów, jako miejsc lęgowych bądź zimowisk. Przy realizacji zadań wynikających z założeń *Programu* należy zwrócić szczególną uwagę na należyte wykonanie prac demontażowych, ponieważ zgodnie z § 6.1 pkt 7 Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. 2014, poz. 1348) w stosunku do gatunków dziko występujących zwierząt objętych ochroną gatunkową obowiązuje zakaz niszczenia ich siedlisk i ostoi.

W celu ograniczenia negatywnych oddziaływań, które mogą być następstwem realizacji w/w zadań *Programu* przed rozpoczęciem prac wskazane jest przeprowadzenie wizji w terenie, w celu uzyskania informacji o ewentualnym występowaniu w obrębie budynku objętego pracami gniazd ptaków. W przypadku stwierdzenia obecności gniazd należy w konsultacji z ornitologiem lub chiropterologiem przeprowadzić rozpoznanie, w celu weryfikacji ewentualnego występowania w tych miejscach gatunków chronionych. Prace remontowe należy prowadzić poza okresem lęgowym i rozrodu stwierdzonych gatunków

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
„PROGRAMU ROZWOJU LOKALNEGO GMINY CZEREMCHA NA LATA 2015-2025”

chronionych. Termin powinien zostać dostosowany do ekologii gatunku zinwentaryzowanego.

W przypadku konieczności wykonania czynności zakazanych w stosunku do chronionych gatunków zwierząt, o których mowa w § 6.1 Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. 2014, poz. 1348) np. niszczenie siedlisk i ostoi, gniazd, zimowisk i innych schronień – konieczne jest uzyskanie zezwolenia na odstępstwa od ww. zakazów wydanego przez właściwy organ ochrony środowiska (Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska lub Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska). Zakazy – np. chwytania, niszczenia gniazd, umyślnego płoszenia i niepokojenia, przemieszczania z miejsc regularnego przebywania na inne miejsca - w stosunku do gatunków dziko występujących zwierząt objętych ochroną gatunkową, w przypadku braku rozwiązań alternatywnych i jeżeli nie jest to szkodliwe dla zachowania we właściwym stanie ochrony populacji tych gatunków i ich siedlisk, nie dotyczą usuwania w okresie od dnia 16 października do końca lutego, gniazd ptasich z obiektów budowlanych i terenów zieleni, jeżeli wymagają tego względu bezpieczeństwa lub sanitarne.

W przypadkach, gdy obiekt budowlany wykorzystywany był przez chronione gatunki zwierząt po przeprowadzeniu prac remontowych należy, w miarę możliwości zapewnić ptakom dalsze gniazdowanie w jego obrębie. Jeżeli nie będzie to możliwe poprzez wykorzystanie naturalnych szpar i szczelin, należy dążyć do zapewnienia na remontowanym budynku lub w jego rejonie odpowiednich siedlisk zastępczych (np. budek lęgowych), aby zrekompensować utracone miejsca bytowania i rozrodu danych gatunków. Charakter zastosowanych siedlisk zastępczych, ich lokalizacja, parametry techniczne i zagęszczenie powinny być dobrane odpowiednio do preferencji gatunków, które występowały tam wcześniej i skonsultowane z ornitologiem i chiropterologiem.

9. Określenie, analiza i ocena istniejących problemów ochrony środowiska istniejących z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody

Do najistotniejszych problemów ochrony środowiska, szczególnie dotyczących obszarów objętych ochroną, w tym obszarów Natura 2000 należy fragmentacja siedlisk, głównie ze względu na budowę infrastruktury komunikacyjnej. W efekcie m.in. rozwoju komunikacji i turystyki wzrasta liczba występujących gatunków obcych (rozprzestrzenianie się gatunków inwazyjnych wzdłuż dróg i szlaków).

Z punktu widzenia projektowanego dokumentu ważne są ograniczenia wynikające z zapisów ww. ustawy, w zależności od formy ochrony. Najbardziej rygorystyczne wymogi obowiązują w przypadku rezerwatów przyrody, gdzie zgodnie z art. 15 ust 1 pkt. 1 ustawy zabrania się, m.in. budowy obiektów i urządzeń technicznych, które nie służą celom rezerwatów. Odstępstwo możliwe jest jedynie dla inwestycji liniowych celu publicznego, z zastrzeżeniem, że realizacja inwestycji może mieć miejsce tylko w przypadku braku rozwiązań alternatywnych. Inwestycje celu publicznego mogą przebiegać w obrębie: obszarów chronionego krajobrazu, stanowisk dokumentacyjnych, użytków ekologicznych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych oraz w sąsiedztwie pomników przyrody. W takich sytuacjach realizacja inwestycji musi być uzgadniana z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody. Ponadto dodatkowe ograniczenia określają również plany ochrony danego obszaru.

Zanieczyszczenie środowiska naturalnego, a szczególnie wód, następuje przede wszystkim, jako efekt złej gospodarki ściekowej oraz nadmiernego i niewłaściwego nawożenia i stosowania środków ochrony roślin. Znaczącym problemem jest zaśmiecanie odpadami terenów leśnych i cennych przyrodniczo, zwłaszcza wzdłuż ciągów komunikacyjnych. Rozwój społeczno-gospodarczy wiąże się również z wyłączaniem powierzchni biologicznie czynnej ze środowiska. Antropopresja ma coraz szerszy zasięg przestrzenny, obejmując często obszary cenne przyrodniczo. Działalność gospodarza, a także bytowo-komunalna człowieka wpływa niekorzystnie na stan środowiska, odzwierciedla się w jakości powietrza, wód powierzchniowych i podziemnych, gleb, krajobrazu, a także w gospodarce odpadami.

Stan gleb użytkowanych rolniczo w gminie Czeremcha jest stosunkowo dobry. Zagrożenie stanowi głównie powstawanie „dzikich wysypisk”, które przyczyniają się do zanieczyszczeń powierzchni ziemi. Nielegalne składowiska mają negatywny wpływ na środowisko naturalne z uwagi na znajdujące się na nich niebezpieczne odpady m.in. resztki farb, lakierów, odpady z rzemiosła oraz opakowania.

Właściwa eksploatacja surowców naturalnych powinna odbywać się z poszanowaniem środowiska naturalnego, ponieważ wykorzystanie gospodarcze zasobów kopalin stoi często w konflikcie z pozostałymi zasobami przyrody. Kształtowanie polityki w zakresie ich

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
„PROGRAMU ROZWOJU LOKALNEGO GMINY CZEREMCHA NA LATA 2015-2025”**

zagospodarowania wymaga wspólnych działań podmiotów gospodarczych, samorządu gminy oraz organów administracji publicznej.

Szacuje się, że rolnictwo i gospodarka ściekowa na obszarach wiejskich mogą stanowić główne zagrożenie dla jakości wód. Zagrożeniem dla jakości wód jest również zbyt niski wskaźnik ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków. Z tego względu konieczny jest dalszy rozwój infrastruktury wodno – ściekowej. Nie do końca uporządkowana gospodarka ściekowa, oraz rolnictwo i hodowla bydła (gnojowica) są głównymi przyczynami eutrofizacji wód. Głównym źródłem zanieczyszczenia wód powierzchniowych są ścieki z oczyszczalni ścieków. Ze względu na rozproszoną zabudowę mieszkaniową ścieki oczyszczane są także przy pomocy przydomowych oczyszczalni ścieków, których na terenie gminy jest obecnie niewiele, lecz planuje się w przyszłości ich budowę.

Analiza wyników pomiarów prowadzonych w ramach monitoringu stanu powietrza na obszarze strefy podlaskiej wykazuje stabilny poziom zanieczyszczeń powietrza. W latach 2010 – 2012 w strefie podlaskiej, do której należy analizowana gmina, wystąpiły przekroczenia poziomów: dopuszczalnego PM10 oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu. Główną przyczyną wystąpienia przekroczeń była wzmożona emisja zanieczyszczeń ze źródeł komunalnych spowodowana niekorzystnymi warunkami klimatycznymi w okresie zimowym. Przekroczenia poziomu docelowego benzo(a)pirenu związane są ze słabej jakości materiałem grzewczym spalany w zbyt niskiej temperaturze. Strefę podlaską zaklasyfikowano do opracowania programu ochrony powietrza w celu redukcji stężeń pyłu PM10 i benzo(a)pirenu. Obowiązek ustawowy sporządzenia programów ochrony powietrza spoczywa na zarządzie województwa, a jego realizacja na władzach powiatów.

Z prowadzonych pomiarów wynika, iż w żadnym z badanych punktów pomiarowych na terenie województwa podlaskiego nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych.

Z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, wśród najistotniejszych problemów należy wymienić:

- Niewystarczający stopień skanalizowania gminy i brak pełnej ewidencji przydomowych zbiorników na ścieki (szamb) wpływa na środowisko np. nieuszczelnione szamba przydomowe mogą zanieczyszczać wody podziemne,
- Zły stan techniczny dróg – systematyczny wzrost hałasu pochodzenia komunikacyjnego,
- Intensywna eksploatacja zasobów przyrodniczych (głównie przez turystów) – zanieczyszczenia lasów,
- Emisja zanieczyszczeń do powietrza pochodząca z indywidualnych źródeł ciepła opalanych głównie węglem, a niekiedy i odpadami komunalnymi – podnosi zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego,

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
„PROGRAMU ROZWOJU LOKALNEGO GMINY CZEREMCHA NA LATA 2015-2025”

- Nadal słaba świadomość ekologiczna (zarówno mieszkańców gminy jak i turystów) w zakresie zrównoważonego korzystania z zasobów środowiska w taki sposób, aby działania nie pogłębiały dewastacji obszaru gminy Czeremcha,
- Silna konkurencja w procesie ubiegania się o fundusze unijne oraz inne środki zewnętrzne – prowadzi ona do zniechęcenia, a tym samym do zahamowania rozwoju lokalnego w zakresie zaplanowanych działań,
- Pogłębienie nieskuteczności w egzekwowaniu przepisów prawa miejscowego, w szczególności w zakresie ładu przestrzennego i estetyki – wpływa na brak systematyczności i samowolę w wykonywanych działaniach.

Poniższe zestawienie przedstawia identyfikację potencjalnych zagrożeń na etapie budowy i eksploatacji w odniesieniu do zaproponowanych w *Programie* projektów i przedsięwzięć.

Na terenie gminy Czeremcha jedynymi formami ochrony przyrody określonymi w Ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody art. 6. są obszary chronionego krajobrazu zlokalizowane w północno – wschodniej części terenu gminy. Żadne z działań zaplanowanych w *Programie Rozwoju Lokalnego Gminy Czeremcha* nie znajduje się na tym terenie. Jedynie rozwój ruchu turystycznego może wpłynąć negatywnie na obszary chronionego krajobrazu, dlatego należy podjąć wszystkie działania niwelujące negatywny wpływ rozwoju turystyki. Przede wszystkim poprzez wyznaczenie i odpowiednie oznakowanie szlaków turystycznych, stosowania tabliczek informacyjno – edukacyjnych, dbanie o poprawną gospodarkę odpadami na obszarach szczególnie obciążonych ruchem turystycznym oraz stały monitoring danego obszaru.

Dodatkowo w tabeli poniżej, dla każdego z działań zaplanowanych w *Programie*, określono poziom zagrożeń na etapie budowy i eksploatacji niezależnie od występowania form ochrony przyrody.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
„PROGRAMU ROZWOJU LOKALNEGO GMINY CZEREMCHA NA LATA 2015-2025”

Tabela 16. Ocena potencjalnych zagrożeń dla poszczególnych działań zaplanowanych w Programie

Projekty i przedsięwzięcia	Skutki	Ocena zagrożeń	
		Faza budowy	Faza eksploatacji
RYNEK PRACY, GOSPODARKA I TURYSTYKA			
Cel operacyjny I.1: Rozwój przedsiębiorczości oraz wspieranie zatrudnienia			
<p>1. Stworzenie systemu zachęt finansowych, systemu ulg i zwolnień z podatków lokalnych oraz doradztwo dla lokalnych przedsiębiorców i pomoc w zakładaniu i prowadzeniu działalności gospodarczej.</p> <p>2. Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu (staże, wsparcie doradcze, szkoleniowe, roboty interwencyjne, prace społecznie użyteczne)</p> <p>3. Współpraca z Instytucjami Otoczenia Biznesu, w szczególności w zakresie poszerzania oferty szkoleń, informacji i doradztwa z zakresu przedsiębiorczości oraz poprawy dostępności zwrotnych instrumentów finansowania działalności przedsiębiorstw.</p> <p>4. Promocja postaw przedsiębiorczych i idei samozatrudnienia.</p> <p>5. Stworzenie punktu doradztwa zawodowego oraz utworzenie banku pomysłów na biznes na terenie gminy.</p> <p>6. Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy i innymi podmiotami na rzecz zwiększenia zatrudnienia i przeciwdziałania bezrobociu.</p> <p>7. Tworzenie i efektywne wykorzystywanie produktów lokalnych.</p> <p>8. Wspieranie rolnictwa ekologicznego oraz ogrodnictwa (uprawa ziół i innych roślin leczniczych, ozdobnych).</p> <p>9. Upowszechnienie wiedzy i informacji w zakresie zrównoważonych sposobów produkcji rolniczej dla różnych typów gospodarstw. Wspieranie rozwoju przetwórstwa rolno-spożywczego w oparciu o lokalne produkty.</p>	<p>Projekty i działania prowadzą do wzrostu możliwości prowadzenia działalności gospodarczej, stwarzają warunki do rozwoju przedsiębiorczości na terenie całej gminy. Działania wspierają rozwój agroturystyki oraz rolnictwa ekologicznego.</p>	<p>Nie przewiduje się działań inwestycyjnych.</p>	<p>Nie przewiduje się działań inwestycyjnych.</p>

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
„PROGRAMU ROZWOJU LOKALNEGO GMINY CZEREMCHA NA LATA 2015-2025”

Cel operacyjny I.2: Rozwój kompetencji zawodowych mieszkańców gminy			
<p>1. Realizacja projektów aktywizujących zawodowo ludzi i działań edukacyjno-szkoleniowych.</p> <p>2. Badanie potrzeb mieszkańców w zakresie usług doradczo-szkoleniowych.</p> <p>3. Rozwój form kształcenia ustawicznego we współpracy z regionalnym biznesem.</p> <p>4. Udzielanie podmiotom i pracownikom wsparcia finansowego na zakup usług edukacyjnych.</p> <p>5. Budowanie platformy współpracy instytucji oświatowych, NGO i innych organów publicznych z głównymi pracodawcami w gminie (staże, praktyki, stypendia).</p> <p>6. Szkolenia i warsztaty z diagnozowania umiejętności życiowych i zawodowych, pobudzania kreatywności.</p> <p>7. Realizacja szkoleń zawodowych (zanikające zawody, rękodzieło, artystyczne, inne).</p>	<p>Cel ten wymaga podjęcia działań ukierunkowanych na rozwijanie rynku pracy, prowadzi do wzrostu możliwości uzyskania pracy, stwarza warunki do rozwoju przedsiębiorczości na obszarze całej gminy.</p>	<p>Nie przewiduje się działań inwestycyjnych.</p>	<p>Nie przewiduje się działań inwestycyjnych.</p>

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
 „PROGRAMU ROZWOJU LOKALNEGO GMINY CZEREMCHA NA LATA 2015-2025”

Cel operacyjny I.3: Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej gminy			
1. Rozwój stref aktywności gospodarczej i turystycznej na terenie gminy. 2. Wykup terenów inwestycyjnych od prywatnych właścicieli i kształtowanie polityki wykupu i dzierżawy terenów od prywatnych właścicieli. 3. Efektywne gospodarowanie przestrzenią – bieżące aktualizowanie dokumentów planistycznych, scalanie gruntów pod inwestycje, skupowanie gruntów, wymiana, uzbrajanie, itp. 4. Rozwój systemu obsługi inwestycji. 5. Promocja potencjału gospodarczego gminy.	Realizacja planowanych działań prowadzi do wzrostu możliwości prowadzenia działalności gospodarczej, stwarza warunki do rozwoju przedsiębiorczości, wzmocni i ułatwi dostęp inwestorów do nowych terenów inwestycyjnych na obszarze rewitalizacji oraz na terenie całej gminy.	Nie przewiduje się działań inwestycyjnych.	Nie przewiduje się działań inwestycyjnych.

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
„PROGRAMU ROZWOJU LOKALNEGO GMINY CZEREMCHA NA LATA 2015-2025”**

Cel operacyjny I.4: Rozwój turystyki			
<p>1. Tworzenie warunków dla rozwoju i modernizacji infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej na terenie gminy.</p> <p>2. Uporządkowanie istniejących, wyznaczenie i zbudowanie nowych szlaków turystycznych (rowerowych, pieszych, konnych) wraz z infrastrukturą towarzyszącą (punkty widokowe, miejsca na ogniska, ścieżki edukacyjne itp.).</p> <p>3. Wsparcie rozwoju stałej bazy gastronomicznej (ulgi podatkowe, pozyskanie inwestora, pomoc administracyjna) oraz mobilnych punktów gastronomicznych i usług cateringowych.</p> <p>4. Promocja turystyczna w oparciu o walory przyrodniczo-kulturowe gminy.</p> <p>5. Wsparcie dla rozwoju gospodarstw agroturystycznych na terenie gminy.</p> <p>6. Opracowanie spójnej oferty kulturalnej, sportowej i turystycznej.</p> <p>7. Budowa zbiornika retencyjnego przy budynkach koło gimnazjum.</p> <p>8. Opracowanie nowych produktów turystycznych: kulturalnych i sportowych; np.: sporty zimowe, tropy zwierząt, narciarstwo biegowe, inne.</p> <p>9. Wsparcie dla przedsiębiorców w zakresie tworzenia nowych atrakcji turystycznych na obszarze gminy, np.: park linowy, ścianka wspinaczkowa, inne.</p> <p>10. Współpraca z sąsiednimi jednostkami samorządu terytorialnego w zakresie kreowania oferty czasu wolnego, w tym m.in. tworzenie wspólnego kalendarza imprez, organizacja imprez o charakterze ponadlokalnym, bazujących na tradycji i specyfice gminy.</p>	<p>Przedsięwzięcie prowadzi do wzrostu możliwości prowadzenia działalności gospodarczej w szczególności działania związane z turystyką. Działania mają na celu zwiększenie atrakcyjności gminy oraz zwiększyć możliwości spędzania czasu wolnego. Pozytywnym efektem realizacji Programu będzie rozwój turystyki. Rozwój turystyki sprzyja zachowaniu naturalnych walorów przyrodniczo – krajobrazowych. Ukierunkowanie ruchu turystycznego pozwoli na ochronę najcenniejszych przyrodniczo ekosystemów przed ingerencją turystów.</p>	<p>W trakcie realizacji planowanych działań przewiduje się inwestycje w infrastrukturę turystyczną. Emisja hałasu i płoszeniem zwierząt w czasie prowadzenia inwestycji. Podczas prowadzenia prac budowlanych mogą nastąpić chwilowe zanieczyszczenie powietrza pyłami i substancjami emitowanymi przez pojazdy i sprzęt budowlany.</p>	<p>Zwiększona penetracja terenów o wysokich walorach przyrodniczych. Presja turystyki na środowisko poprzez hałas i możliwe zanieczyszczenia.</p>

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
„PROGRAMU ROZWOJU LOKALNEGO GMINY CZEREMCHA NA LATA 2015-2025”

II. OBSZAR SPOŁECZNY			
Cel operacyjny II.1: Rozwój oferty rekreacyjno-sportowej i kulturalnej			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Zrównoważony rozwój infrastruktury kulturalnej i rekreacyjno-sportowej. 2. Efektywniejsze wykorzystanie obiektów służących spędzaniu czasu wolnego. 3. Zagospodarowanie terenów przyszkolnych pod kątem ich wykorzystania rekreacyjno – sportowego oraz doposażenie w sprzęt sportowy. 4. Organizacja aktywności (sportowej, twórczej, kulturalnej) dla osób dorosłych i starszych. 5. Utworzenie systemów szkolenia młodzieży w wybranych dyscyplinach sportowych. 6. Organizacja imprez i zawodów w nowych dyscyplinach sportowych (np.: nordic walking, fitness, unihokej, piłka ręczna, koszykówka, turnieje tańca, paintball, inne). 7. Poszerzenie oferty prowadzonych zajęć, np: fitness, tenis ziemny, nordic walking, tenis stołowy, szachy, aerobik, inne. 8. Zwiększanie poziomu społecznego uczestnictwa w kulturze oraz aktywnych formach spędzania czasu wolnego. 9. Tworzenie warunków rozwoju dla organizacji, podmiotów i osób prowadzących działalność w zakresie kultury i sportu w wymiarze amatorskim i profesjonalnym. 10. Utrzymanie wielokulturowego bogactwa oraz tożsamości lokalnej i regionalnej, w szczególności poprzez wspieranie folkloru, tradycji i sztuki ludowej. 11. Inicjowanie i wspieranie działań mających na celu podnoszenie społecznej świadomości i wrażliwości w zakresie dziedzictwa przyrodniczego-kulturowego, a także podejmowanie działań na rzecz poprawy poziomu estetycznego otoczenia i ładu przestrzennego. 	<p>Realizacja powyższych działań rozszerzy oferty spędzania czasu wolnego w gminie. Przyczyni się do promocja aktywnego wypoczynku i zdrowego stylu życia wśród mieszkańców gminy. Działania pozwolą na lepsze wykorzystanie i promocje walorów przyrodniczo – kulturowych gminy.</p>	<p>Nie przewiduje się działań inwestycyjnych.</p>	<p>Nie przewiduje się działań inwestycyjnych.</p>

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
„PROGRAMU ROZWOJU LOKALNEGO GMINY CZEREMCHA NA LATA 2015-2025”

Cel operacyjny II.2: Rozwój oferty edukacyjnej			
<p>1. Modernizacja i rozwój bazy oświatowej, dbałość o właściwe wyposażenie szkół.</p> <p>2. Poprawa jakości i dostępności usług w zakresie oferty opieki żłobkowej i edukacji przedszkolnej.</p> <p>3. Rozwijanie oferty zajęć pozalekcyjnych, przy szczególnym uwzględnieniu kształcenia kompetencji kluczowych (językowych, matematycznych, informatycznych, kreatywnych, itd.).</p> <p>4. Wdrożenie mechanizmów odkrywania, kształtowania i wspierania talentów (np. wsparcie uzdolnionej młodzieży poprzez system stypendiów i nagród).</p> <p>5. Poprawa dostępności, jakości i efektywności usług w zakresie planowania i rozwoju kariery zawodowej.</p> <p>6. Współpraca z powiatem w zakresie rozwoju kształcenia zawodowego, w szczególności rozwój oferty edukacyjnej i jakości kształcenia zawodowego – z uwzględnieniem potrzeb rynku pracy.</p> <p>7. Kształtowanie postaw uczenia się przez całe życie oraz zdobywania nowych kompetencji.</p> <p>8. Zapewnienie stałej opieki medycznej (higienistycznej, stomatologicznej, itd.) w placówkach oświatowych.</p> <p>9. Pomoc osobom ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi.</p> <p>10. Poprawa dostępności, jakości i efektywności usług w zakresie planowania i rozwoju kariery zawodowej.</p>	<p>Realizacja powyższych zadań przyczyni się do zwiększenia aktywności szkół w zakresie czasu wolnego dla młodzieży i dorosłych. Przyczyni się do modernizacji bazy oświatowej, poprawi jakość edukacji i dostęp usług medycznych.</p>	<p>Nie przewiduje się działań Inwestycyjnych.</p>	<p>Nie przewiduje się działań Inwestycyjnych.</p>

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
„PROGRAMU ROZWOJU LOKALNEGO GMINY CZEREMCHA NA LATA 2015-2025”**

Cel operacyjny II.3: Poprawa bezpieczeństwa zdrowotnego i społecznego			
<p>1. Doskonalenie bazy infrastrukturalnej, wyposażenia oraz standardu obsługi w placówkach ochrony zdrowia.</p> <p>2. Budowa Gminnego Ośrodka Zdrowia.</p> <p>3. Organizowanie i wspieranie akcji oraz programów profilaktycznych, badań i konsultacji medycznych dla mieszkańców gminy.</p> <p>4. Rozwój usług opiekuńczych i medycznych, w szczególności dedykowanych osobom starszym.</p> <p>5. Promocja zdrowego, aktywnego stylu życia.</p> <p>6. Wspieranie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym wykorzystanie mechanizmu ekonomii społecznej.</p> <p>7. Działania na rzecz wyrównywania szans osób niepełnosprawnych, w tym m.in. likwidacja barier architektonicznych.</p> <p>8. Przeciwdziałanie i zwalczanie dysfunkcji w rodzinie, w tym m.in. przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.</p> <p>9. Prowadzenie działań z zakresu profilaktyki uzależnień, w tym wśród dzieci i młodzieży.</p> <p>10. Organizowanie i wspieranie funkcjonowania różnorodnych form pomocy społecznej.</p> <p>11. Skuteczna polityka prorodzinna.</p> <p>12. Kompleksowa polityka senioralna.</p> <p>13. Budowa domu spokojnej starości.</p>	<p>Realizacja powyższych działań przyczyni się do polepszenia jakości usług medycznych. Działania przewidują pomoc osobom wykluczonym, uzależnionym. Działania promują politykę prorodziną oraz wspierają osoby starsze.</p>	<p>Jedno z działań ma prowadzić do powstania domu spokojnej starości. Na tym etapie nie można stwierdzić czy do otworzenia domu spokojnej starości będzie można wykorzystać istniejący budynek (dokonać modernizacji) czy będzie konieczność budowy nowego budynku. W związku z tym jeżeli będzie konieczność budowy nowego budynku przewiduje się, że w trakcie prowadzenia inwestycji dojdzie do płoszenia zwierząt oraz nastąpi emisja hałasu.</p> <p>Podczas prowadzenia prac budowlanych mogą nastąpić chwilowe zanieczyszczenia powietrza pyłami i substancjami emitowanymi przez pojazdy i sprzęt budowlany.</p>	<p>Nie zidentyfikowano.</p>

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
„PROGRAMU ROZWOJU LOKALNEGO GMINY CZEREMCHA NA LATA 2015-2025”

III. INFRASTRUKTURA i ŚRODOWISKO			
Cel operacyjny III.1: Infrastruktura środowiska			
<p>1. Kompleksowa ochrona zasobów wodnych poprzez rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej.</p> <p>2. Kompleksowa modernizacja energetyczna budynków (termomodernizacje, wymiana źródeł ciepła, wymiana punktów oświetleniowych i wykorzystanie OZE).</p> <p>3. Promowanie wymiany źródeł grzewczych w gospodarstwach domowych na nowoczesne i ekologiczne, wprowadzanie rozwiązań bazujących na odnawialnych źródłach energii w gospodarstwach domowych i instytucjach użyteczności publicznej.</p> <p>4. Sukcesywna redukcja emisji zanieczyszczeń do powietrza, zwłaszcza pochodzących z systemów indywidualnego ogrzewania mieszkań.</p> <p>5. Promocja i wsparcie dla rozwoju transportu zrównoważonego.</p> <p>6. Doskonalenie systemu gospodarki odpadami, w tym odpadami niebezpiecznymi i likwidacja dzikich wysypisk śmieci.</p> <p>7. Nowocześnieenie Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych.</p> <p>8. Zapobieganie degradacji i ochrona zasobów dziedzictwa przyrodniczego.</p> <p>9. Rozwój odnawialnych źródeł energii.</p> <p>10. Wzmacnianie świadomości ekologicznej mieszkańców w tym edukacja i promocja ekologiczna.</p>	<p>Rozwiązanie problemu oczyszczania ścieków na terenach wiejskich, w zabudowie rozproszonej, gdzie kanalizacja sieciowa nie ma uzasadnienia ekonomicznego.</p> <p>Przedsięwzięcie prowadzi do redukcji emisji CO2 i ograniczenia zużycia nośników energii, a także zmniejszenia kosztów zaopatrzenia w energię. Dzięki temu rośnie atrakcyjność obszaru dla rozwoju turystyki (czyste środowisko), podnosi się komfort życia mieszkańców, a zaoszczędzone środki wydatkowane dotychczas na energię mogą zostać wydatkowane na cele społeczne.</p> <p>Likwidacja dzikich wysypisk odpadów oraz dalszy rozwój systemu gospodarki odpadami przyczyni się do poprawy stanu środowiska w gminie.</p>	<p>Prace ziemne mogą doprowadzić do odsłonięcia warstw wodonośnych lub zmniejszenia warstwy izolacyjnej, w efekcie czego może dojść do dotarcia wód infiltracyjnych do wodonośca.</p> <p>Sytuacja taka może wystąpić zwłaszcza w miejscach, gdzie wody gruntowe występują płytko.</p> <p>Głównymi zanieczyszczeniami zagrażającymi jakości wód podziemnych są przede wszystkim węglowodory ropopochodne i metale ciężkie, pochodzące z zaplecza budowy i bazy budowlano – materiałowej.</p> <p>Emisja hałasu i płoszeniem zwierząt w czasie prowadzenia inwestycji.</p> <p>Podczas prowadzenia prac budowlanych mogą nastąpić chwilowe zanieczyszczenia powietrza pyłami i substancjami emitowanymi przez pojazdy i sprzęt budowlany.</p>	<p>Nie zidentyfikowano.</p>

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
„PROGRAMU ROZWOJU LOKALNEGO GMINY CZEREMCHA NA LATA 2015-2025”**

Cel operacyjny III.2: Poprawa dostępu do infrastruktury			
<p>1. Budowa, modernizacja i przebudowa dróg gminnych.</p> <p>2. Budowa ciągów pieszych przy drogach.</p> <p>3. Przebudowa i rozwój systemu oświetlenia ulicznego.</p> <p>4. Tworzenie miejsc parkingowych, szczególnie przy obiektach użyteczności publicznej oraz atrakcyjnych rekreacyjno-turystycznie.</p> <p>5. Współpraca w zakresie usprawniania komunikacji zbiorowej, w tym dostosowania rozkładu jazdy komunikacji do potrzeb mieszkańców i odwiedzających.</p> <p>6. Tworzenie sieci tras rowerowych o charakterze komunikacyjnym, zintegrowanych z innymi systemami komunikacyjnymi.</p> <p>7. Modernizacja infrastruktury energetycznej na terenie gminy.</p> <p>8. Rozwój sieci internetowej.</p>	<p>Poprawa bezpieczeństwa ruchu w gminie – zwiększenie możliwości dojazdów do pracy, poprawa dostępności do miejsc niemających dostępu do transportu publicznego, uzupełnienie infrastruktury drogowej odcinkami dróg istotnych z punktu widzenia rewitalizacji terenów, zapewnienia lepszej komunikacji miejscowościom peryferyjnym i dostępności do usług publicznych. Modernizacji będą podlegać także drogi dojazdowe do pól, co m.in. ułatwi prowadzenie działalności rolniczej, jak też realizację działań o charakterze turystycznym. Roboty związane są z koniecznością nadania nowych funkcji społeczno-gospodarczych. W skład prac oprócz działań dot. renowacji nawierzchni, wejdzie również: renowacja i rozbudowa oświetlenia. Realizacja projektów bezpośrednio przyczyni się do wzrostu bezpieczeństwa dla osób zmotoryzowanych jak i pieszych na remontowanych drogach.</p>	<p>Prace ziemne mogą doprowadzić do odsłonięcia warstw wodonośnych lub zmniejszenia warstwy izolacyjnej, w efekcie czego może dojść do dotarcia wód infiltracyjnych do wodonosa. Sytuacja taka może wystąpić zwłaszcza w miejscach, gdzie wody gruntowe występują płytko. Głównymi zanieczyszczeniami zagrażającymi jakości wód podziemnych są przede wszystkim węglowodory ropopochodne i metale ciężkie, pochodzące z zaplecza budowy i bazy budowlano – materiałowej. Emisja hałasu i płoszeniem zwierząt w czasie prowadzenia inwestycji. Podczas prowadzenia prac budowlanych mogą nastąpić chwilowe zanieczyszczenie powietrza pyłami i substancjami emitowanymi przez pojazdy i sprzęt budowlany.</p>	<p>Nie zidentyfikowano. Część prac prowadzona</p> <p>Proponowane inwestycje to przede wszystkim przebudowy istniejących dróg polegające na zmianie nawierzchni. Są to drogi istniejące wobec powyższego nie doprowadzą do defragmentacji istniejących korytarzy ekologicznych, nie wpłyną również na istniejące siedliska gatunków chronionych.</p>

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
„PROGRAMU ROZWOJU LOKALNEGO GMINY CZEREMCHA NA LATA 2015-2025”

IV. ZARZĄDZANIE			
Cel operacyjny IV.1: Sprawne i efektywne zarządzanie publiczne			
<p>1. Współpraca z partnerskimi JST w zakresie gromadzenia i analizowania danych i informacji dotyczących sytuacji społeczno-gospodarczej obszaru Lokalnej Grupy Działania „Puszczy Białowieskiej”.</p> <p>2. Poprawa komunikacji i przepływu informacji wewnątrz obszaru Lokalnej Grupy Działania „Puszczy Białowieskiej”.</p> <p>3. Skoordinowany system planowania i zagospodarowania przestrzennego na terenie obszaru Lokalnej Grupy Działania „Puszczy Białowieskiej”.</p> <p>4. Wdrażanie nowoczesnych instrumentów zarządzania publicznego.</p> <p>5. Doskonalenie kadr samorządowych.</p> <p>6. Promowanie systemu wartości etycznych wśród pracowników samorządowych, przejrzystość pracy urzędu (w załatwianiu spraw i w dostępie do informacji publicznej).</p> <p>7. Sprawny i skuteczny marketing terytorialny w wymiarze regionalnym, krajowym i zagranicznym, w tym w ramach Lokalnej Grupy Działania „Puszczy Białowieskiej”.</p> <p>8. Funkcjonalne zarządzanie przestrzenią, w tym m.in. utworzenie parku krajobrazowego przy Cerkwi, przebudowa targowiska gminnego.</p> <p>9. Działania mające na celu rekultywację infrastruktury m. in.: stare opuszczone budynki PKP; budynki: po byłym Zakładzie Doskonalenia Zawodowego, starym przedszkolu, byłej łaźni, wieża ciśnień.</p>	<p>Realizacja działań przyczyni się do sprawniejszego i efektywnego zarządzania gminą. Współpraca z JST umożliwi wspólne działania społeczno – gospodarcze, umożliwi też prowadzenie szerszej i skuteczniejszej promocji regionu.</p>	<p>Nie przewiduje się działań Inwestycyjnych.</p>	<p>Nie przewiduje się działań Inwestycyjnych.</p>
Cel operacyjny IV.2: Wzmacnianie aktywności obywatelskiej oraz partycypacji społecznej mieszkańców			
<p>1. Promocja aktywności obywatelskiej oraz partycypacji społecznej mieszkańców.</p> <p>2. Edukacja obywatelska mieszkańców, w szczególności dzieci i młodzieży.</p> <p>3. Wspieranie rozwoju instytucjonalnego i profesjonalizacji organizacji pozarządowych.</p> <p>4. Integracja sektorowa organizacji pozarządowych, rozwój współpracy wewnątrz sektorowej.</p> <p>5. Wspieranie rozwoju i promocja wolontariatu.</p> <p>6. Doskonalenie procedur informowania i konsultacji społecznych.</p> <p>7. Budowanie poczucia wspólnoty, wrażliwości i odpowiedzialności społecznej, w tym promocja dobrego sąsiedztwa.</p> <p>8. Wzmacnianie patriotyzmu oraz tożsamości lokalnej i regionalnej.</p> <p>9. Działania z zakresu integracji międzypokoleniowej.</p>	<p>Przedsięwzięcie prowadzi do wzrostu aktywności obywatelskiej, możliwości edukacyjnych, poprawy jakości życia mieszkańców oraz jakości usług społecznych.</p>	<p>Nie przewiduje się działań Inwestycyjnych.</p>	<p>Nie przewiduje się działań Inwestycyjnych.</p>

10. Określenie, analiza i ocena celów ochrony środowiska ustanowionych na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotnych z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowania *Programu*

Podstawą opracowania przedmiotowej Prognozy są dokumenty, zestawione w Tabeli 1 niniejszego opracowania. Prognoza oddziaływania na środowisko *Programu Rozwoju Lokalnego Gminy Czeremcha na lata 2015-2025* uwzględnia cele ochrony środowiska ustanowione na poziomie międzynarodowym, krajowym, regionalnym i lokalnym. Zgodność celów, kierunków działań określonych w dokumencie została opisana w tabelach 2-4 rozdziału II niniejszego opracowania. Świadczą o tym również ustalenia *Programu* w zakresie priorytetów, których realizacja ma doprowadzić do poprawy stanu przyrody, efektywniejszego wykorzystania zasobów i walorów środowiska w rozwoju społeczno – gospodarczym. Dążenia te mają jednocześnie służyć zachowaniu dóbr przyrody przyszłym pokoleniom, a także sprzyjać rozwojowi gospodarczemu i poprawie atrakcyjności regionu.

Realizacja celów z zakresu rozbudowy infrastruktury ochrony środowiska powinna umożliwić osiągnięcie standardów określonych dyrektywami Unii Europejskiej i wynikających z Traktatu Akcesyjnego.

Realizacja celów operacyjnych zdeterminowana jest realizacją określonych zadań przypisanych w ramach poszczególnych celów. W *Programie* określono również zasady monitoringu sposobów jego realizacji.

11. Określenie, analiza i ocena przewidywanego znaczącego oddziaływania, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na poszczególne komponenty środowiska.

Ocena wpływu na środowisko projektu *Programu Rozwoju Lokalnego Gminy Czeremcha* ma charakter stosunkowo ogólny ze wskazaniem przewidywanych, możliwych/potencjalnych oddziaływań, jakie są charakterystyczne dla danego typu działań. Wynika to z faktu, iż projekt *Programu* wykazuje duży poziom ogólności bez wskazania konkretnych projektów i działań wraz z lokalizacją, a jedynie opisując ich rodzaj i charakter. Przedsięwzięcia, które potencjalnie będą kwalifikowały się, jako mogące znacząco oddziaływać na środowisko, dla których przeprowadzenie Oceny Oddziaływania na Środowisko może być wymagane, to przede wszystkim przedsięwzięcia z zakresu infrastruktury drogowej, jednakże lista indykatoryjna projektów na etapie tworzenia prognozy nie jest jeszcze ostateczna, co uniemożliwia dokładne oddanie możliwych oddziaływań. Innymi przedsięwzięciami, które mogą negatywnie oddziaływać na środowisko, są projekty z zakresu OZE, małej retencji oraz pozostałe przedsięwzięcia infrastrukturalne.

Należy podkreślić, że opisywane działania ograniczają się do terenu gminy Czeremcha, na terenie której nie występują obszary NATURA 2000, dlatego też działania opisywane w *Programie* w żaden sposób nie będą miały wpływu na tego typu obszary.

Podstawowym celem sporządzania niniejszej *Prognozy* jest wskazanie potencjalnych skutków realizacji ustaleń *Programu Rozwoju Lokalnego Gminy Czeremcha*. Poniżej dokonano oceny skutków realizacji *Programu*. Określając poszczególne oddziaływania odniesiono się do realizacji celów strategicznych założonych w omawianym dokumencie oraz przypisane im działania. Wyniki analizy oddziaływań na poszczególne komponenty środowiska przedstawiono w postaci macierzy interakcji. Przy ocenie poszczególnych działań wzięto również pod uwagę wzajemne zależności poszczególnych elementów środowiska oraz ich oddziaływanie między sobą.

Za pomocą macierzy przeanalizowano oddziaływania: pozytywne, negatywne, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe, chwilowe, bezpośrednie, pośrednie, wtórne i skumulowane na poszczególne elementy środowiska zgodnie z art. 51 ust. 2.

Do określenia skali potencjalnego oddziaływania, zastosowano następujące wskaźniki oceny wpływu:

- "-" oddziaływanie negatywne (niekorzystne),
- "+" oddziaływanie pozytywne (korzystne),
- "0" oddziaływanie obojętne (brak oddziaływania),
- "et" oddziaływanie na etapie budowy.

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
„PROGRAMU ROZWOJU LOKALNEGO GMINY CZEREMCHA NA LATA 2015-2025”**

Realizacja działań ujętych w projekcie *Programu* może powodować następujące kierunki zmian stanu środowiska:

- zmiana stanu jakości powietrza atmosferycznego - kierunek poprawy,
- polepszenie komfortu jakości życia mieszkańców gminy,
- polepszenie bądź utrzymanie ekosystemów.

Oceniając potencjalne oddziaływanie kierunków zadań zastosowano metodę macierzy interakcji do określenia analizy wpływu działań na poszczególne elementy.

Tabela 17. Wyniki analizy przewidywanych oddziaływań projektowanego dokumentu

ELEMENT ŚROD.	DZIAŁANIE	ODDZIAŁYWANIE							
		B	P	S	KT	ŚT	DT	ST	CH
POWIETRZE	OBSZAR GOSPODARCZY								
	Rozwój przedsiębiorczości oraz wspieranie zatrudnienia	0	0	0	0	0	0	0	0
	Rozwój kompetencji zawodowych mieszkańców gminy	0	0	0	0	0	0	0	0
	Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej gminy	-/et	0	0	-/et	0	0	0	-/et
	Rozwój oferty turystycznej	-/et	+	+	-/et	+	+	+	-/et
	OBSZAR SPOŁECZNY								
	Rozwój oferty rekreacyjno-sportowej i kulturalnej	0	0	0	0	0	0	0	0
	Rozwój oferty edukacyjnej	0	0	0	0	0	0	0	0
	Poprawa bezpieczeństwa zdrowotnego i społecznego	-/et	0	0	-/et	0	0	0	-/et
	INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO								
	Skuteczny system ochrony środowiska	-/et	+	+	-/et	+	+	+	-/et
	Poprawa dostępu do infrastruktury	-/et	+	+	-/et	+	+	+	-/et
	ZARZĄDZENIE								
	Sprawne i efektywne zarządzanie publiczne	0	0	0	0	0	0	0	0
	Wzmacnianie aktywności obywatelskiej oraz partycypacji społecznej mieszkańców	0	0	0	0	0	0	0	0
	KLIMAT	OBSZAR GOSPODARCZY							
Rozwój przedsiębiorczości oraz wspieranie zatrudnienia		0	0	0	0	0	0	0	0
Rozwój kompetencji zawodowych mieszkańców gminy		0	0	0	0	0	0	0	0
Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej gminy		-/et	0	0	-/et	0	0	0	-/et
Rozwój oferty turystycznej		-/et	+	+	-/et	+	+	+	-/et
OBSZAR SPOŁECZNY									
Rozwój oferty rekreacyjno-sportowej i kulturalnej		0	0	0	0	0	0	0	0
Rozwój oferty edukacyjnej		0	0	0	0	0	0	0	0
Poprawa bezpieczeństwa zdrowotnego i społecznego		-/et	0	0	-/et	0	0	0	-/et
INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO									
Skuteczny system ochrony środowiska		-/et	+	+	-/et	+	+	+	-/et
Poprawa dostępu do infrastruktury		-/et	+	+	-/et	+	+	+	-/et
ZARZĄDZENIE									
Sprawne i efektywne zarządzanie publiczne		0	0	0	0	0	0	0	0
Wzmacnianie aktywności obywatelskiej oraz partycypacji społecznej mieszkańców		0	0	0	0	0	0	0	0

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
„PROGRAMU ROZWOJU LOKALNEGO GMINY CZEREMCHA NA LATA 2015-2025”

WODY	OBSZAR GOSPODARCZY								
	Rozwój przedsiębiorczości oraz wspieranie zatrudnienia	0	0	0	0	0	0	0	0
	Rozwój kompetencji zawodowych mieszkańców gminy	0	0	0	0	0	0	0	0
	Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej gminy	-/et	0	0	-/et	0	0	0	-/et
	Rozwój oferty turystycznej	-/et	-/+	-/+	-/+	-/+	-/+	-/+	-/et
	OBSZAR SPOŁECZNY								
	Rozwój oferty rekreacyjno-sportowej i kulturalnej	0	0	0	0	0	0	0	0
	Rozwój oferty edukacyjnej	0	0	0	0	0	0	0	0
	Poprawa bezpieczeństwa zdrowotnego i społecznego	-/et	0	0	-/et	0	0	0	-/et
	INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO								
	Skuteczny system ochrony środowiska	-/et	+	+	-/et	+	+	+	-/et
	Poprawa dostępu do infrastruktury	-/et	0	0	-/et	0	0	0	-/et
	ZARZĄDZENIE								
	Sprawne i efektywne zarządzanie publiczne	0	0	0	0	0	0	0	0
Wzmacnianie aktywności obywatelskiej oraz partycypacji społecznej mieszkańców	0	0	0	0	0	0	0	0	
ZWIERZĘTA, ROŚLINY	OBSZAR GOSPODARCZY								
	Rozwój przedsiębiorczości oraz wspieranie zatrudnienia	0	0	0	0	0	0	0	0
	Rozwój kompetencji zawodowych mieszkańców gminy	0	0	0	0	0	0	0	0
	Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej gminy	-/et	0	0	-/et	0	0	0	-/et
	Rozwój oferty turystycznej	-/et	-/+	-/+	-/+	-/+	-/+	-/+	-/et
	OBSZAR SPOŁECZNY								
	Rozwój oferty rekreacyjno-sportowej i kulturalnej	0	0	0	0	0	0	0	0
	Rozwój oferty edukacyjnej	0	0	0	0	0	0	0	0
	Poprawa bezpieczeństwa zdrowotnego i społecznego	-/et	0	0	-/et	0	0	0	-/et
	INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO								
	Skuteczny system ochrony środowiska	-/et	+	+	-/et	+	+	+	-/et
	Poprawa dostępu do infrastruktury	-/et	+	+	-/et	+	+	+	-/et
	ZARZĄDZENIE								
	Sprawne i efektywne zarządzanie publiczne	0	0	0	0	0	0	0	0
Wzmacnianie aktywności obywatelskiej oraz partycypacji społecznej mieszkańców	0	0	0	0	0	0	0	0	
POWIERZCHNIA ZIEMI	OBSZAR GOSPODARCZY								
	Rozwój przedsiębiorczości oraz wspieranie zatrudnienia	0	0	0	0	0	0	0	0
	Rozwój kompetencji zawodowych mieszkańców gminy	0	0	0	0	0	0	0	0
	Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej gminy	-/et	0	0	-/et	0	0	0	-/et
	Rozwój oferty turystycznej	-/et	0	0	-/et	0	0	0	-/et
	OBSZAR SPOŁECZNY								
	Rozwój oferty rekreacyjno-sportowej i kulturalnej	0	0	0	+	0	+	+	0
	Rozwój oferty edukacyjnej	0	0	0	0	0	0	0	0
	Poprawa bezpieczeństwa zdrowotnego i społecznego	-/et	0	0	-/et	0	0	0	-/et
	INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO								
Skuteczny system ochrony środowiska	-/et	0	0	-/et	0	0	0	-/et	
Poprawa dostępu do infrastruktury	-/et	0	0	-/et	0	0	0	-/et	

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
„PROGRAMU ROZWOJU LOKALNEGO GMINY CZEREMCHA NA LATA 2015-2025”

	ZARZĄDZENIE								
	Sprawne i efektywne zarządzanie publiczne	0	0	0	0	0	0	0	0
	Wzmacnianie aktywności obywatelskiej oraz partycypacji społecznej mieszkańców	0	0	0	0	0	0	0	0
ZASOBY NATURALNE	OBSZAR GOSPODARCZY								
	Rozwój przedsiębiorczości oraz wspieranie zatrudnienia	0	0	0	0	0	0	0	0
	Rozwój kompetencji zawodowych mieszkańców gminy	0	0	0	0	0	0	0	0
	Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej gminy	-/et	0	0	-/et	0	0	0	-/et
	Rozwój oferty turystycznej	-/et	0	0	-/et	0	0	0	-/et
	OBSZAR SPOŁECZNY								
	Rozwój oferty rekreacyjno-sportowej i kulturalnej	0	0	0	0	0	0	0	0
	Rozwój oferty edukacyjnej	0	0	0	0	0	0	0	0
	Poprawa bezpieczeństwa zdrowotnego i społecznego	-/et	0	0	-/et	0	0	0	-/et
	INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO								
	Skuteczny system ochrony środowiska	-/et	0	0	-/et	0	0	0	-/et
	Poprawa dostępu do infrastruktury	-/et	0	0	-/et	0	0	0	-/et
	ZARZĄDZENIE								
	Sprawne i efektywne zarządzanie publiczne	0	0	0	0	0	0	0	0
Wzmacnianie aktywności obywatelskiej oraz partycypacji społecznej mieszkańców	0	0	0	0	0	0	0	0	
LUDZIE	OBSZAR GOSPODARCZY								
	Rozwój przedsiębiorczości oraz wspieranie zatrudnienia	+	0	+	+	+	+	+	+
	Rozwój kompetencji zawodowych mieszkańców gminy	+	0	+	+	+	+	+	+
	Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej gminy	+	0	+	-/et	+	+	+	-/et
	Rozwój oferty turystycznej	+	0	+	+	+	+	+	+
	OBSZAR SPOŁECZNY								
	Rozwój oferty rekreacyjno-sportowej i kulturalnej	+	0	+	+	+	+	+	+
	Rozwój oferty edukacyjnej	+	0	+	+	+	+	+	+
	Poprawa bezpieczeństwa zdrowotnego i społecznego	+	0	+	-/et	+	+	+	-/et
	INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO								
	Skuteczny system ochrony środowiska	+	0	+	-/et	+	+	+	-/et
	Poprawa dostępu do infrastruktury	+	0	+	-/et	+	+	+	-/et
	ZARZĄDZENIE								
	Sprawne i efektywne zarządzanie publiczne	+	0	+	+	+	+	+	+
Wzmacnianie aktywności obywatelskiej oraz partycypacji społecznej mieszkańców	+	0	+	+	+	+	+	+	
ZABYTKI	OBSZAR GOSPODARCZY								
	Rozwój przedsiębiorczości oraz wspieranie zatrudnienia	0	0	0	0	0	0	0	0
	Rozwój kompetencji zawodowych mieszkańców gminy	0	0	0	0	0	0	0	0
	Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej gminy	0	+	0	0	0	0	0	0
	Rozwój oferty turystycznej	0	+	0	0	0	0	0	0
	OBSZAR SPOŁECZNY								
	Rozwój oferty rekreacyjno-sportowej i kulturalnej	0	0	0	0	0	0	0	0
	Rozwój oferty edukacyjnej	0	+	0	0	0	0	0	0
Poprawa bezpieczeństwa zdrowotnego i społecznego	0	0	0	0	0	0	0	0	

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
„PROGRAMU ROZWOJU LOKALNEGO GMINY CZEREMCHA NA LATA 2015-2025”**

	INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO								
	Skuteczny system ochrony środowiska	0	0	0	0	0	0	0	0
	Poprawa dostępu do infrastruktury	+	0	+	0	+	+	+	0
	ZARZĄDZENIE								
	Sprawne i efektywne zarządzanie publiczne	0	0	0	0	0	0	0	0
	Wzmacnianie aktywności obywatelskiej oraz partycypacji społecznej mieszkańców	0	0	0	0	0	0	0	0
KRAJOBRAZ	OBSZAR GOSPODARCZY								
	Rozwój przedsiębiorczości oraz wspieranie zatrudnienia	0	0	0	0	0	0	0	0
	Rozwój kompetencji zawodowych mieszkańców gminy	0	0	0	0	0	0	0	0
	Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej gminy	-/et	0	0	-/et	0	0	0	-/et
	Rozwój oferty turystycznej	-/et	+	+	-/et	+	+	+	-/et
	OBSZAR SPOŁECZNY								
	Rozwój oferty rekreacyjno-sportowej i kulturalnej	0	0	0	0	0	0	0	0
	Rozwój oferty edukacyjnej	0	0	0	0	0	0	0	0
	Poprawa bezpieczeństwa zdrowotnego i społecznego	-/et	0	0	-/et	0	0	0	-/et
	INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO								
	Skuteczny system ochrony środowiska	-/et	+	+	-/et	+	+	+	-/et
	Poprawa dostępu do infrastruktury	-/et	+	+	-/et	+	+	+	-/et
	ZARZĄDZENIE								
	Sprawne i efektywne zarządzanie publiczne	0	0	0	0	0	0	0	0
Wzmacnianie aktywności obywatelskiej oraz partycypacji społecznej mieszkańców	0	0	0	0	0	0	0	0	
RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA	OBSZAR GOSPODARCZY								
	Rozwój przedsiębiorczości oraz wspieranie zatrudnienia	0	0	0	0	0	0	0	0
	Rozwój kompetencji zawodowych mieszkańców gminy	0	0	0	0	0	0	0	0
	Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej gminy	-/et	0	0	-/et	0	0	0	-/et
	Rozwój oferty turystycznej	-/et	-/+	-/+	-/+	-/+	-/+	-/+	-/et
	OBSZAR SPOŁECZNY								
	Rozwój oferty rekreacyjno-sportowej i kulturalnej	0	0	0	0	0	0	0	0
	Rozwój oferty edukacyjnej	0	0	0	0	0	0	0	0
	Poprawa bezpieczeństwa zdrowotnego i społecznego	-/et	0	0	-/et	0	0	0	-/et
	INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO								
	Skuteczny system ochrony środowiska	-/et	0	0	-/et	0	0	0	-/et
	Poprawa dostępu do infrastruktury	-/et	0	0	-/et	0	0	0	-/et
	ZARZĄDZENIE								
	Sprawne i efektywne zarządzanie publiczne	0	0	0	0	0	0	0	0
Wzmacnianie aktywności obywatelskiej oraz partycypacji społecznej mieszkańców	0	0	0	0	0	0	0	0	
NATURA 2000	OBSZAR GOSPODARCZY								
	Rozwój przedsiębiorczości oraz wspieranie zatrudnienia	0	0	0	0	0	0	0	0
	Rozwój kompetencji zawodowych mieszkańców gminy	0	0	0	0	0	0	0	0
	Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej gminy	0	0	0	0	0	0	0	0
	Rozwój oferty turystycznej	0	0	0	0	0	0	0	0
OBSZAR SPOŁECZNY									

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
„PROGRAMU ROZWOJU LOKALNEGO GMINY CZEREMCHA NA LATA 2015-2025”**

Rozwój oferty rekreacyjno-sportowej i kulturalnej	0	0	0	0	0	0	0	0
Rozwój oferty edukacyjnej	0	0	0	0	0	0	0	0
Poprawa bezpieczeństwa zdrowotnego i społecznego	0	0	0	0	0	0	0	0
INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO								
Skuteczny system ochrony środowiska	0	0	0	0	0	0	0	0
Poprawa dostępu do infrastruktury	0	0	0	0	0	0	0	0
ZARZĄDZENIE								
Sprawne i efektywne zarządzanie publiczne	0	0	0	0	0	0	0	0
Wzmacnianie aktywności obywatelskiej oraz partycypacji społecznej mieszkańców	0	0	0	0	0	0	0	0

LEGENDA:

- B - BEZPOŚREDNIE
- P - POŚREDNIE
- S - SKUMULOWANE
- KT - KRÓTKOTERMINOWE
- ŚT - ŚREDNIOTERMINOWE
- DT - DŁUGOTERMINOWE
- ST - STAŁE
- CH – CHWILOWE

W ramach podsumowania należy zaznaczyć, że wpływ realizacji działań przewidzianych w dokumencie, poprzez konkretne zadania, mają charakter pozytywny. Poszczególne kierunki działań mogą w różnym stopniu oddziaływać na środowisko, jednak w efekcie prognozuje się poprawę jakości środowiska i jego funkcjonowania. Przeprowadzone działania będą mieć również pozytywny wpływ na zdrowie mieszkańców, dzięki możliwej do osiągnięcia poprawie jakości powietrza oraz zmniejszeniu zanieczyszczenia środowiska.

Oddziaływanie na świat roślinny, zwierzęcy, bioróżnorodność i lasy charakteryzuje się zmiennością, z przewagą korzystnych oddziaływań. Niekorzystny wpływ może wystąpić na etapie budowy, w trakcie lub w wyniku prowadzenia prac modernizacyjnych, termomodernizacyjnych budynków oraz ingerencji człowieka w środowisku. Działania mające na celu wykorzystywanie OZE, termomodernizację oraz wymianę źródeł ciepła będą przyczyniać się do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych przy jednoczesnym zmniejszeniu zużyciu nieodnawialnych surowców kopalnych. Praktycznie, zaletą energii odnawialnej jest eliminacja wytwarzania odpadów, ścieków i emisji do powietrza na etapie eksploatacji systemu.

Jedynie inwestycje na etapie budowy mogą chwilowo oddziaływać negatywnie na środowisko, natomiast korzystne skutki w środowisku w sposób bezpośredni, ale odczuwalny w związku z działaniami wtórnym i skumulowanymi o charakterze długotrwałym.

Z przeprowadzonej analizy wynika, że działania określone w dokumencie będą miały długotrwałe bezpośrednie oddziaływanie na:

- jakość powietrza (spadek stężenia różnorodnych zanieczyszczeń),

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
„PROGRAMU ROZWOJU LOKALNEGO GMINY CZEREMCHA NA LATA 2015-2025”

- środowisko (poprawa jakości każdego elementu środowiska),
- ograniczenie niskiej emisji,
- zużycie energii (zmniejszenie zużycia energii w gminie, wykorzystywanie alternatywnych źródeł energii),
- komfort życia społeczeństwa (zmniejszenie emisji zanieczyszczeń),
- wzrost wykorzystania OZE (korzyści ekonomiczne i ochrona naturalnych surowców kopalnych).

12. Przedstawienie rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko

Realizacja zadań określonych w *Programie Rozwoju Lokalnego Gminy Czeremcha na lata 2015 – 2025* ma za zadanie doprowadzenie do poprawy stanu jakości środowiska naturalnego oraz rozwoju społeczno gospodarczego na terenie gminy Czeremcha.

Realizacja działań opisanych w *Programie* powinna mieć na uwadze podjęcie środków zapobiegających bądź ograniczających prawdopodobnie negatywne oddziaływanie na środowisko. Do ogólnych działań ograniczających oddziaływanie należą:

- utrzymanie ścisłego nadzoru merytorycznego nad prawidłową realizacją *Programu*,
- miarodajny monitoring ewentualnych zmian stanu środowiska w celu podejmowania ewentualnych działań zapobiegawczych,
- zapewnienie zgodności wydawanych decyzji administracyjnych z *Programem* oraz z zasadami ochrony środowiska, m.in. poprzez włączanie się do postępowań administracyjnych różnych podmiotów na prawach strony (m.in. służb administracji),
- ścisła egzekucja zapisów określonych w decyzjach administracyjnych, regulaminach oraz w przepisach prawnych,
- działania edukacyjno - informacyjne dla społeczeństwa,
- wzmocnienie (np. finansowe, merytoryczne, sprzętowe, kadrowe) funkcji kontrolnych służb ochrony środowiska.

Negatywne oddziaływanie inwestycji na środowisko można ograniczyć do normowanego, akceptowalnego prawnie poziomu poprzez prawidłowy dobór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań. Ponadto prawidłowy projekt, uwzględniający potrzeby ochrony środowiska zarówno na etapie budowy, jak i w fazie eksploatacji inwestycji, pozwoli także ograniczyć te oddziaływania. Do ogólnych działań ograniczających potencjalnie negatywne oddziaływanie należą:

- w czasie realizacji inwestycji prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy;
- zapobieganie powstawaniu oraz niewłaściwemu postępowaniu z powstałymi odpadami w trakcie prowadzenia prac inwestycyjnych oraz w fazie eksploatacji,
- zapobieganie zwiększonej emisji hałasu w związku z prowadzeniem prac – korzystanie z nowoczesnych maszyn w dobrym stanie technicznym, ograniczenie działań do pory dziennej,
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych,
- dostosowanie terminów prac do terminów rozrodu zwierząt, wegetacji, okresów lęgowych, itp.,
- maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu,

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
„PROGRAMU ROZWOJU LOKALNEGO GMINY CZEREMCHA NA LATA 2015-2025”

- termomodernizacja budynków może spowodować zagrożenie dla siedlisk ptaków lub nietoperzy. Aby temu zapobiec należy sprawdzić czy budynek jest wykorzystywany, jako schronienie tych zwierząt, a także dokonać rozpoznania gatunków, liczebności populacji oraz lokalizację schronień.

Powietrze

W wyniku realizacji postanowień *Programu*, wpływ na stan powietrza atmosferycznego będzie zarówno pozytywny jak i negatywny. Oddziaływanie pozytywne wystąpi na etapie zrealizowania inwestycji związanych z budową, przedłużeniem, przebudową oraz modernizacją dróg czy też poprawą efektywności energetycznej obiektów. Wówczas w wyniku poprawy nawierzchni ograniczona zostanie emisja zanieczyszczeń substancji szkodliwych do powietrza a termomodernizacja zmniejszy zapotrzebowanie na zasoby naturalne oraz zmniejszy emisje gazów cieplarnianych. Wiązać się to będzie również z większą płynnością ruchu drogowego. Pozytywne skutki spowoduje również zmniejszenie wielkości emisji zanieczyszczeń do powietrza z procesów energetycznego spalania paliw spowodowane zwiększeniem stosowania odnawialnych źródeł energii. Należy podkreślić, iż poprawa jakości powietrza wpłynie pozytywnie na stan innych komponentów środowiska – wody i gleby.

Negatywne oddziaływanie wiązać się będzie natomiast z fazą budowy poszczególnych przedsięwzięć i inwestycji. W fazie budowy nastąpi emisja zanieczyszczeń do powietrza zarówno zorganizowana jak i niezorganizowana. Emisja spowodowana będzie pracą maszyn budowlanych i środków transportu emitujących zanieczyszczenia powstające ze spalania paliw w silnikach spalinowych (tlenki azotu, benzen, tlenek węgla, węglowodory alifatyczne i aromatyczne). Dodatkowo dojdzie do emisji pyłów podczas prac ziemnych i w czasie ruchu pojazdów po nawierzchniach nieutwardzonych, a także emisji węglowodorów podczas układania nawierzchni bitumicznych.

Emisja tych zanieczyszczeń będzie miała charakter lokalny i ograniczony do krótkiego okresu czasu. Dlatego też nie będzie powodować znacznych uciążliwości i kumulacji w środowisku. W tym przypadku spodziewanym efektem jest poprawa jakości powietrza atmosferycznego poprzez ograniczenie emisji zanieczyszczeń. Ma to nastąpić dzięki modernizacji kotłowni i eliminowaniu węgla, jako paliwa, rozwoju odnawialnych źródeł energii, ograniczeniu emisji pochodzących z komunikacji. Wśród działań *Programu* znajduje się także opracowanie kompleksowej poprawy efektywności energetycznej i redukcji emisji CO₂ z budynków użyteczności publicznej i budynków mieszkalnych. Ponadto zadania obejmują również wymianę przestarzałych urządzeń grzewczych i zwiększenie zakresu wykorzystania OZE. Opracowanie i realizacja powyższego dokumentu przyczyni się do poprawy jakości powietrza atmosferycznego na analizowanym obszarze.

Klimat

Na podstawie analizy można zauważyć, iż osiągnięcie niektórych celów i zadań *Programu* będzie w sposób pośredni pozytywnie oddziaływać na elementy klimatu. Pozytywne oddziaływanie na klimat będzie wynikać przede wszystkim z ograniczenia emisji

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
„PROGRAMU ROZWOJU LOKALNEGO GMINY CZEREMCHA NA LATA 2015-2025”

pochodzącej z różnych źródeł i zwiększenie wykorzystania OZE. Dodatkowo pozytywne oddziaływanie na klimat będzie wynikać z ochrony struktury i zapewnienia stabilności siedlisk i ekosystemów.

Klimat akustyczny

Tak jak w poprzednich wypadkach oddziaływanie na klimat akustyczny można analizować w dwóch fazach – w fazie budowy oraz w fazie eksploatacji omawianego obszaru. Wzmoczony hałas emitowany będzie podczas budowy prowadzonej w ramach realizacji projektów kluczowych, w szczególności odnoszących się do zadań związanych z budową, przebudową, przedłużaniem i modernizacją dróg oraz infrastruktury technicznej. Hałas emitowany podczas prac budowlanych będzie miał charakter okresowy występujący jedynie do czasu zakończenia rozbudowy drogi. Związany będzie wyłącznie z pracą wykorzystywanych maszyn i urządzeń oraz ruchem pojazdów ciężarowych. Na skutek eksploatacji przebudowanych i zmodernizowanych układów komunikacyjnych warunki akustyczne powinny ulec poprawie.

Woda

Wszystkie inwestycje, w ramach, których przewiduje się prace związane z poprawą systemu komunikacyjnego gminy i infrastruktury wodno – kanalizacyjnej na etapie prowadzonych robót budowlanych mogą stanowić zagrożenie dla wód podziemnych. Chodzi tu w szczególności o prace ziemne i organizacyjne związane z koniecznością wykonywania wykopów pod infrastrukturę techniczną, przewody kanalizacyjne i inne uzbrojenie terenu. Prace ziemne doprowadzić mogą do odsłonięcia warstw wodonośnych lub zmniejszenia warstwy izolacyjnej, w efekcie, czego może dojść do dotarcia wód infiltracyjnych do wodonośca. Sytuacja taka może wystąpić zwłaszcza w miejscach, gdzie wody gruntowe występują płytko. Głównymi zanieczyszczeniami zagrażającymi jakości wód podziemnych są przede wszystkim węglowodory ropopochodne i metale ciężkie, pochodzące z zaplecza budowy i bazy budowlano – materiałowej.

Spodziewanym efektem realizacji *Programu* będzie przede wszystkim uregulowanie gospodarki wodno – ściekowej poprzez m.in. modernizację i budowę sieci wodno – ściekowej. Pozytywnym efektem realizacji zapisów *Programu* będzie również zmniejszenie zagrożenia związanego z deficytem wód wskutek racjonalizacji gospodarowania wodami. Poprawa jakości wód podziemnych nastąpi wskutek realizacji zadań związanych z budową i modernizacją systemów poboru i uzdatniania wody oraz sieci wodociągowych. Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków oraz modernizacja infrastruktury kanalizacyjnej przyczynią się do poprawy jakości wód zarówno powierzchniowych jak i podziemnych zapobiegając powstawaniu ich zanieczyszczenia.

Wszystkie zamierzenia inwestycyjne związane z infrastrukturą drogową i wodno – ściekową mają na celu osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych oraz ochronę jakości wód podziemnych i racjonalizację ich wykorzystania, a więc w dalszej perspektywie skutki oddziaływania dadzą pozytywny i długotrwały efekt.

Oddziaływanie na ludzi i zwierzęta

Oddziaływanie na ludzi i zwierzęta związane z realizacją planowanych zadań przewidzianych w analizowanym *Programie* najczęściej ma charakter pozytywny lub neutralny. Oddziaływania pozytywne wiązać się będą z poprawą ruchu na skutek realizacji przedłużenia, budowy, przebudowy oraz modernizacji dróg. Wpływie to zarówno na polepszenie jakości powietrza atmosferycznego na analizowanym obszarze, jak również na zmniejszenie poziomu hałasu drogowego. Dodatkowo działania te przyczynią się do poprawy bezpieczeństwa ruchu. Z uwagi na występowanie szlaków migracyjnych lokalnej zwierzyny, w ramach realizacji inwestycji drogowych zostaną zaprojektowane przejścia dla zwierząt, które przyczynią się także do zmniejszenia ich kolizyjności z pojazdami.

Oprócz powyższego pozytywne oddziaływanie na ludzi będzie mieć realizacja celów w zakresie rozwoju infrastruktury wodno – kanalizacyjnej, co w sposób bezpośredni przyczyni się do poprawy jakości wód (powierzchniowych i podziemnych), co również wpływa na zdrowie ludzi i zwierząt.

Przewidywane oddziaływania związane są przede wszystkim z realizacją celów w zakresie rozwoju infrastruktury wodno – kanalizacyjnej i drogowej. Z analizy można wnioskować o pozytywnych skutkach wdrażania działań *Programu* na stan środowiska. Warto jednak podkreślić, iż występowanie oddziaływań negatywnych może nastąpić w wyniku krótkotrwałego i chwilowego wpływu budowy lub modernizacji obiektów, przynoszących w rezultacie długotrwałe oddziaływanie pozytywne. Oddziaływanie negatywne może być związane z emisją hałasu i płoszeniem zwierząt w czasie prowadzenia inwestycji.

Jednym z głównych priorytetów określonych w *Programie* jest edukacja ekologiczna. Kształtowanie właściwych postaw człowieka wobec przyrody i środowiska będzie przynosiło pozytywny efekt w postaci ograniczenia antropopresji na wszystkie komponenty środowiska.

Dodatkowo *Program* zwiera liczne działania nieinwestycyjne, które pozytywnie wpłyną na lokalną ludność. Szczególnie rozwój oferty rekreacyjno-sportowej i kulturowej oraz poprawa bezpieczeństwa zdrowotnego i społecznego.

W przypadku, gdy planowane jest wykonanie czynności, które powodują płoszenie ptaków i gdy w zasięgu oddziaływania inwestycji występują miejsca wykorzystania przez ptaki, przeprowadzanie tych czynności powinno nastąpić poza okresem lęgowym ptaków. Okres lęgowy większości gatunków ptaków zawiera się w terminie od 1 marca do 15 października. Jeżeli z różnych względów nie jest możliwe przeprowadzenie tych czynności poza okresem lęgowym ptaków, np. ze względu na harmonogram prac budowlanych lub zagrożenie bezpieczeństwa, wówczas w szczególnych przypadkach możliwe jest uzyskanie zezwolenia na odstępstwo od zakazu płoszenia i niepokojenia ptaków oraz niszczenia ich schronień (gniazd lub dziupli).

Jeżeli planowane jest usunięcie gniazd ptasich z obiektów budowlanych lub terenów zieleni (np. podczas usuwania drzew, przebudowy mostów, termomodernizacji budynków), poza

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
„PROGRAMU ROZWOJU LOKALNEGO GMINY CZEREMCHA NA LATA 2015-2025”**

sezonem lęgowym, nie ma potrzeby występowania do właściwego organu o zezwolenie usunięcia gniazd. Nadal jednak będzie obowiązywać zakaz niszczenia siedlisk gatunków objętych ochroną i należy uzyskać zezwolenie na odstąpienie od zakazu.

W przypadku siedlisk chronionych gatunków znajdujących się na drzewach przydrożnych najskuteczniejszą metodą ochrony jest pozostawienie drzew bez ingerencji. W związku z tym w pierwszej kolejności należy zastosować rozwiązania alternatywne do usuwania zadrzewień, np.:

- wytypowanie i pozostawienie alej i szpalerów drzew o wysokich wartościach przyrodniczych,
- rozbudowa dróg poprzez budowę nowych pasów jezdni, co pozwoli na zachowanie całej alei i szpalerów drzew pomiędzy pasami,
- zachowanie drzew po jednej stronie drogi,
- stosowanie barier energochłonnych, odblaskowych oznakowań lub znaków ostrzegawczych – w celu zminimalizowania zagrożenia w przypadku usytuowania drzew w małej odległości od krawędzi drogi,
- stosowanie luster drogowych, cięć technicznych dostosowanych do wymagań gatunków drzewa lub znaków ostrzegawczych – w przypadku drzew ograniczających widoczność na drodze.

Ponadto należy stosować rozwiązania minimalizujące negatywne oddziaływania przedsięwzięcia, w ramach, którego usuwane są zadrzewienia przydrożne, poprzez wykonanie nasadzeń zastępczych rodzimymi gatunkami drzew, odpowiednimi dla warunków siedliskowych, które w przyszłości będą mogły stanowić siedlisko dla gatunku chronionego.

Dobra materialne

Zakłada się, iż poprzez poprawę jakości układów komunikacyjnych nastąpi pozytywny wpływ na dobra materialne, co wiązać się będzie ze zmniejszeniem pyłów oraz drgań (podobnie jak w przypadku zabytków).

Wśród ustaleń *Programu* znalazły się działania mające na celu rozwój ekologicznej i zielonej gospodarki. Wzrost efektywności zarządzania środowiskiem w zakresie gospodarowania energią oraz zasobami energii odnawialnej będzie odbywało się nie tylko z korzyścią dla środowiska w wyniku zmniejszenia presji antropogenicznej na środowisko spowodowanej zmniejszeniem spalania węgla oraz stosowaniem wysokosprawnych urządzeń do wytwarzania i przesyłania energii, ale będzie miało pozytywny wpływ na dobra materialne.

Oddziaływania bezpośrednie i pośrednie są związane przede wszystkim z budową i funkcjonowaniem danej inwestycji zarówno na etapie budowy jak i późniejszej eksploatacji. Przewiduje się, iż na etapie budowy danych obiektów mogą wystąpić chwilowe negatywne oddziaływania tego typu, natomiast późniejsza eksploatacja będzie skutkować pozytywnym wpływem na wszystkie komponenty środowiska.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO „PROGRAMU ROZWOJU LOKALNEGO GMINY CZEREMCHA NA LATA 2015-2025”

Planowane w *Programie* przedsięwzięcia mogą wykazywać efekty skumulowane, w momencie, gdy inwestycje nakładać się będą w czasie z innymi planowanymi na tym obszarze i w jego sąsiedztwie przedsięwzięciami. W razie nakładania się harmonogramów prac związanych z budową niektórych obiektów nie można wykluczyć oddziaływania skumulowanego na wszystkie komponenty środowiska. Zwiększy się emisja zanieczyszczeń powietrza w wyniku pracy sprzętu i maszyn w jednakowym czasie. Destabilizacji ulegnie klimat akustyczny, niektóre prace będą generować drgania i wibracje powierzchni ziemi i wody. Będą to oddziaływania, które ustąpią wraz z zakończeniem prac budowlanych.

Oddziaływania wtórne, podobnie jak oddziaływania skumulowane, są trudne do przewidzenia, przede wszystkim ze względu na możliwość wystąpienia z opóźnieniem oraz w oddaleniu od źródła pierwotnego oddziaływania.

Powierzchnia ziemi

Zakłada się, iż oddziaływanie negatywne na powierzchnię ziemi wiązać się będzie z realizacją wszystkich planowanych projektów kluczowych na skutek fazy budowy. Praca ciężkiego sprzętu mechanicznego wykorzystywanego m.in. do przygotowania terenu, zdjęcia darniny, wykonania wykopów, robót ziemnych doprowadzić może do zmiany struktury gleby, do zagęszczenia powierzchni ziemi, zmniejszenia porowatości i powietrza glebowego. Faza budowy może skutkować przekształceniem profilu glebowego i ograniczeniem powierzchni gleb w związku z realizacją inwestycji, a także szereg innych skutków, m.in. powstawaniem w danym miejscu nieużytecznych mas ziemnych, wzrost wydobywania surowców budowlanych czy powstawanie odpadów budowlanych.

W fazie budowy dojść może również do zanieczyszczenia środowiska glebowego substancjami niebezpiecznymi pochodzącymi z niewłaściwie prowadzonych prac budowlanych (np. wycieki płynów eksploatacyjnych z pojazdów i maszyn, niewłaściwe gromadzenie odpadów niebezpiecznych) lub zdarzeń drogowych z udziałem pojazdów przewożących materiały niebezpieczne. Nie mniej jednak powyższe zdarzenia występują losowo i są trudne do przewidzenia, zarówno w zakresie częstości występowania, jak i zakresu oraz nasilenia potencjalnego, negatywnego oddziaływania.

Oddziaływanie pozytywne wynikające z realizacji większości zamierzeń wiązać się będzie z realizacją infrastruktury technicznej, w szczególności systemu kanalizacji. Realizacja tych zadań bezpośrednio przełoży się na poprawę stanu czystości gleb. Mniej zanieczyszczeń pochłaniana będzie przez gleby również w wyniku poprawy infrastruktury drogowej. Zmniejszenie zanieczyszczenia gleb nastąpi także wskutek rozwoju rolnictwa ekologicznego, w którym stosuje się naturalne sposoby nawożenia i ekstensywne formy gospodarki rolnej. Intensyfikacja prac rolniczych prowadzonych w sposób zrównoważony i ekologiczny pozytywnie wpłynie na stan powierzchni ziemi.

Zasoby naturalne

Lokalna eksploatacja surowców na potrzeby realizacji inwestycji będzie wiązała się z koniecznością naruszenia stanu poszczególnych zasobów. Realizacja postanowień

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
„PROGRAMU ROZWOJU LOKALNEGO GMINY CZEREMCHA NA LATA 2015-2025”

Programu zakłada racjonalne korzystanie z zasobów naturalnych w oparciu o zasadę zrównoważonego rozwoju. Można, zatem przewidywać pozytywne oddziaływanie analizowanego dokumentu na zasoby naturalne.

Zabytki

Pozytywny wpływ na zabytki będzie miała przebudowa i modernizacja dróg z uwagi na zmniejszenie zanieczyszczeń komunikacyjnych. Pozytywny wpływ na zabytki jest związany z ograniczeniem emisji spalin ze środków transportu. Należy tu zaznaczyć, iż pyły oraz drgania odgrywają rolę czynnika niszczącego elewacje i konstrukcję tych obiektów. Planowany w *Programie* wzrost i rozbudowa oferty turystycznej i wszelkiego rodzaju akcji informacyjnych w tym zakresie przyczyni się dodatkowo do zwiększenia atrakcyjności regionu oraz rozpoznawalności znajdujących się tam zabytków. Przyczynić się to może w późniejszym czasie do wzrostu wpływów do budżetu i przeprowadzenia prac związanych z modernizacją obiektów zabytkowych.

Krajobraz

Na charakter krajobrazu składa się wiele elementów, wynikających zarówno z ukształtowania rzeźby terenu, stosunków wodnych, wartości przyrodniczych i innych. Wśród czynników kształtujących krajobraz coraz większą rolę odgrywają elementy antropogeniczne, infrastruktura liniowa, osadnictwo. Prowadzenie działań określonych w *Programie* przyczyni się do zachowania naturalnych walorów krajobrazowych. Negatywne oddziaływanie na krajobraz może mieć charakter jedynie chwilowy, spowodowany prowadzeniem robót.

Realizacja ustaleń *Programu* może przyczynić się do poprawy walorów krajobrazowych regionu. Wśród celów i działań określonych w analizowanym dokumencie znajduje się szereg zadań niosących pozytywne skutki dla zachowania wysokich walorów krajobrazowych gminy. Zapobieganie fragmentacji krajobrazu i eliminowanie niekontrolowanej zabudowy pozytywnie odbije się na kształtowaniu okolicznego krajobrazu.

Różnorodność biologiczna oraz rośliny

Realizacja zadań wynikających z wyznaczonych celów i określonych zadań *Programu* w sposób pośredni i bezpośredni będzie oddziaływała pozytywnie na różnorodność biologiczną oraz rośliny. Warto podkreślić tu przede wszystkim działania na rzecz aktywnej ochrony przyrody – związane bezpośrednio ze specyfiką cennych ekosystemów, m.in. zmniejszenie antropopresji poprzez uporządkowanie ruchu turystycznego na obszarach przyrodniczo cennych, wyznaczanie szlaków turystycznych czy też rekultywację i zagospodarowanie zdegradowanych terenów. Wśród ustaleń *Programu* znajdują się działania, mające na celu zapewnienie rozwoju zrównoważonego rolnictwa, które będzie prowadzone w sposób ekologiczny z zachowaniem śródpolnych siedlisk i gatunków oraz poprzez promocję pozarolniczych form działalności np. agroturystyka. Kolejnym aspektem wpływającym na wzrost i stabilizację różnorodności biologicznej jest egzekwowanie przepisów z zakresu ochrony przyrody na terenach objętych ochroną prawną, rewitalizacja

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
„PROGRAMU ROZWOJU LOKALNEGO GMINY CZEREMCHA NA LATA 2015-2025”

zadrzewień śródpolnych czy uwzględnienie aspektów ekologicznych w planowaniu przestrzennym i lokalizowaniu przedsięwzięć.

W stosunku do gatunków objętych ochroną gatunkową obowiązują określone zakazy (zabijania, zbierania, przetrzymywania, niszczenia ich siedlisk, handlowania, wywożenia za granicę, płoszenia itp.).

W oparciu o dostępne opracowanie Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Białymstoku „Program Ochrony Przyrody na okres 01.09.2009 - 31.12.2018” na terenie lasów będących pod zarządem Nadleśnictwa Bielsk znajdują się chronione gatunki grzybów, roślin i zwierząt. Gatunki grzybów objętych ścisłą ochroną występujące na terenie Nadleśnictwa to smardz jadalny (*Morchella esculenta*) i szmaciak gałęzisty (*Sparassis crispa*). Występuje również wiele gatunków grzybów zlichenizowanych (porostów), najliczniej reprezentowanych przez rodzaj *Cladonia*. Według Programu Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Bielsk stwierdzono na tym terenie występowanie wielu gatunków chronionych roślin, w tym: 10 gatunków mszaków, 5 gatunków paprotników, 6 gatunków krzewów i krzewinek oraz 19 gatunków rośliny zielnych. Oprócz występowania roślin chronionych na tym terenie stwierdzono bytowanie wielu gatunków chronionych zwierząt kręgowych, w tym: 6 płazów, 4 gadów, 35 ptaków i 13 ssaków. Na terenie i w zasięgu Nadleśnictwa Bielsk występuje również wiele gatunków chronionych owadów⁶.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. 2014.1408) stosuje się następujące sposoby ochrony:

Zabezpieczeniu ostoi i stanowisk gatunków przed zagrożeniami zewnętrznymi,

- 1) inwentaryzowanie, ocena stanu zachowania, monitorowanie stanowisk, siedlisk, ostoi i populacji grzybów oraz prowadzenie i udostępnianie baz danych dotyczących ich stanowisk i ostoi;
- 2) zabezpieczanie siedlisk, ostoi i stanowisk grzybów, w szczególności:
 - a) drzew w odpowiednim wieku i *gatunku*,
 - b) rozkładającego się drewna w odpowiednim wieku i *gatunku*,
 - c) odkrytych piaszczysk,
 - d) skał i gładów oraz skupisk niewielkich kamieni,
 - e) łąk i pastwisk uprawianych i użytkowanych ekstensywnie;
- 3) ustalanie stref *ochrony* ostoi lub stanowisk;
- 4) wykonywanie zabiegów ochronnych, utrzymujących właściwy stan siedlisk grzybów, w szczególności polegających na:
 - a) utrzymywaniu lub odtwarzaniu właściwych dla *gatunku* stosunków świetlnych,
 - b) utrzymywaniu lub odtwarzaniu właściwego dla *gatunku* stanu gleby lub wody,
 - c) utrzymywaniu lub odtwarzaniu właściwych dla *gatunku* stosunków wodnych,
 - d) utrzymywaniu lub odtwarzaniu właściwego dla siedliska składu gatunkowego, w tym usuwanie inwazyjnych *gatunków* obcych,

⁶ Program Ochrony Przyrody na okres 1.09.2009 - 31.12.2018. Wykonawca: Biuro Urządzenia Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Białymstoku.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
„PROGRAMU ROZWOJU LOKALNEGO GMINY CZEREMCHA NA LATA 2015-2025”

- e) zapobieganiu sukcesji roślinnej przez wypas, koszenie, wycinanie drzew i krzewów,
- f) regulowaniu liczebności roślin i zwierząt mających wpływ na *gatunki objęte ochroną*;
- 5) zabezpieczanie reprezentatywnej części populacji przez *ochronę ex situ*;
- 6) zasilanie lub odtwarzanie populacji przez wprowadzenie osobników z innych pobliskich stanowisk naturalnych lub z hodowli prowadzonej w ramach *ochrony ex situ*;
- 7) przenoszenie grzybów z zagrożonych stanowisk na nowe stanowiska;
- 8) promowanie *ochrony* różnorodności biologicznej;
- 9) promowanie niezagrażających *gatunkom* i ich siedliskom metod zbioru i pozyskiwania grzybów;
- 10) edukacja społeczeństwa w zakresie rozpoznawania *gatunków objętych ochroną* i sposobów ich *ochrony*;
- 11) prowadzenie upraw grzybów należących do *gatunków objętych ochroną*, wykorzystywanych do celów gospodarczych w celu ograniczenia pozyskania tych *gatunków ze środowiska*;
- 12) kontrola pozyskania grzybów *gatunków objętych ochroną* częściową, które mogą być pozyskiwane;
- 13) promowanie technologii prac związanych z prowadzeniem racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej, umożliwiających zachowanie stanowisk, siedlisk i ostoi *gatunków objętych ochroną*, oraz dostosowywanie sposobów prowadzenia tej gospodarki do potrzeb *ochrony gatunków*;
- 14) realizacja programów *ochrony* zagrożonych wyginięciem *gatunków* grzybów⁷.

Obszary Natura 2000

Na terenie gminy Czeremcha nie występują obszary Natura 2000. Najbliższe obszary Natura 2000 zlokalizowane są w odległości 3,7 km. Poniżej tabela przedstawiająca najbliższe tereny Natura 2000.

Tabela 18. Odległość obszarów chronionych Natura 2000 od obszarów gminy Czeremcha

Wyszczególnienie	Odległość [km]
Puszcza Białowiecka PLC200004	3,7
Jelonka PLH200019	6,56
Dolina Górnego Nurca PLB200004	11,92
Ostoja w Dolinie Górnego Nurca PLH200021	13,33

ŹRÓDŁO: WWW.GEOSERWIS.GDOS.GOV.P

W związku z powyższym działania przedstawione w *Programie* nie będą miały wpływu na obszary Natura 2000.

⁷ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz.U.2014.1408)

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
„PROGRAMU ROZWOJU LOKALNEGO GMINY CZEREMCHA NA LATA 2015-2025”

Analiza oddziaływania poszczególnych elementów w odniesieniu do celów przedmiotu ochrony oraz integralności tych obszarów wykazała wpływ pozytywny bądź neutralny. Spodziewanym efektem realizacji zapisów w nich ujętych będzie utrzymanie a wręcz poprawa dziedzictwa przyrodniczego. Będzie to możliwe dzięki harmonii zabudowy z krajobrazem, niedopuszczeniu do trwałych zmian rzeźby terenu na dużych powierzchniach poprzez odpowiednie zapisy w strategicznych dla gminy dokumentach, rozwoju rolnictwa integrowanego i ekologicznego itp. Żadne z działań podjętych w *Programie* nie wpłynie w sposób negatywny na stan środowiska naturalnego w tym szczególnie na obszary Natura 2000. Nie są one też sprzeczne lub zagrażające siedliskom przyrodniczym lub walorom krajobrazowym obszarów.

13. Przedstawienie rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w *Programie* albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych

W ramach podsumowania przeprowadzonej analizy należy podkreślić, że wpływ realizacji celów i działań zawartych w *Programie Rozwoju Lokalnego Gminy Czeremcha na lata 2015 – 2025* poprzez konkretne zadania, mają charakter pozytywny.

Poszczególne kierunki działań mogą w różnym stopniu oddziaływać na środowisko, jednak w efekcie prognozuje się poprawę jakości środowiska i jego funkcjonowania. Przeprowadzone działania będą mieć również pozytywny wpływ na zdrowie mieszkańców, dzięki możliwej do osiągnięcia poprawie jakości powietrza oraz zmniejszeniu zanieczyszczenia środowiska. Rozwiązania alternatywne dla przedsięwzięć poprawiających walory środowiskowe nie mają uzasadnienia zarówno z formalnego, jak i ekologicznego punktu widzenia. Ponadto prognoza ta ma charakter strategiczny i w związku z tym brak jest możliwości precyzyjnego określenia rozwiązań alternatywnych dla poszczególnych działań. Dodatkowo należy podkreślić, że wiele z zaproponowanych do realizacji działań będzie wymagało uszczegółowienia oraz opracowania oddzielnej oceny oddziaływania na środowisko.

Patrząc przez pryzmat celu, w jakim jest opracowywany i realizowany *Program Rozwoju Lokalnego Gminy Czeremcha* należy uznać, że środkami zapobiegającymi prawdopodobnemu negatywnemu oddziaływaniu na środowisko są między innymi rozwiązania zaproponowane w projekcie tego dokumentu. Możliwe, że realizacja niektórych zaplanowanych zadań wymagać będzie wykonania szczegółowego raportu o oddziaływaniu na środowisko oraz przeprowadzenia kompensacji przyrodniczej. Zarówno w przypadku działań wskazanych w niniejszej prognozie jak i tych, które mogą zaistnieć w trakcie realizacji *Programu* należałoby podjąć przede wszystkim możliwe środki zapobiegające oraz ograniczające prawdopodobnie negatywne oddziaływanie na środowisko.

Zapobieganie negatywnemu wpływowi na środowisko planowanych inwestycji powinno odbywać się zawsze na etapie planowania danego przedsięwzięcia. Ograniczanie wpływu jest tak samo istotne na etapie realizacji celu (zabiegi minimalizujące na etapie budowy, modernizacji), jak i w trakcie eksploatacji inwestycji (np. użytkowania drogi).

Należy wziąć pod uwagę, iż problemy z realizacją inwestycji mogą zaistnieć na obszarach chronionych. Rozwiązanie tych problemów będzie wymagało dużego wysiłku i niejednokrotnie poniesienia kosztów. W świetle uregulowań prawnych konflikty te można rozwiązać na trzy sposoby:

- podjęcie działań minimalizujących i/lub kompensacyjnych,
- zmianę lokalizacji inwestycji, omijając tereny chronione,
- rezygnację z inwestycji.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
„PROGRAMU ROZWOJU LOKALNEGO GMINY CZEREMCHA NA LATA 2015-2025”

Wszystkie te rozwiązania są trudne w realizacji. Najmniej korzystną sytuacją okazuje się zawsze rozwiązanie trzecie, które jest rozwiązaniem ostatecznym. Rezygnacja powoduje brak rozwiązania ważnych problemów lokalnych społeczności, a w efekcie doprowadza do wykształcenia postaw niechętnych ochronie przyrody.

Biorąc pod uwagę powyższe, bardzo ważną rolę odgrywać będą oceny oddziaływania na środowisko, które należy prowadzić dla przedsięwzięć mogących pogorszyć stan środowiska. Na podstawie tej oceny wydawane będą decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach.

Rezygnacja z wdrażania *Programu*, jako kompleksów celów i zadań, byłaby dla jakości środowiska przyrodniczego i życia mieszkańców rozwiązaniem gorszym niż potencjalne oddziaływanie. W wyniku przeprowadzonej analizy stwierdzono pozytywny wpływ celów *Programu* na wszystkie komponenty środowiska. Najkorzystniejsze i najsilniejsze skutki dla środowiska może generować realizacja następujących działań:

- ograniczenie eutrofizacji wód poprzez rozwój, w tym budowę i modernizację infrastruktury wodno – kanalizacyjnej na obszarze gminy,
- racjonalną gospodarką odpadami,
- poprawę jakości powietrza atmosferycznego oraz ograniczenie hałasu komunikacyjnego, dzięki rozwojowi i modernizacji dróg.

14. Potencjalne źródła finansowania *Programu*

Okres realizacji *Programu* obejmuje lata 2015 – 2025.

Cele takie jak: ochrona środowiska przyrodniczego, rozwój oferty turystycznej, wzrost przedsiębiorczości, pozyskiwanie nowych inwestorów oraz rozwój współpracy na terenie gminy, są uprzywilejowane ze względu na fakt, iż w ramach nich zaplanowano realizację zadań i działań strategicznych. W związku z tym, wysiłek włożony w realizację tych celów powinien być zintensyfikowany w pierwszych latach realizacji *Programu*.

Źródłem finansowania działań zaplanowanych w *Programie* będą przede wszystkim środki publiczne pochodzące od instytucji różnych szczebli: rządowego, wojewódzkiego i lokalnego. Osiągnięcie zaplanowanych zamierzeń będzie wymagać także środków prywatnych poprzez wkład do projektów współfinansowanych ze środków publicznych lub przedsięwzięć w formule partnerstwa publiczno-prywatnego.

Do potencjalnych źródeł finansowania działań zawartych w *Programu* należą:

- środki własne gminy,
- środki prywatne mieszkańców gminy,
- środki prywatne inwestorów,
- środki pozyskane od sponsorów,
- środki budżetu samorządu powiatowego,
- środki budżetu państwa,
- środki budżetu województwa na realizację programów sektorowych,
- środki funduszy celowych,
- środki z budżetu UE: EFRR, EFS, FS, EFRROW,
- środki z Lokalnej Grupy Działania „Puszczy Białowieskiej”,
- europejskie programy wspólnotowe,
- inne środki zagraniczne: Norweski Mechanizm Finansowy, Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego, Program Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina 2014-2020,
- i inne.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
„PROGRAMU ROZWOJU LOKALNEGO GMINY CZEREMCHA NA LATA 2015-2025”

Tabela 19. Potencjalne źródła finansowania Programu

OBSZAR SPOŁECZNY	Podstawowe źródła finansowania działań
Cel operacyjny I.1: Rozwój przedsiębiorczości oraz wspieranie zatrudnienia	<ul style="list-style-type: none"> • RPO Województwo Podlasie 2014 - 2020 Oś I: Wzmocnienie potencjału i konkurencyjności regionu; • RPO Województwo Podlasie Oś II: Przedsiębiorczość i aktywność zawodowa; • PO Polska Wschodnia 2014-2020 Oś I: Przedsiębiorcza Polska Wschodnia; • PO Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 OŚ II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji; • środki własne gminy; • środki prywatne; • PROW;
Cel operacyjny I.2: Rozwój kompetencji zawodowych mieszkańców gminy	<ul style="list-style-type: none"> • RPO Województwo Podlasie 2014 - 2020 Oś I: Wzmocnienie potencjału i konkurencyjności regionu; • RPO Województwo Podlasie 2014 - 2020 Oś II: Przedsiębiorczość i aktywność zawodowa; • PO Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 OŚ I: Osoby młode na rynku pracy; • PO Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 OŚ II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji; • środki własne gminy; • środki prywatne;
Cel operacyjny I.3: Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej gminy	<ul style="list-style-type: none"> • RPO Województwo Podlasie Oś I: Wzmocnienie potencjału i konkurencyjności regionu; • środki własne gminy; • środki prywatne; • kapitał zagraniczny;
Cel operacyjny I.4: Rozwój oferty turystycznej	<ul style="list-style-type: none"> • środki własne gminy, • środki prywatne;
OBSZAR SPOŁECZNY	Podstawowe źródła finansowania działań
Cel operacyjny II.1: Rozwój oferty rekreacyjno-sportowej i kulturalnej	<ul style="list-style-type: none"> • RPO Województwo Podlasie 2014 - 2020 Oś VIII: Infrastruktura dla usług użyteczności publicznej; • POiŚ 2014 - 2020 Oś VII: Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury; • środki własne gminy; • budżet państwa;
Cel operacyjny II.2: Rozwój oferty edukacyjnej	<ul style="list-style-type: none"> • RPO Województwo Podlasie 2014 - 2020 Oś III: Kompetencje i kwalifikacje; • RPO Województwo Podlasie 2014 - 2020 Oś VIII: Infrastruktura dla usług użyteczności publicznej; • PO Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 OŚ II Efektywne

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
„PROGRAMU ROZWOJU LOKALNEGO GMINY CZEREMCHA NA LATA 2015-2025”**

	<p>polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji;</p> <ul style="list-style-type: none"> • środki własne gminy; • budżet państwa;
Cel operacyjny II.3: Poprawa bezpieczeństwa zdrowotnego i społecznego	<ul style="list-style-type: none"> • RPO Województwo Podlasie Oś VII: Poprawa spójnej społeczności; • PO Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 OŚ II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji; • środki własne gminy; • środki prywatne; • budżet państwa;
INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO	Podstawowe źródła finansowania działań
Cel operacyjny III.1: Skuteczny system ochrony środowiska	<ul style="list-style-type: none"> • RPO Województwo Podlasie 2014 - 2020 Oś V: Gospodarka niskoemisyjna; • RPO Województwo Podlasie 2014 - 2020 Oś VI: Ochrona środowiska i racjonalna gospodarka jego zasobami; • NFOŚiGW; WFOŚiGW; • POiŚ 2014 - 2020 Oś I: Zmniejszenie emisyjności gospodarki; • POiŚ 2014 - 2020 Oś II: Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu; • środki własne gminy; • środki prywatne;
Cel operacyjny III.2: Poprawa dostępu do infrastruktury	<ul style="list-style-type: none"> • RPO Województwo Podlasie 2014 - 2020 Oś IV: Poprawa dostępności transportowej; • NFOŚiGW; • PO Polska Wschodnia 2014-2020 Oś II: Nowoczesna Infrastruktura Transportowa; • PROW • środki własne gminy; • budżet państwa;
ZARZĄDZANIE	Podstawowe źródła finansowania działań
Cel operacyjny IV.1: Sprawne i efektywne zarządzanie publiczne	<ul style="list-style-type: none"> • RPO Województwo Podlasie 2014 - 2020 Oś II: Przedsiębiorczość i aktywność zawodowa; • RPO Województwo Podlasie 2014 - 2020 Oś III: Kompetencje i kwalifikacje; • środki własne gminy; • budżet państwa;
Cel operacyjny IV.2: Wzmacnianie aktywności obywatelskiej oraz partycypacji społecznej mieszkańców	<ul style="list-style-type: none"> • RPO Województwo Podlasie 2014 - 2020 Oś II: Przedsiębiorczość i aktywność zawodowa; • środki własne gminy;

ŹRÓDŁO: PROJEKT DOKUMENTU PROGRAMU ROZWOJU LOKALNEGO GMINY CZEREMCHA NA LATA 2015-2025

15. Literatura

1. Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu (2010-2020)
2. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030 (DSRK)
3. Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie (KSRR 2010-2020)
4. Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030
5. Polityka Ekologiczna Państwa
6. Pakiet klimatyczno-energetyczny (przyjęty przez Komisję Europejską w grudniu 2008 roku)
7. Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030
8. Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (tzw. Ramowa Dyrektywa Wodna)
9. Założenia Narodowego Programu Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej
10. Strategia Rozwoju Kraju 2020
11. Raport Polska 2030
12. Plan Zagospodarowania Województwa Podlaskiego
13. Program Ochrony Powietrza dla strefy podlaskiej
14. Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego do 2020 r.
15. Plan Gospodarki Odpadami Województwa Podlaskiego na lata 2012-2017
16. Strategia Rozwoju Powiatu Hajnowskiego na lata 2015-2020
17. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Czeremcha na lata 2009-2013/16.
18. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Czeremcha.
19. Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Czeremcha na lata 2015-2030.
20. Projektowana sieć ekologiczna na obszarze gminy Czeremcha z uwzględnieniem korytarzy migracyjnych żubra.
21. Rozporządzenie Wojewody Podlaskiego z dnia 25 lutego 2005 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Puszcza Białowieska”.
22. Informacja podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Białymstoku „Ocena stanu czystości rzek województwa podlaskiego 2007 r.
23. Informacja Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Białymstoku o stanie środowiska na terenie powiatu hajnowskiego, WIOŚ Białystok 2013
24. Informacja Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Białymstoku „Ocena poziomów substancji w powietrzu i klasyfikacji stref województwa podlaskiego w 2013 roku”

Przepisy prawne UE:

1. Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko, (Dz. Urz. WE L 97 z 21.07.2001, str. 30; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 6, str. 157);
2. Dyrektywy Rady nr 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne (Dz. Urz. WE L 175 z 05.07.1985, str. 40, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 1, str. 248);
3. Dyrektywy Rady nr 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. Urz. WE L 206 z 22.07.1992, str. 7, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 2, str. 102);
4. Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2003/4/WE z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska i uchylającej dyrektywę Rady 90/313/EWG (Dz. Urz. WE L 41 z 14.02.2003, str. 26; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 15, t. 7, str. 375);
5. Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2003/35/WE z dnia 26 maja 2003 r. przewidującej udział społeczeństwa w odniesieniu do sporządzania niektórych planów i programów w zakresie środowiska oraz zmieniającej w odniesieniu do udziału społeczeństwa i dostępu do wymiaru sprawiedliwości dyrektywę Rady 85/337/EWG i 96/61/WE (Dz. Urz. UE L 156 z 25.06.2003, str. 17; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 7, str. 466);
6. Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/1/WE z dnia 15 stycznia 2008 r. dotyczącej zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli (Dz. Urz. UE L 24 z 29.01.2008, str.8).

Strony internetowe:

1. <http://www.zpp.pl>
2. <http://bialystok.rdos.gov.pl>
3. <http://www.wios.bialystok>
4. <http://www.stat.gov.pl>
5. <http://www.geoserwis.gdos.gov.pl>,
6. <http://www.natura2000.gdos.gov.pl>
7. <http://www.geoportal.gov.pl>
8. <http://crfop.gdos.gov.pl>
9. <http://www.czeremcha.pl>

Spis tabel:

Tabela 1. Zestawienie dokumentów strategicznych, na których oparto cele i założenia <i>Programu</i>	10
Tabela 2. Analiza zgodności z dokumentami lokalnymi	11
Tabela 3. Analiza zgodności z dokumentami regionalnymi	16
Tabela 4. Analiza zgodności z dokumentami krajowymi	21
Tabela 5. Wykaz sołectw	35
Tabela 6. Odległość obszarów chronionych Natura 2000 od obszarów gminy Czeremcha	39
Tabela 7. Potencjalne zagrożenia form ochrony przyrody występujących na obszarze gminy Czeremcha.....	41
Tabela 8. Formy ochrony przyrody w obrębie projektowanej sieci ekologicznej na obszarze gminy Czeremcha.....	42
Tabela 9. Grunty leśne w gminie Czeremcha	45
Tabela 10. Wykaz punktów pomiarowo-kontrolnych i klasyfikacji wód Nurca w 2007 r.	46
Tabela 11. Ujęcia wód podziemnych na terenie gminy Czeremcha	47
Tabela 12. Emisja zanieczyszczeń powietrza w powiecie hajnowskim na tle województwa podlaskiego.....	50
Tabela 13. Długość dróg na terenie gminy Czeremcha	52
Tabela 14. Odpady z gospodarstw domowych przypadające na 1 mieszkańca w gminie Czeremcha na tle gmin w powiecie hajnowskim [kg]	54
Tabela 15. Rejony perspektywicznie występowania złóż surowców mineralnych.....	55
Tabela 16. Ocena potencjalnych zagrożeń dla poszczególnych działań zaplanowanych w <i>Programie</i>	63
Tabela 17. Wyniki analizy przewidywanych oddziaływań projektowanego dokumentu	75
Tabela 18. Odległość obszarów chronionych Natura 2000 od obszarów gminy Czeremcha ..	89
Tabela 19. Potencjalne źródła finansowania <i>Programu</i>	94

Spis rysunków:

Rysunek 1. Położenie gminy na tle województwa podlaskiego i powiatu hajnowskiego	36
Rysunek 2. Obszary Natura 2000 w sąsiedztwie gminy Czeremcha	39
Rysunek 3. Obszar Chronionego Krajobrazu „Puszcza Białowieska” na terenie gminy Czeremcha.....	40
Rysunek 4. Korytarze ekologiczne na terenie gminy Czeremcha.....	44